

Sytuacja społeczno-gospodarcza kraju w październiku 2019 r.

Socio-economic situation of the country in October 2019

Sytuacja społeczno-gospodarcza kraju w październiku 2019 r.

Socio-economic situation of the country in October 2019

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Główny Urząd Statystyczny, Departament Opracowań Statystycznych
Statistics Poland, Statistical Products Department

pod kierunkiem

supervised by

Magdaleny Ambroch

Zespół autorski

Editorial team

Dominika Borek, Justyna Gustyn, Anna Kozera, Joanna Kozłowska, Marcin Marikin, Ewa Morytz-Balska,
Marcin Safader, Robert Waker, Anna Zielkowska, Maciej Żelechowski

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Anna Korczak-Żydaczewska, Elżbieta Lisiak, Eustachiusz Markowski, Joanna Sadowy, Urszula Wilczyńska

Autorzy ikon użytych na okładce

Icons used on the cover

Freepik, Kirensshastry i Pixel Perfect z Flaticon

Designed by Freepik, Kirensshastry i Pixel Perfect from Flaticon

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source

Zakład Wydawnictw
Statystycznych

00-925 WARSZAWA, AL. NIEPODLEGŁOŚCI 208.

Informacje w sprawach sprzedaży publikacji — tel. (22) 608 32 10, 608 38 10
Zam. 415/2019/ nakł. 250

Spis treści

Contents

Synteza	5
<i>Executive summary</i>	7
Rynek pracy	9
<i>Labour market</i>	
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	20
<i>Wages and salaries; social benefits</i>	
Ceny	24
<i>Prices</i>	
Rolnictwo	32
<i>Agriculture</i>	
Przemysł	37
<i>Industry</i>	
Budownictwo	43
<i>Construction</i>	
Budownictwo mieszkaniowe	46
<i>Housing construction</i>	
Rynek wewnętrzny	49
<i>Domestic market</i>	
Bilans płatniczy	52
<i>Balance of payments</i>	
Handel zagraniczny	55
<i>Foreign trade</i>	
Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych	63
<i>Financial results of non-financial enterprises</i>	
Wyniki finansowe banków	69
<i>Financial results of banks</i>	
Nakłady inwestycyjne	72
<i>Investment outlays</i>	
Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju	76
<i>Selected indicators regarding the socio-economic situation of the country</i>	
Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne	80
<i>Main macroeconomic indicators</i>	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol <i>Symbol</i>	Opis <i>Description</i>	Symbol <i>Symbol</i>	Opis <i>Description</i>
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło <i>magnitude zero</i>	Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe <i>not applicable</i>
Zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 <i>magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit</i>	„W tym” ”Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy <i>indicates that not all elements of the sum are given</i>
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 <i>magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit</i>	Comma (,)	used in figures represents the decimal point
Kropka (.)	oznacza zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych <i>data not available or not reliable</i>		

Skróty

Abbreviations

Skrót <i>Abbreviation</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>	Skrót <i>Abbreviation</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>
tys.	tysiąc <i>thousand</i>	kg	kilogram <i>kilogramme</i>
mln	milion <i>million</i>	szt. <i>pc.</i>	sztuka <i>piece</i>
mld <i>bn</i>	miliard <i>billion</i>	l	litr <i>litre</i>
p.proc. <i>pp</i>	punkt procentowy <i>percentage point</i>	hl	hektolitr <i>hectolitre</i>
zł <i>PLN</i>	złoty <i>zloty</i>	t	tona <i>tonne</i>
USD	dolar USA <i>US dollar</i>	dt	decytona <i>decitonne</i>
EUR	euro <i>euro</i>		
CHF	frank szwajcarski <i>Swiss franc</i>		
UE <i>EU</i>	Unia Europejska <i>European Union</i>		

Synteza

Produkt krajowy brutto w III kwartale 2019 r.

niewyrównany sezonowo	+3,9% r/r
wyrównany sezonowo	+4,0% r/r

Według szybkiego szacunku tempo wzrostu produktu krajowego brutto w skali roku było wolniejsze niż w poprzednich kwartałach.

Rynek pracy w październiku 2019 r.

przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	+2,5% r/r
stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w końcu okresu)	5,0%

Wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w skali roku był nieco słabszy niż w poprzednich miesiącach. Bezrobocie rejestrowane uległo dalszemu ograniczeniu.

Według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności w III kwartale br. liczba osób pracujących ukształtowała się na poziomie zbliżonym do notowanego przed rokiem, a wskaźnik zatrudnienia wzrósł. Zmniejszyła się liczba osób bezrobotnych oraz stopa bezrobocia.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w październiku 2019 r.

nominalne	+5,9% r/r
realne	+3,4% r/r

Tempo wzrostu przeciętnych nominalnych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw oraz ich siły nabywczej w skali roku było słabsze niż w poprzednim miesiącu.

Przeciętne miesięczne emerytury i renty brutto w październiku 2019 r.

z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	
nominalne	+4,8% r/r
realne	+1,8% r/r
rolników indywidualnych	
nominalne	+5,7% r/r
realne	+2,7% r/r

Nominalne i realne emerytury i renty brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych rosły w skali roku wolniej niż przed miesiącem, natomiast rolników indywidualnych – szybciej.

Ceny w październiku 2019 r.

ceny towarów i usług konsumpcyjnych	+2,5% r/r
ceny produkcji sprzedanej przemysłu	-0,1% r/r
ceny produkcji budowlano-montażowej	+3,2% r/r

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku był słabszy niż w poprzednich miesiącach. Spowolnieniu uległa dynamika cen żywności i napojów bezalkoholowych. Pogłębił się spadek cen towarów i usług związanych z transportem. Umocniło się natomiast tempo wzrostu cen towarów i usług związanych z mieszkaniem.

Ceny produkcji sprzedanej przemysłu spadły w skali roku po raz pierwszy od lutego ub. roku. Tempo wzrostu cen produkcji budowlano-montażowej było wolniejsze niż w poprzednich miesiącach.

Produkcja sprzedana przemysłu w październiku 2019 r.

niewyrównana sezonowo	+3,5% r/r
wyrównana sezonowo	+3,7% r/r

Produkcja sprzedana przemysłu wzrosła w skali roku w mniejszym stopniu niż we wrześniu br., m.in. ze względu na wpływ czynników o charakterze sezonowym. Wyższa niż przed rokiem była produkcja w większości sekcji przemysłu (oprócz górnictwa i wydobywania). Największy wzrost notowano w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji. Sprzedaż zwiększyła się w skali roku we wszystkich głównych grupowaniach przemysłowych, w tym najbardziej – w produkcji dóbr konsumpcyjnych trwałych.

Produkcja budowlano-montażowa w październiku 2019 r.

niewyrównana sezonowo	-4,0% r/r
wyrównana sezonowo	-1,1% r/r

Po raz pierwszy od kilku miesięcy odnotowano spadek produkcji budowlano-montażowej w skali roku. Niższa niż przed rokiem była produkcja w jednostkach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej oraz (nieznacznie) budynków. W niewielkim stopniu wzrosła produkcja w robotach budowlanych specjalistycznych. Zmniejszyła się sprzedaż robót inwestycyjnych, a nieznacznie wzrosła – robót remontowych.

Sprzedaż detaliczna w październiku 2019 r.

niewyrównana sezonowo	+4,6% r/r
-----------------------	-----------

Wzrost sprzedaży detalicznej był nieco wyższy niż w poprzednim miesiącu. Sprzedaż wzrosła w większości grup, oprócz grupy pozostałe.

Rolnictwo w październiku 2019 r.

Na rynku rolnym przeciętne ceny skupu większości podstawowych produktów rolnych pochodzenia roślinnego i zwierzęcego kształtowały się poniżej poziomu sprzed roku; wzrosły jedynie ceny żywca wieprzowego oraz ziemniaków.

Handel zagraniczny (w zł) w okresie styczeń–wrzesień 2019 r.

eksport	+6,5% r/r
import	+4,1% r/r

Obroty towarowe z zagranicą wzrosły w mniejszym stopniu niż w okresie styczeń–sierpień br. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem wobec ujemnego przed rokiem. Wyższe niż rok wcześniej były obroty z większością grup krajów, oprócz importu z krajów Europy Środkowo–Wschodniej. Wskaźnik terms of trade w okresie styczeń–sierpień br. kształtował się korzystnie (wobec niekorzystnego rok wcześniej).

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w okresie styczeń–wrzesień 2019 r.

Wynik finansowy netto	+1,9% r/r
Wskaźnik rentowności obrotu:	
brutto	4,9%
netto	4,0%

Badane przedsiębiorstwa uzyskały wyższe niż przed rokiem wyniki finansowe. Nieznacznie pogorszyły się natomiast podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe. Wśród eksporterów były one słabsze niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku, ale lepsze niż dla ogółu podmiotów.

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw w okresie styczeń–wrzesień 2019 r.

w cenach stałych	+16,0% r/r
------------------	------------

Nakłady inwestycyjne badanych przedsiębiorstw wzrosły w większym stopniu niż rok wcześniej. Dynamika nakładów na budynki i budowle była szybsza niż nakładów na zakupy. Większa niż przed rokiem była liczba i wartość kosztorysowa nowych inwestycji.

Koniunktura gospodarcza w listopadzie 2019 r.

Oceny koniunktury formułowane przez przedsiębiorców prowadzących działalność w przetwórstwie przemysłowym są niekorzystne i zbliżone do notowanych przed miesiącem. Przedsiębiorcy w budownictwie również oceniają koniunkturę negatywnie (po raz pierwszy od grudnia 2018 r.). W handlu detalicznym utrzymują się korzystne opinie.

Koniunktura konsumencka w listopadzie 2019 r.

Wskaźniki ufności konsumenckiej, określające bieżące i oczekiwane tendencje konsumpcji indywidualnej, są pozytywne, ale słabsze niż w październiku br. Najbardziej pogorszyły się przewidywania dotyczące sytuacji ekonomicznej kraju.

Executive summary

Gross domestic product in the 3rd quarter of 2019

seasonally unadjusted	+3.9% y/y
seasonally adjusted	+4.0% y/y

According to the flash estimate, the annual growth rate of gross domestic product was slower than in previous quarters.

Labour market in October 2019

average paid employment in enterprise sector	+2.5% y/y
registered unemployment rate (as of the end of period)	5.0%

The increase in average paid employment in enterprise sector in annual terms was slightly weaker than the one recorded in previous months. Registered unemployment further decreased.

According to the results of the Labour Force Survey in the 3rd quarter of 2019, the number of employed persons was similar to the one recorded a year before and the employment rate increased. Both the number of unemployed persons and the unemployment rate decreased.

Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector in October 2019

nominal	+5.9% y/y
real	+3.4% y/y

The annual growth rate of average nominal gross wages and salaries in enterprise sector and its purchasing power was weaker than in the previous month.

Average monthly gross retirement and other pensions in October 2019

from non-agricultural social security system	
nominal	+4.8% y/y
real	+1.8% y/y
of farmers	
nominal	+5.7% y/y
real	+2.7% y/y

Nominal and real gross retirement and other pensions from non-agricultural social security system increased in annual terms slower than in the previous month, and of farmers – faster.

Prices in October 2019

prices of consumer goods and services	+2.5% y/y
producer prices in industry	-0.1% y/y
producer prices in construction	+3.2% y/y

Prices of consumer goods and services grew slower than in previous months. The dynamics of prices of food and non-alcoholic beverage weakened. The decrease in prices of goods and services related to transport deepened. While the growth in prices of goods and services related to dwelling strengthened.

Prices of sold production of industry declined in annual terms for the first time since February 2018. The growth rate of prices of construction and assembly production was slower than in previous months.

Sold production of industry in October 2019

seasonally unadjusted	+3.5% y/y
seasonally adjusted	+3.7% y/y

Sold production of industry increased in annual terms to a lesser extent than in September 2019, among others, due to the impact of seasonal factors. Production was higher than a year before in most sections of industry (except mining and quarrying). The highest growth was recorded in water supply; sewerage, waste management and remediation activities. Sales rose in annual terms in all main industrial groupings, the most – in production of durable consumer goods.

Construction and assembly production
in October 2019

seasonally unadjusted	-4.0% y/y
seasonally adjusted	-1.1% y/y

For the first time in several months, construction and assembly production decreased in annual terms. Production was lower than a year before in units specialising in civil engineering and also (slightly) in construction of buildings. In specialised construction activities production slightly rose. Sales of investment works declined, while of restoration works – hardly increased.

Retail sales in October 2019

seasonally unadjusted	+4.6% y/y
-----------------------	-----------

Retail sales grew slightly faster than in the previous month. Sales increased in most groups, except for the group others.

Agriculture in October 2019

On the agricultural market, average procurement prices of basic agricultural products of plant and animal origin were below the level recorded a year before; only the prices of pigs for slaughter and prices of potatoes increased.

Foreign trade (in PLN) in January–September 2019

exports	+6.5% y/y
imports	+4.1% y/y

Foreign trade turnover increased to a lesser extent than in the period of January–August 2019. The total turnover balance was positive against a negative one a year before. Turnover with most groups of countries, except for imports from Central and Eastern Europe, was higher than in the previous year. The terms of trade index in the period of January–August 2019 was favourable (against an unfavourable one a year before).

Financial results of non-financial enterprises
in January–September 2019

net financial result	+1.9% y/y
gross turnover profitability indicator	4.9%
net turnover profitability indicator	4.0%

Surveyed enterprises obtained higher financial results than a year before. However, the basic economic and financial indicators slightly worsened. Among exporters, they were weaker than in the period of January–September 2018, but better than for all entities.

Investment outlays of non-financial enterprises
in January–September 2019

at constant prices	+16.0% y/y
--------------------	------------

Investment outlays of the surveyed enterprises increased to a greater extent than in the previous year. The dynamics of outlays on buildings and structures was faster than outlays on purchases. The number of new investments and their estimated value were higher than a year before.

Business tendency in November 2019

The business climate is assessed unfavourably by entrepreneurs conducting activity in manufacturing, similarly to the previous month. Entrepreneurs in construction also formulate negative reviews (for the first time since December 2018). Favourable opinions maintained in retail trade.

Consumer tendency in November 2019

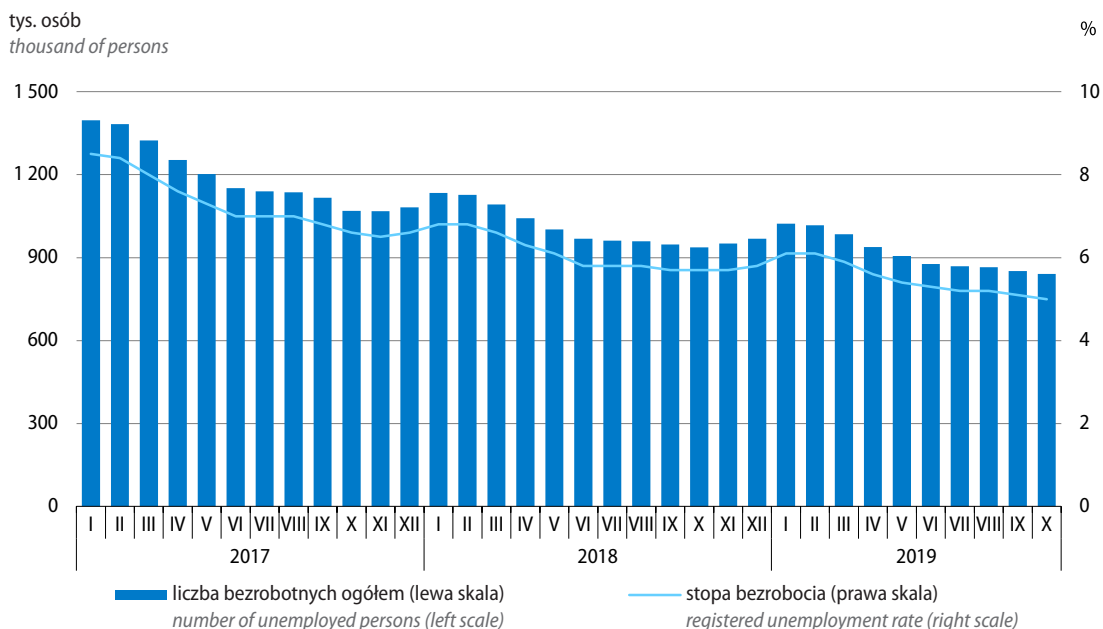
Consumer confidence indicators, defining current and expected tendencies of individual consumption, are positive, but weaker than in October 2019. The predictions concerning economic situation of the country worsened the most.

Rynek pracy Labour market

W październiku br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wzrosło w skali roku w nieco mniejszym stopniu niż w poprzednich miesiącach. Zarówno liczba bezrobotnych zarejestrowanych, jak i stopa bezrobocia rejestrowanego były niższe od notowanych przed miesiącem oraz przed rokiem.

Według wstępnych wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności za III kwartał br., przy podobnej jak przed rokiem liczbie pracujących, wzrósł wskaźnik zatrudnienia. Liczba bezrobotnych oraz stopa bezrobocia według kryteriów BAEL były niższe niż rok wcześniej.

Wykres 1. Bezrobocie rejestrowane
Chart 1. Registered unemployment

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw¹ w październiku br. ukształtowało się na poziomie 6383,3 tys. osób i było o 2,5% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 3,2% w październiku ub. roku). Najbardziej zwiększyło się zatrudnienie w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 8,0%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 6,8%), informacji i komunikacji (o 5,8%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 5,4%). Wzrost zatrudnienia (w granicach 3,7%–0,1%) notowano również w budownictwie, handlu; naprawie pojazdów samochodowych, dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji, przetwórstwie przemysłowym, obsłudze rynku nieruchomości, górnictwie i wydobywaniu oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. Spadek zatrudnienia obserwowano natomiast w administrowaniu i działalności wspierającej (o 2,0%).

¹ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

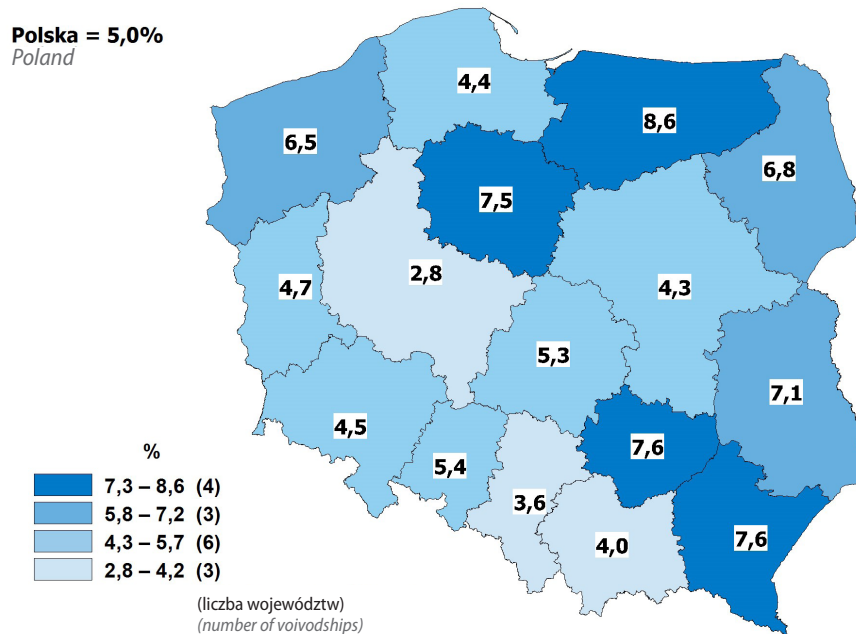
Tablica 1. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw
Table 1. Average paid employment in enterprise sector

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2019		2018		2019	
	w tys. <i>in thousands</i>	X		I-X		w tys. <i>in thousands</i>
		analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>				
Sektor przedsiębiorstw <i>Enterprise sector</i>	6383	102,5	103,2	103,6	102,8	6389
w tym: <i>of which:</i>						
Przemysł <i>Industry</i>	2762	101,4	102,4	102,6	102,0	2770
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	129	100,3	100,4	100,0	100,8	130
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	2386	101,5	102,6	102,9	102,1	2393
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	117	100,1	101,1	99,5	101,5	117
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	130	102,6	103,2	102,3	103,0	130
Budownictwo <i>Construction</i>	418	103,7	104,7	105,6	104,0	421
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	1314	102,8	102,9	103,3	102,8	1312
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	617	105,4	106,4	106,6	105,4	610
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	129	106,8	105,7	104,6	106,7	130
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	244	105,8	104,7	104,5	106,1	241
Obsługa rynku nieruchomości <i>Real estate activities</i>	96	101,1	98,6	98,4	100,7	96
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a <i>Professional, scientific and technical activities^a</i>	238	108,0	106,7	107,2	107,8	235
Administrowanie i działalność wspierająca <i>Administrative and support service activities</i>	410	98,0	100,2	103,1	98,2	417

a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.
a Does not include divisions: Research and experimental development and Veterinary activities.

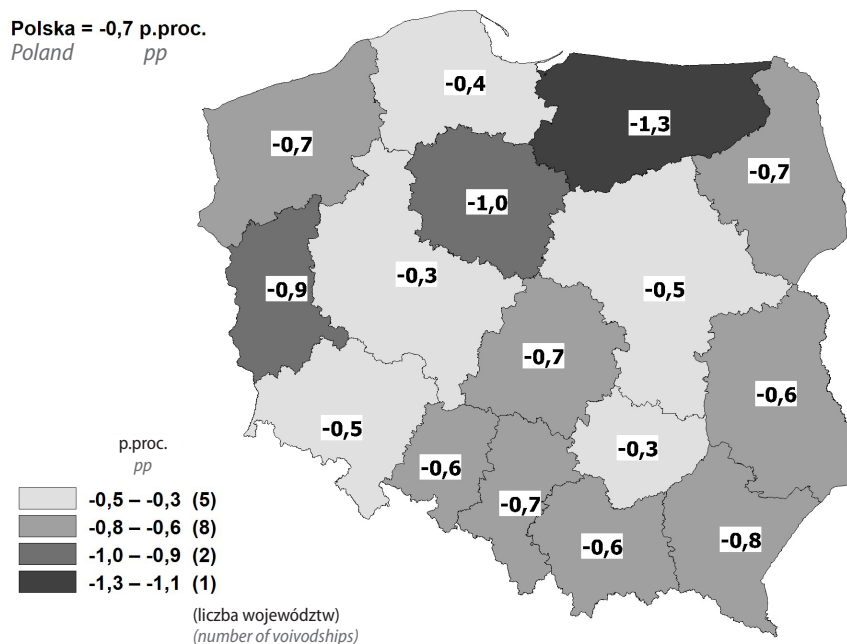
Mapa 1. Stopa bezrobocia rejestrowanego stan w końcu października 2019 r.

Map 1. Registered unemployment rate as of the end of October 2019

Mapa 2. Zmiany stopy bezrobocia rejestrowanego październik 2019 r. do października 2018 r.

Map 2. Registered unemployment rate changes October 2019 to October 2018

Spośród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu, wyższy niż przeciętnie wzrost zatrudnienia w skali roku notowano m.in. w przedsiębiorstwach zajmujących się magazynowaniem i działalnością usługową wspomagającą transport (7,9%), handlem hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi oraz ich naprawą (6,5%), transportem lądowym i rurociągowym (6,0%), produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (4,8%), robotami budowlanymi specjalistycznymi (4,3%), budową budynków (3,9%), a także handlem hurtowym, budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej oraz produkcją pojazdów samochodowych, przyczep i naczip (w granicach 3,2%–2,8%). Pogłębił się spadek zatrudnienia w produkcji odzieży (do 6,1% wobec 3,5% przed rokiem).

W okresie styczeń–październik br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 6388,6 tys. osób i było o 2,8% wyższe od notowanego przed rokiem.

W końcu października br. w urzędach pracy **zarejestrowanych** było 840,5 tys. bezrobotnych, tj. o 10,6 tys. (o 1,2%) mniej niż przed miesiącem i o 96,8 tys. (o 10,3%) mniej niż przed rokiem. **Stopa bezrobocia rejestrowanego** wyniosła 5,0% i była o 0,1 p.proc. niższa niż we wrześniu br. i o 0,7 p.proc. niższa niż w październiku ub. roku.

Stopa bezrobocia w województwach kształtowała się w granicach od 2,8% w wielkopolskim do 8,6% w warmińsko-mazurskim. W porównaniu z poprzednim miesiącem zmniejszyła się ona w jedenastu województwach: w dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, lubuskim, łódzkim, małopolskim, mazowieckim, opolskim, podkarpackim, podlaskim, śląskim oraz świętokrzyskim (po 0,1 p.proc.). W skali roku stopa bezrobocia obniżyła się we wszystkich województwach, w największym stopniu w warmińsko-mazurskim (o 1,3 p.proc.) oraz kujawsko-pomorskim (o 1,0 p.proc.), zaś w najmniejszym – w wielkopolskim oraz świętokrzyskim (po 0,3 p.proc.).

Wśród **bezrobotnych zarejestrowanych** w końcu października br. kobiety stanowiły 56,6%, tj. o 0,3 p.proc. mniej niż przed rokiem. Zmniejszyły się odsetki osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku (o 1,2 p.proc. do 84,2%), dotychczas niepracujących (o 0,6 p.proc. do 13,4%) oraz nieposiadających kwalifikacji zawodowych (o 0,3 p.proc. do 30,9%). Wzrósł natomiast odsetek absolwentów (o 0,2 p.proc. do 4,0%). Podobnie jak przed rokiem kształtował się odsetek osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy (4,0%).

W porównaniu z końcem października ub. roku zmniejszył się udział następujących kategorii **osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy** w liczbie zarejestrowanych ogółem:

- osób długotrwale bezrobotnych² (o 2,7 p.proc. do 50,6%),
- osób w wieku poniżej 30 roku życia (o 0,4 p.proc. do 26,3%, w tym udział osób w wieku poniżej 25 roku życia był zbliżony do notowanego przed rokiem i wyniósł 12,8%),
- osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (o 0,2 p.proc. do 1,8%).

Zwiększył się natomiast odsetek osób bezrobotnych niepełnosprawnych (o 0,4 p.proc. do 6,7%). Zbliżone do notowanych przed rokiem były odsetki osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku życia (26,7%), posiadających co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 roku życia (21,0%) oraz posiadających dziecko niepełnosprawne w wieku do 18 roku życia (0,3%).

Liczba **nowo zarejestrowanych bezrobotnych** w październiku br. wyniosła 137,0 tys. osób i była o 0,4% niższa niż przed miesiącem i o 8,4% niższa niż przed rokiem. Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, przy czym ich udział w nowo zarejestrowanych ogółem zmniejszył się w skali roku o 0,3 p.proc. do 78,8%. Obniżyły się również odsetki osób dotychczas niepracujących oraz długotrwale bezrobotnych. Zwiększyły się natomiast odsetki osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy i osób bezrobotnych zamieszkałych na wsi. Na poziomie zbliżonym do notowanego przed rokiem kształtowały się odsetki osób bezrobotnych nieposiadających kwalifikacji zawodowych oraz absolwentów.

² Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 m-cy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

Tablica 2. Liczba bezrobotnych nowo zarejestrowanych
Table 2. Newly registered unemployed

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	X 2018		X 2019			X 2018	
	w tys. <i>in thousands</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	okres poprzedni= =100 <i>previous period=100</i>	w tys. <i>in thousands</i>	w % bezrobotnych nowo zarejestrowanych <i>in % of newly registered unemployed</i>		
Bezrobotni nowo zarejestrowani ogółem <i>Newly registered unemployed – in total</i>	149,5	85,8	91,6	99,6	137,0	x	x
Z liczby ogółem – bezrobotni: <i>Of total – registered unemployed:</i>							
zarejestrowani po raz kolejny <i>reentrants to unemployment rolls</i>	118,3	85,3	91,3	103,3	108,0	78,8	79,1
dotychczas niepracujący <i>previously not employed</i>	22,5	79,1	89,3	91,2	20,1	14,7	15,1
absolwenci ^a <i>graduates^a</i>	17,2	83,0	91,7	83,2	15,8	11,5	11,5
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy <i>terminated for company reasons</i>	4,5	77,7	103,1	102,2	4,6	3,4	3,0
zamieszkali na wsi <i>living in rural areas</i>	65,4	85,2	91,8	98,2	60,0	43,8	43,7
bez kwalifikacji zawodowych <i>without occupational qualifications</i>	44,2	87,0	91,7	98,2	40,5	29,6	29,6
długotrwale bezrobotni ^b <i>long-term unemployed^b</i>	37,4	75,4	91,0	102,8	34,0	24,8	25,0

a Zaliczono osoby, dla których okres od momentu zakończenia nauki do momentu rejestracji nie przekroczył 12 m-cy.
 b Zaliczono osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 m-cy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

*a Unemployed graduates include the persons registered within the period of 12 months since the completion of education.
 b Long-term unemployed persons include the persons who stayed in the registers of the powiat labour office for the overall period exceeding 12 months in the last 2 years, excluding the periods of trainee-ship occupational preparation of adult at the workplace.*

Z ewidencji bezrobotnych w październiku br. **skreślono** 147,6 tys. osób, tj. mniej niż przed miesiącem (o 2,8%) oraz niż przed rokiem (o 7,5%). Główną przyczyną wyrejestrowania było nadal podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru skreślono 77,0 tys. osób, tj. o 8,1% mniej niż w październiku ub. roku. Mniej niż rok wcześniej było zarówno osób, które podjęły pracę niesubsydiowaną (o 4,6%), jak i tych, które podjęły pracę subsydiowaną (o 24,8%). Udział osób, które podjęły pracę w ogólnej liczbie wykreślonych z ewidencji bezrobotnych obniżył się w skali roku o 0,3 p.proc. i wyniósł 52,2%. Zmniejszył się także udział osób, które rozpoczęły szkolenie lub staż oraz – nieznacznie – osób, które nabyły uprawnienia do świadczenia przedemerytalnego. Wzrósł natomiast udział osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego oraz tych, które nie potwierdziły gotowości do podjęcia pracy. Na podobnym poziomie jak przed rokiem kształtował się udział osób skreślonych z ewidencji w wyniku nabycia praw emerytalnych lub rentowych.

Tablica 3. Liczba bezrobotnych wyrejestrowanych z ewidencji urzędów pracy według przyczyn
 Table 3. *Unemployed persons removed from unemployment rolls by reasons*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	X 2018		X 2019			X 2018	
	w tys. <i>in thousands</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	okres poprzedni= =100 <i>previous period=100</i>	w tys. <i>in thousands</i>	w % bezrobotnych wyrejestrowanych <i>in % of unemployed persons removed from unemployment rolls</i>		
Bezrobotni wyrejestrowani ogółem <i>Unemployed persons removed from unemployment rolls – in total</i>	159,6	71,9	92,5	97,2	147,6	x	x
Z liczby ogółem – bezrobotni, którzy: <i>Of total – unemployed persons, who:</i>							
podjęli pracę <i>took work</i>	83,8	82,6	91,9	91,4	77,0	52,2	52,5
niesubsydiowaną <i>unsubsidised</i>	69,4	89,4	95,4	90,9	66,2	44,8	43,5
subsydiowaną <i>subsidised</i>	14,3	60,3	75,2	94,6	10,8	7,3	9,0
rozpoczęli szkolenie lub staż <i>started training or traineeship</i>	12,0	67,9	74,3	82,5	8,9	6,0	7,5
nie potwierdzili gotowości do podjęcia pracy <i>did not confirm availability for work</i>	30,4	89,5	94,5	110,8	28,7	19,5	19,1
dobrowolnie zrezygnowali ze statusu bezrobotnego <i>voluntarily resigned from the status of unemployed</i>	10,1	87,4	106,1	86,8	10,7	7,2	6,3
nabyli prawa emerytalne lub rentowe <i>acquired the right to retirement pay pension</i>	0,7	20,8	83,3	110,2	0,6	0,4	0,4
nabyli uprawnienia do świadczenia przedemerytalnego <i>acquired the right to pre-retirement allowances</i>	1,2	71,2	89,9	103,7	1,1	0,7	0,8

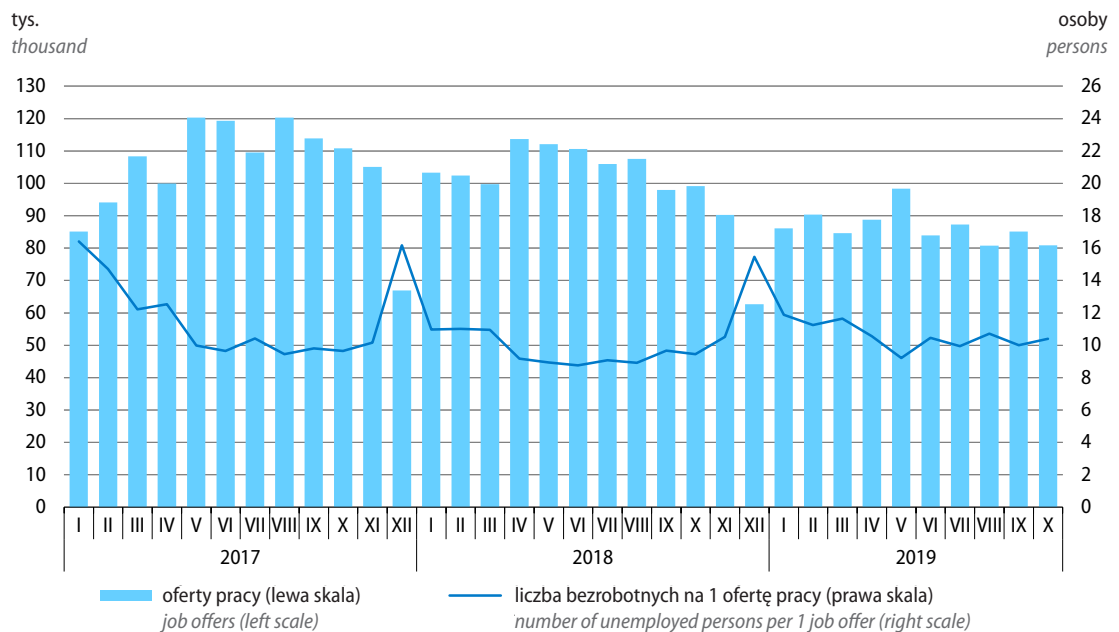
Do urzędów pracy w październiku br. zgłoszono 111,3 tys. **ofert zatrudnienia**³, tj. o 0,7% więcej niż przed miesiącem, ale o 15,1% mniej niż przed rokiem. Oferty z sektora publicznego stanowiły 6,7% wszystkich ofert (wobec 6,6% w październiku ub. roku). Oferty niewykorzystane dłużej niż jeden miesiąc w końcu października br. stanowiły 25,3% ogółu ofert (wobec 26,2% rok wcześniej). Spośród wszystkich ofert pozostających do dyspozycji w końcu października br. 4,1% adresowanych było do osób niepełnosprawnych, 1,6% dotyczyło stażu, a 0,1% skierowanych było do absolwentów.

W końcu października br. zadeklarowano nieco mniej niż przed miesiącem, ale więcej niż przed rokiem zwolnień grupowych – 146 zakładów zadeklarowało zwolnienie 19,0 tys. pracowników, w tym 2,2 tys. osób z sektora publicznego (w końcu września br. odpowiednio 143 zakłady, 20,6 tys. pracowników, w tym 2,2 tys. z sektora publicznego, natomiast w końcu października ub. roku – 142 zakłady, 15,9 tys. pracowników, w tym 2,7 tys. z sektora publicznego).

3 Dotyczy wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej.

Wykres 2. Oferty pracy stan w końcu miesiąca

Chart 2. Job offers as of the end of a month

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)** liczba **aktywnych zawodowo** w III kwartale br. wyniosła 17151 tys. osób, tj. ukształtowała się na poziomie o 0,7% niższym niż przed rokiem. Liczba osób pracujących była zbliżona do obserwowanej w III kwartale ub. roku, a liczba osób bezrobotnych obniżyła się. **Współczynnik aktywności zawodowej** wyniósł 56,7% i był o 0,1 p.proc. niższy od notowanego rok wcześniej.

Liczba osób **pracujących** w III kwartale br. wyniosła 16619 tys., tj. wzrosła o 0,8% w stosunku do poprzedniego kwartału, a w skali roku nie uległa istotnej zmianie. W porównaniu z sytuacją sprzed roku mniej było pracujących kobiet (o 0,8%), przy wzroście liczby pracujących mężczyzn (o 0,7%). Zwiększyła się w skali roku liczba osób pracujących w przemyśle (o 1,3% do 5284 tys.) oraz – nieznacznie – w usługach (o 0,1% do 9704 tys.), natomiast zmniejszyła – w rolnictwie (o 4,7% do 1545 tys.). Notowano niewielki wzrost liczby osób pracujących w sektorze prywatnym (o 0,1% do 12674 tys.) oraz spadek w sektorze publicznym (o 0,2% do 3945 tys.).

Wskaźnik zatrudnienia ogółem (dla osób w wieku 15 lat i więcej) w III kwartale br. wyniósł 54,9%, tj. więcej niż w poprzednim kwartale (o 0,5 p.proc.) oraz niż przed rokiem (o 0,3 p.proc.). W grupach wyodrębnionych ze względu na wiek, poprawę wskaźnika w skali roku obserwowano wśród osób w wieku 15–24 lata (o 1,9 p.proc. do 32,8%), 25–34 lata (o 0,8 p.proc. do 81,6%), 45–59/64 lata⁴ (o 1,0 p.proc. do 74,0%) oraz 60/65 lat i więcej⁵ (o 0,1 p.proc. do 8,3%). Jego spadek zanotowano natomiast wśród osób w wieku 35–44 lata (o 0,3 p.proc. do 85,2%). Wśród osób w wieku produkcyjnym (18–59/64 lata⁶) wskaźnik zatrudnienia wyniósł 75,3% i był wyższy niż w poprzednim kwartale (o 0,7 p.proc.) oraz rok wcześniej (o 1,0 p.proc.).

4 Dla kobiet 45–59 lat, dla mężczyzn 45–64 lata.

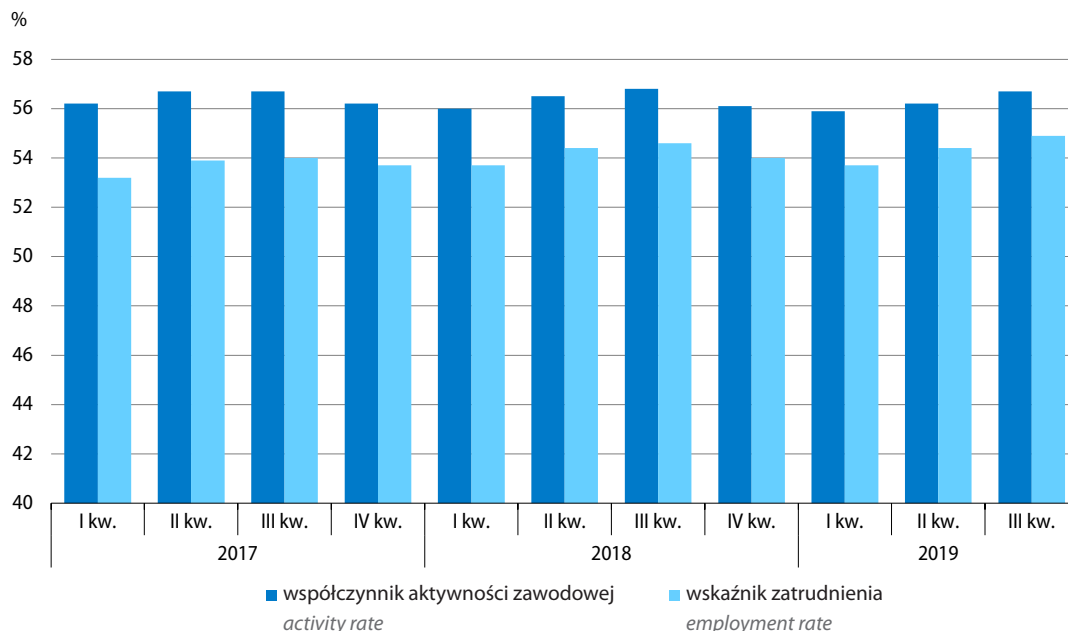
5 Dla kobiet 60 lat i więcej, dla mężczyzn 65 lat i więcej.

6 Dla kobiet 18–59 lat, dla mężczyzn 18–64 lata.

Liczba **osób bezrobotnych** w III kwartale br. ukształtowała się na poziomie 532 tys., tj. była o 2,9% niższa niż w poprzednim kwartale i o 19,6% niższa niż przed rokiem. Odsetek osób spełniających kryteria bezrobotnego według BAEL i jednocześnie deklarujących, że są zarejestrowane w urzędach pracy jako bezrobotne wyniósł 38,5%, tj. zmniejszył się o 5,5 p.proc. w stosunku do poprzedniego kwartału.

Wykres 3. Współczynnik aktywności zawodowej i wskaźnik zatrudnienia (BAEL)^a

Chart 3. Activity and employment rates (LFS)^a

a Ludność w wieku 15 lat i więcej.
a Population aged 15 and more.

Stopa bezrobocia według BAEL w III kwartale br. wyniosła 3,1%, tj. była o 0,1 p.proc. niższa niż II kwartale br. oraz o 0,7 p.proc. niższa niż przed rokiem. W porównaniu z III kwartałem ub. roku wskaźnik bezrobocia wśród mieszkańców miast zmniejszył się o 0,5 p.proc. do 3,0%, a wśród mieszkańców wsi obniżył się o 1,1 p.proc. do 3,2%. Stopa bezrobocia mężczyzn spadła o 1,1 p.proc. do 2,9%, a kobiet – o 0,3 p.proc. do 3,4%.

Najwyższą stopę bezrobocia według BAEL notowano w województwie podkarpackim (5,2%), natomiast najniższą – w wielkopolskim (1,8%). W skali roku stopa bezrobocia obniżyła się w większości województw, najbardziej w warmińsko-mazurskim (o 2,8 p.proc. do 2,6%), lubelskim (o 1,7 p.proc. do 4,7%) oraz śląskim (o 1,7 p.proc. do 2,2%). Wyższy niż rok wcześniej wskaźnik bezrobocia notowano w województwach dolnośląskim (o 0,8 p.proc. do 4,2%), opolskim (o 0,6 p.proc. do 3,2%), wielkopolskim (o 0,3 p.proc. do 1,8%) oraz pomorskim (o 0,2 p.proc. do 2,8%).

W III kwartale br. niższa niż przed rokiem była stopa bezrobocia we wszystkich grupach wyodrębnionych ze względu na wiek: wśród osób w wieku 15–24 lata (spadek o 1,9 p.proc. do 10,8%), 25–34 lata (o 0,9 p.proc. do 3,4%), 35–44 lata (o 0,5 p.proc. do 2,4%) oraz 45 lat i więcej (o 0,6 p.proc. do 1,9%). Wśród osób w wieku produkcyjnym (18–59/64 lata⁷) stopa bezrobocia obniżyła się o 0,8 p.proc. do 3,2%.

7 Dla kobiet 18–59 lat, dla mężczyzn 18–64 lata.

Tablica 4. Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia według płci i miejsca zamieszkania (BAEL)
 Table 4. Unemployed persons and unemployment rate by sex and place of residence (LFS)

Okres badania Survey period		Ogółem Total	Miasto Urban areas	Wieś Rural areas	Mężczyźni Males	Kobiety Females
		Bezrobotni Unemployed persons				
		w tys. in thousands	w % ogółem in % of total			
2018	I–III	709	53,9	46,1	53,9	46,1
	IV–VI	617	58,5	41,5	56,7	43,3
	VII–IX	662	55,3	44,7	56,8	43,2
	X–XII	649	55,8	44,2	53,0	47,0
2019	I–III	666	56,0	44,0	47,7	52,3
	IV–VI	548	56,2	43,8	54,1	45,9
	VII–IX ^a	532	58,5	41,5	51,3	48,7
		Stopa bezrobocia w % Unemployment rate in %				
2018	I–III	4,2	3,7	4,8	4,1	4,3
	IV–VI	3,6	3,5	3,8	3,7	3,4
	VII–IX	3,8	3,5	4,3	4,0	3,7
	X–XII	3,8	3,5	4,2	3,6	4,0
2019	I–III	3,9	3,7	4,3	3,4	4,6
	IV–VI	3,2	3,0	3,5	3,2	3,3
	VII–IX ^a	3,1	3,0	3,2	2,9	3,4

a Dane wstępne.
 a Preliminary data.

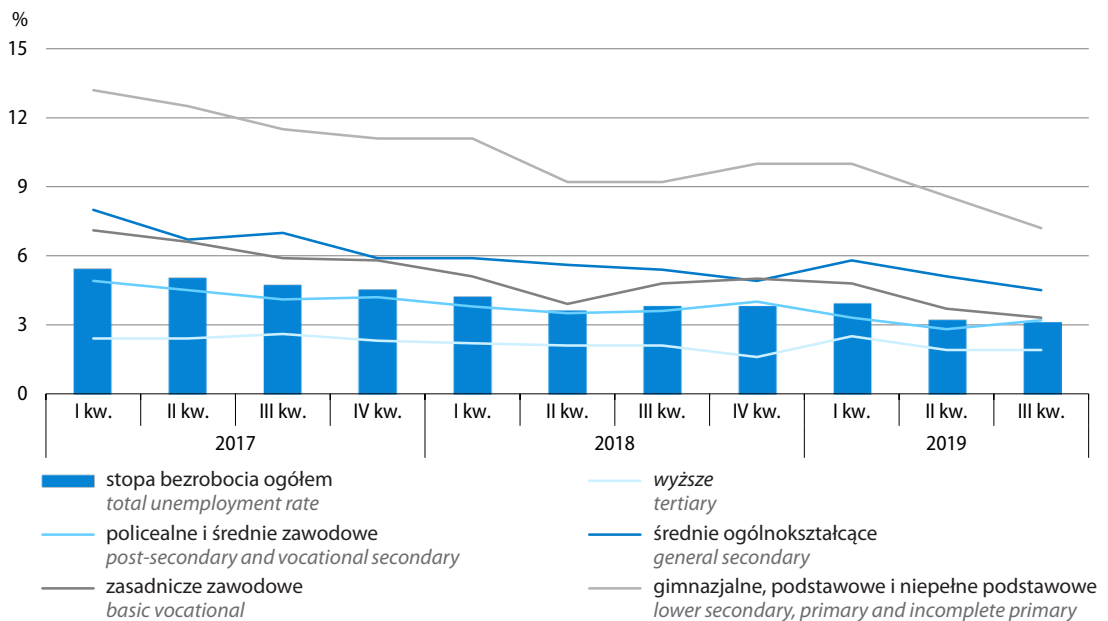
Tablica 5. Stopa bezrobocia według wieku (BAEL)
 Table 5. Unemployment rate by groups of age (LFS)

Okres badania Survey period		Grupy wieku Age groups					
		15–24 lata years	25–34 lata years	35–44 lata years	45 lat i więcej years and more	15–64 lata years	produkcyjny (18–59/64) working
		w % in %					
2018	I–III	11,8	4,7	3,1	3,0	4,2	4,3
	IV–VI	10,2	4,2	2,9	2,4	3,7	3,7
	VII–IX	12,7	4,3	2,9	2,5	3,9	4,0
	X–XII	12,4	3,9	2,7	3,0	3,9	3,9
2019	I–III	10,4	4,8	3,1	2,8	4,0	4,1
	IV–VI	10,4	3,3	2,8	2,1	3,3	3,3
	VII–IX ^a	10,8	3,4	2,4	1,9	3,2	3,2

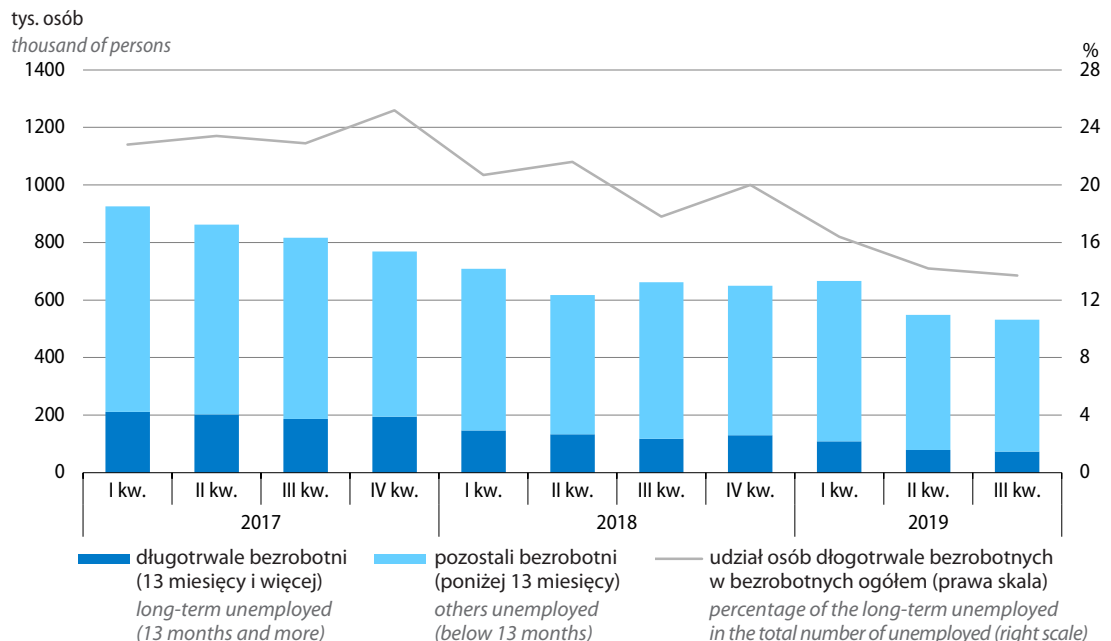
a Dane wstępne.
 a Preliminary data.

We wszystkich grupach wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia stopa bezrobocia w III kwartale br. obniżyła się w skali roku: wśród osób z wykształceniem wyższym (o 0,2 p.proc. do 1,9%), policealnym i średnim zawodowym (o 0,4 p.proc. do 3,2%), średnim ogólnokształcącym (o 0,9 p.proc. do 4,5%), zasadniczym zawodowym (o 1,5 p.proc. do 3,3%) oraz gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym (o 2,0 p.proc. do 7,2%).

Wykres 4. Stopa bezrobocia według poziomu wykształcenia ludności (BAEL)
 Chart 4. Unemployment rate by educational level (LFS)

Wykres 5. Bezrobotni według czasu poszukiwania pracy (BAEL)
 Chart 5. Unemployed persons by duration of job search (LFS)

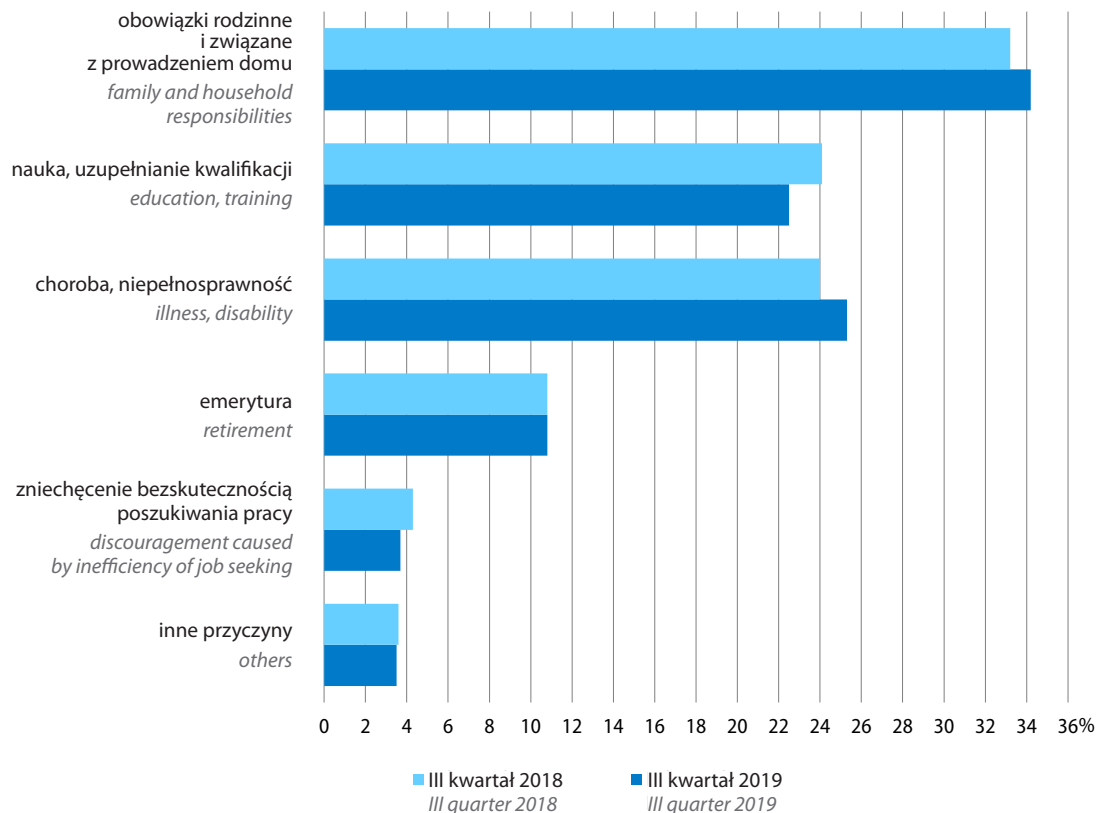
Główne grupy bezrobotnych stanowiły osoby, które zamierzają powrócić do pracy po przerwie (40,4%, tj. o 3,7 p.proc. więcej niż rok wcześniej) oraz osoby, które straciły pracę (28,6%, tj. odpowiednio o 4,6 p.proc. mniej). Odsetek osób bezrobotnych, które planują podjąć pracę po raz pierwszy wzrósł w skali roku o 1,9 p.proc. do 20,3%, a osób, które zrezygnowały z pracy zmniejszył się o 0,9 p.proc. do 10,7%.

Udział **osób długotrwale bezrobotnych** (tzn. poszukujących pracy 13 miesięcy lub dłużej) wśród bezrobotnych ogółem obniżył się w porównaniu z III kwartałem ub. roku o 4,1 p.proc. do 13,7%. Przeciętny czas poszukiwania pracy skrócił się z 9,6 miesiąca do 8,5 miesiąca.

Liczba **biernych zawodowo w wieku produkcyjnym** w III kwartale br. zmniejszyła się w skali roku o 3,3% do 4710 tys. osób. Główną przyczynę bierności zawodowej osób w wieku produkcyjnym stanowiły obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu (34,2%, tj. o 1,0 p.proc. więcej niż rok wcześniej). Zwiększył się udział osób biernych zawodowo z powodu chorób i niepełnosprawności (o 1,3 p.proc. do 25,3%), natomiast zmniejszył – udział osób biernych z powodu nauki i uzupełniania kwalifikacji (o 1,6 p.proc. do 22,5%) oraz zniechęconych bezskutecznością poszukiwania pracy (o 0,6 p.proc. do 3,7%). Udział osób biernych zawodowo będących na emeryturze, podobnie jak przed rokiem, wyniósł 10,8%.

Wykres 6. Bierni zawodowo w wieku produkcyjnym według przyczyn bierności (BAEL)

Chart 6. Economically inactive persons at working age by reasons of inactivity (LFS)

Poprawiła się **relacja liczby osób niepracujących do pracujących**. Na 1000 pracujących w III kwartale br. przypadają 822 biernych zawodowo i bezrobotnych, podczas gdy przed rokiem – 831 osób.

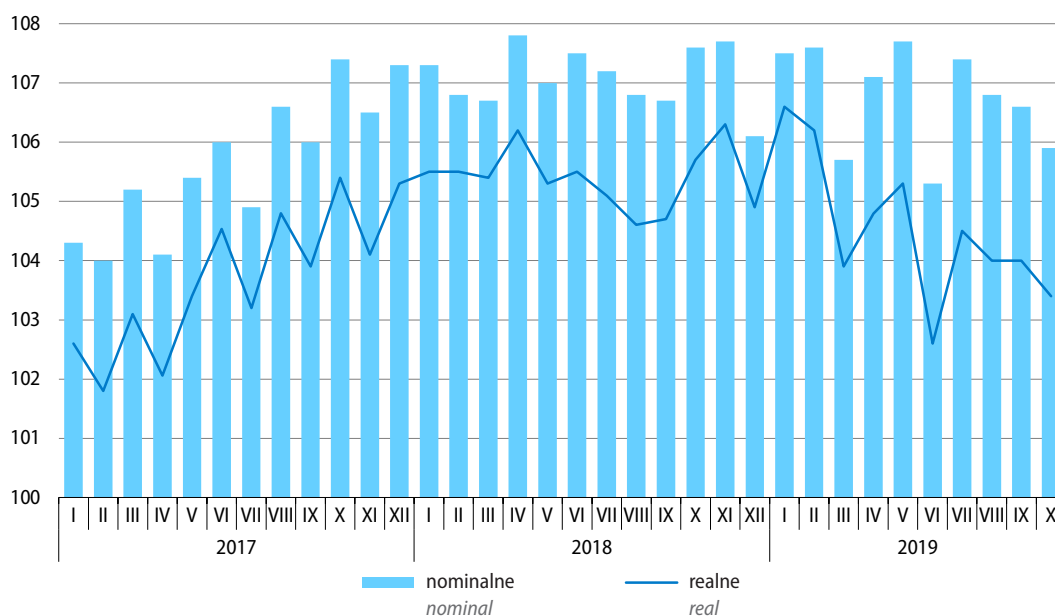
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

Wages and salaries; social benefits

W październiku br. przeciętne miesięczne nominalne i realne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw wzrosły w skali roku w mniejszym stopniu niż w poprzednim miesiącu. Dynamika nominalnych i realnych emerytur i rent brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych uległa osłabieniu, natomiast świadczeń rolników indywidualnych – umocniła się.

Wykres 7. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 7. Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector corresponding period of previous year=100

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw¹ w październiku br. wyniosło 5213,27 zł i było o 5,9% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 6,6% we wrześniu br. oraz o 7,6% w październiku ub. roku). Płace wzrosły w większości sekcji, najbardziej w administrowaniu i działalności wspierającej (o 9,4%) oraz w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 7,8%). Szybciej niż przeciętnie wzrosły wynagrodzenia również w przetwórstwie przemysłowym (6,5%), w handlu; naprawie pojazdów samochodowych oraz w transporcie i gospodarce magazynowej (po 6,4%), a także w budownictwie (6,0%). Najmniej wzrosły płace w informacji i komunikacji (o 4,1%). Niższe niż w październiku ub. roku były wynagrodzenia w górnictwie i wydobywaniu (o 5,9%), w tym spadek odnotowano w wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego (o 11,6%). Spośród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu największy wzrost przeciętnych wynagrodzeń wystąpił w produkcji mebli (o 8,4%), produkcji wyrobów z metali (o 7,5%) oraz w budowie budynków (o 7,4%). W najmniejszym stopniu wzrosły płace w produkcji wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 4,4%) oraz w handlu hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi oraz ich naprawie (o 4,8%).

1 W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

W okresie styczeń–październik br. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie 5117,34 zł i było o 6,6% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (wobec wzrostu o 7,2% przed rokiem).

Tablica 6. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto
Table 6. Average monthly gross wages and salaries

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2019		2018		2019	
	w zł <i>in PLN</i>	X		I-X		w zł <i>in PLN</i>
		analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>				
Sektor przedsiębiorstw <i>Enterprise sector</i>	5213,27	105,9	107,6	107,2	106,6	5117,34
w tym: <i>of which:</i>						
Przemysł <i>Industry</i>	5193,15	105,5	108,2	107,4	106,6	5147,44
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	7339,08	94,1	124,3	110,8	107,3	7737,74
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	4990,17	106,5	107,7	107,5	106,7	4909,82
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	7437,18	107,8	101,9	106,0	105,3	7655,76
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	4766,64	104,8	105,9	105,0	105,9	4656,54
Budownictwo <i>Construction</i>	5408,38	106,0	107,8	108,7	106,1	5163,55
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	4814,65	106,4	107,3	107,3	107,0	4800,65
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	5098,75	106,4	104,7	105,4	105,9	4589,69
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	3781,56	105,4	108,5	107,9	106,1	3745,45
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	8711,51	104,1	107,5	107,4	104,3	8790,93
Obsługa rynku nieruchomości <i>Real estate activities</i>	5279,12	104,8	102,8	105,3	105,9	5283,90
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a <i>Professional, scientific and technical activities^a</i>	7200,95	104,7	105,1	106,9	104,3	7265,94
Administrowanie i działalność wspierająca <i>Administrative and support service activities</i>	3829,58	109,4	108,3	107,7	109,4	3755,99

a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

a Does not include divisions: Research and experimental development and Veterinary activities.

Kwota wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń–październik br. była o 9,6% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku (kiedy notowano wzrost o 11,1%).

Siła nabywczą przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w październiku br. zwiększyła się w skali roku o 3,4% (wobec wzrostu o 4,0% we wrześniu br. oraz o 5,7% w październiku ub. roku). W okresie dziesięciu miesięcy br. przeciętna płaca realna brutto była o 4,4% wyższa niż przed rokiem (w analogicznym okresie ub. roku wzrost wyniósł 5,4%).

Tablica 7. Liczba emerytów i rencistów oraz przeciętne miesięczne świadczenia brutto
Table 7. Number of retirees and pensioners and average monthly gross benefits

Wyszczególnienie Specification	Liczba emerytów i rencistów Number of retirees and pensioners		Przeciętne miesięczne świadczenia brutto Average monthly gross benefits			
	X 2019			I-X 2019		
	w tys. in thousands	X2018=100	w zł in PLN	X 2018=100	w zł in PLN	I-X 2018=100
Emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych <i>Retirement and other pensions from non-agricultural social security system</i>	8184,1	101,3	2355,75	104,8	2323,30	104,7
emerytury <i>retirement pensions</i>	6150,7	102,8	2446,54	104,4	2418,05	104,2
renty z tytułu niezdolności do pracy <i>disability pensions</i>	738,4	93,6	1932,79	105,9	1907,45	106,0
renty rodzinne <i>survivors pensions</i>	1295,0	99,3	2165,68	105,0	2124,54	105,2
Emerytury i renty rolników indywidualnych <i>Retirement and other pensions of farmers</i>	1109,2	96,9	1321,71	105,7	1291,30	105,2

Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych** w październiku br. ukształtowała się na poziomie 2355,75 zł, tj. wzrosła o 4,8% w skali roku. W okresie styczeń–październik br. wyniosła ona 2323,30 zł i była o 4,7% wyższa niż przed rokiem. Siła nabywczą przeciętnego świadczenia z tego systemu w październiku br. była o 1,8% wyższa niż rok wcześniej, a w okresie dziesięciu miesięcy br. zwiększyła się o 2,2% w skali roku.

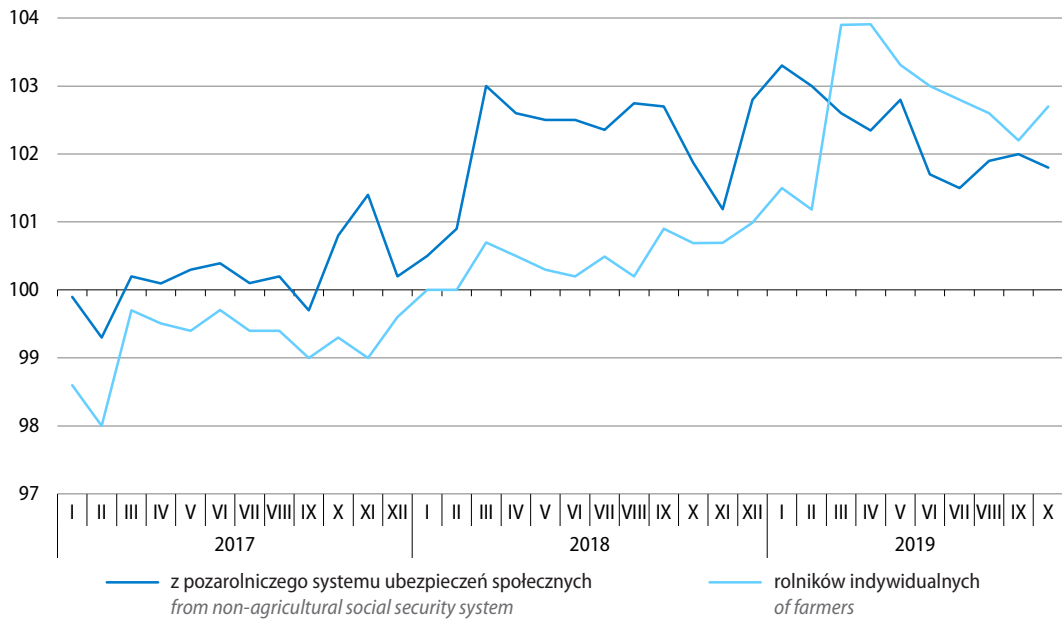
Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto rolników indywidualnych** w październiku br. wyniosła 1321,71 zł, tj. o 5,7% więcej niż przed rokiem. W okresie styczeń–październik br. ukształtowała się na poziomie 1291,30 zł, tj. o 5,2% wyższym niż rok wcześniej. Siła nabywczą tych świadczeń zarówno w październiku br., jak i w okresie dziesięciu miesięcy br. zwiększyła się o 2,7% w skali roku.

Kwota wypłat z tytułu **zasiłków dla bezrobotnych** (bez składki na ubezpieczenie społeczne) w październiku br. wyniosła 100,2 mln zł i była o 4,9% niższa niż przed miesiącem oraz o 0,7% niższa niż przed rokiem. W okresie styczeń–październik br. bezrobotnym wypłacono 1111,2 mln zł, tj. o 1,7% mniej niż rok wcześniej.

Wartość wypłat z tytułu **zasiłków i świadczeń przedemerytalnych** w październiku br. wyniosła 95,0 mln zł, tj. zmniejszyła się o 14,0% w skali roku. W okresie styczeń–październik br. wypłacono świadczenia z tego tytułu na kwotę 1014,8 mln zł, tj. o 14,5% niższą niż w analogicznym okresie ub. roku.

Wykres 8. Przeciętna miesięczna realna emerytura i renta brutto analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 8 Average monthly real gross retirement and other pensions corresponding period of previous year=100

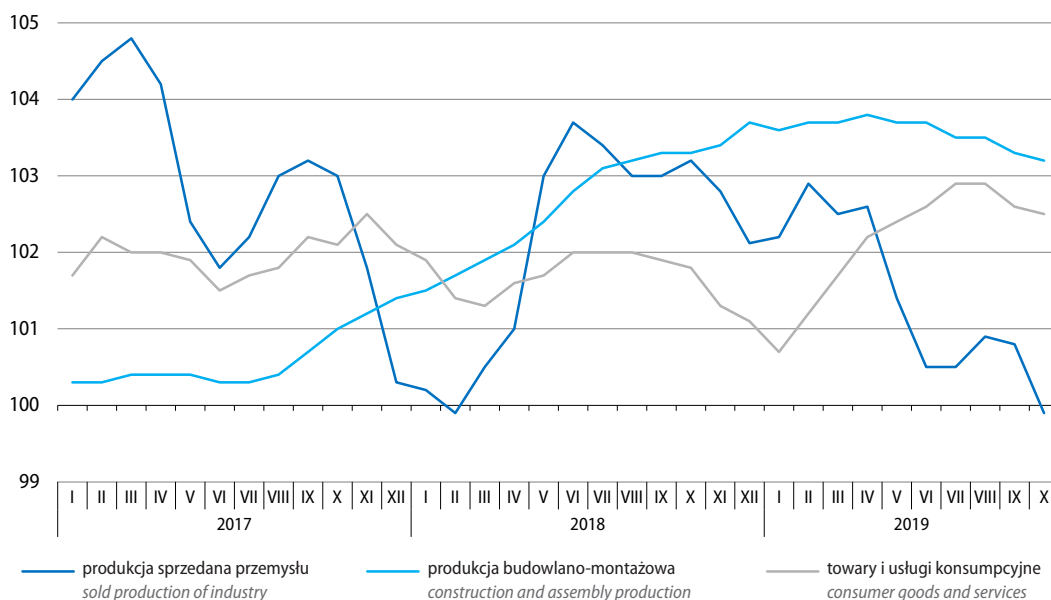
W październiku br. zrealizowano 30,3 tys. **wypłat z Funduszu Emerytur Pomostowych** (wobec 25,9 tys. przed rokiem). Łączna kwota wypłat wyniosła 91,4 mln zł i była o 27,1% wyższa niż w październiku ub. roku. W okresie styczeń–październik br. suma wypłaconych świadczeń ukształtowała się na poziomie 827,9 mln zł, tj. o 26,6% wyższym niż przed rokiem. Przeciętna liczba osób pobierających świadczenia wyniosła w tym okresie 28,7 tys. (wobec 24,4 tys. rok wcześniej).

Ceny Prices

W październiku br. tempo wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku było słabsze niż w poprzednich miesiącach. Zwolniła dynamika cen żywności i napojów bezalkoholowych. Pogłębił się spadek cen towarów i usług związanych z transportem, obserwowany od sierpnia br. Umocniła się natomiast dynamika cen towarów i usług związanych z mieszkaniem. Ceny producentów w przemyśle, po raz pierwszy od lutego ub. roku, obniżyły się w skali roku. Wzrost cen produkcji budowlano-montażowej był wolniejszy niż w poprzednich miesiącach.

Wykres 9. Wskaźniki cen analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 9. Price indices
corresponding period of previous year=100

Według wstępnych danych **ceny produkcji sprzedanej przemysłu** w październiku br. były o 0,4% niższe niż **przed miesiącem**. Spadek cen obserwowano w większości sekcji, z wyjątkiem dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami; rekultywacji (gdzie notowano wzrost o 0,1%). Najbardziej obniżono ceny w górnictwie i wydobywaniu – o 0,7%; w sekcji przetwórstwo przemysłowe ceny spadły o 0,5%, a w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 0,4%.

Tablica 8. Wskaźniki cen w przemyśle i budownictwie
Table 8. Price indices in industry and construction

Okresy Periods	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu <i>Prices of sold production of industry</i>						Ceny produkcji budowlano-montażowej <i>Prices of construction and assembly production</i>
	ogółem <i>total</i>	górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>		
2018	Grudzień roku poprzedniego=100 <i>December of previous year=100</i>						
	X	103,5	101,5	103,7	102,4	101,3	102,9
2019							
	X	101,3	101,8	101,0	103,1	102,3	102,5
2018	Miesiąc poprzedni=100 <i>Previous month=100</i>						
	X	100,5	101,5	100,5	99,9	100,2	100,4
	XI	99,6	100,6	99,5	100,6	100,1	100,4
	XII	99,0	99,4	98,9	100,1	100,2	100,4
2019							
	I	100,2	100,7	100,0	101,5	100,5	100,2
	II	100,5	103,7	100,4	100,0	100,4	100,1
	III	100,1	99,4	100,2	100,2	100,1	100,3
	IV	100,4	100,5	100,4	100,7	100,4	100,4
	V	100,2	97,5	100,2	100,4	99,9	100,3
	VI	99,5	98,6	99,4	100,7	100,3	100,3
	VII	100,1	101,0	100,1	99,9	100,2	100,2
	VIII	100,3	99,7	100,4	100,2	100,3	100,2
	IX	100,4	101,5	100,4	99,9	100,1	100,2
	X	99,6	99,3	99,5	99,6	100,1	100,3
2018	Analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>Corresponding period of previous year=100</i>						
	X	103,2	101,3	103,4	101,9	101,3	103,3
	XI	102,8	102,0	102,8	102,9	101,6	103,4
	XII	102,1	101,5	102,1	103,1	101,6	103,7
2019							
	I	102,2	102,4	102,0	104,6	101,8	103,6
	II	102,9	106,6	102,6	104,6	102,2	103,7
	III	102,5	104,1	102,1	104,8	102,3	103,7
	IV	102,6	105,0	102,2	105,3	102,5	103,8
	V	101,4	100,3	101,1	104,7	102,4	103,7
	VI	100,5	97,7	100,2	105,2	102,4	103,7
	VII	100,5	101,6	100,0	105,0	102,3	103,5
	VIII	100,9	102,2	100,4	104,4	102,8	103,5
	IX	100,8	104,0	100,3	104,1	102,7	103,3
	X	99,9	101,8	99,4	103,8	102,6	103,2
	I-X	101,4	102,5	101,0	104,6	102,4	103,6

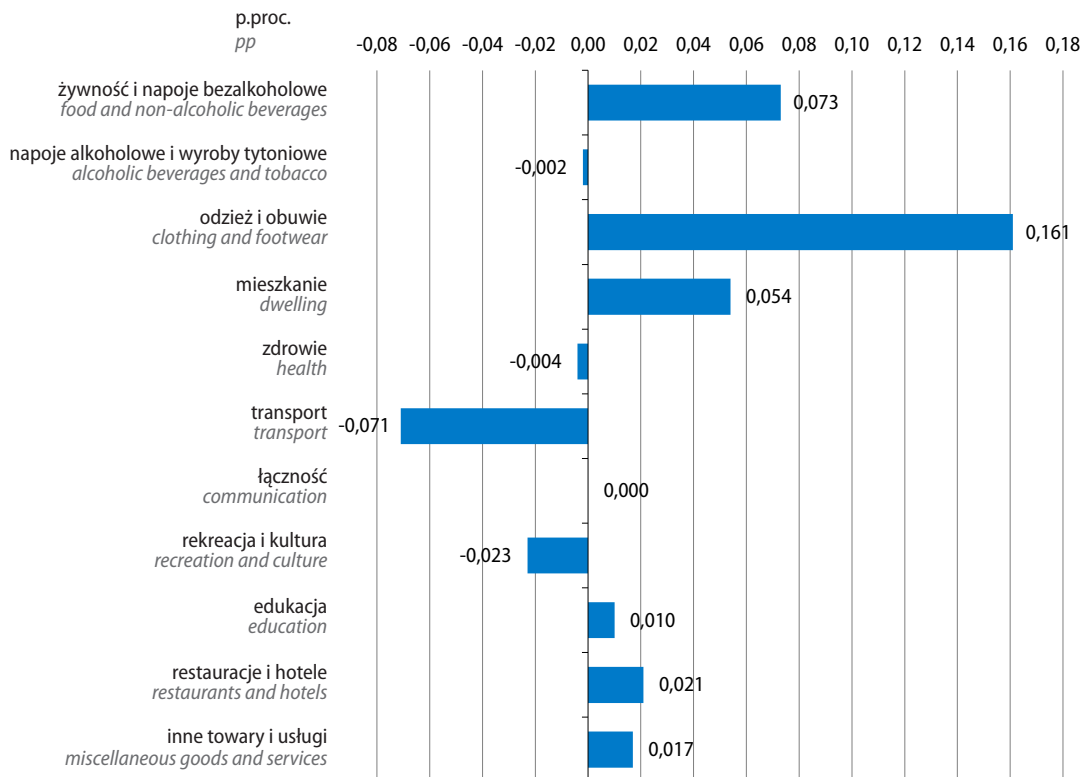
W skali roku ceny produkcji sprzedanej przemysłu w październiku br. spadły o 0,1% (wobec wzrostu o 0,8% przed miesiącem). Obniżono ceny w przetwórstwie przemysłowym – o 0,6%. Wzrost cen notowano natomiast w pozostałych sekcjach: w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 3,8%, w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – o 2,6%, a w górnictwie i wydobywaniu – o 1,8%. Spośród działów przetwórstwa przemysłowego niższe niż przed rokiem były ceny m.in. w produkcji: koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 8,3%), metali (o 4,2%), chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 2,6%), papieru i wyrobów z papieru (o 2,5%) oraz komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 1,8%). Wzrosły natomiast ceny m.in. w produkcji: pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 1,3%), urządzeń elektrycznych (o 1,6%), wyrobów farmaceutycznych (o 1,7%), artykułów spożywczych oraz skór i wyrobów skórzanych (po 2,1%), pozostałego sprzętu transportowego (o 2,5%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 2,9%) oraz wyrobów tytoniowych (o 4,5%).

Szacuje się, że w październiku br. **ceny produkcji budowlano-montażowej** były o 0,3% wyższe niż przed miesiącem, a w skali roku wzrosły o 3,2%.

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w październiku br. były o 0,2% wyższe niż **przed miesiącem**. Największy wpływ na wskaźnik cen konsumpcyjnych ogółem miał wzrost cen odzieży i obuwia (0,16 p.proc.) oraz żywności (0,07 p.proc.). Wzrost cen towarów i usług związanych z mieszkaniem podwyższył wskaźnik cen ogółem o 0,05 p.proc. Spadek cen towarów i usług w zakresie transportu obniżył natomiast wskaźnik cen ogółem o 0,07 p.proc.

Wykres 10. Wpływ zmian cen grup towarów i usług na wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w październiku 2019 r. miesiąc poprzedni=100

Chart 10. Impact of price changes of goods and services groups on the total consumer price index in October 2019 previous month=100

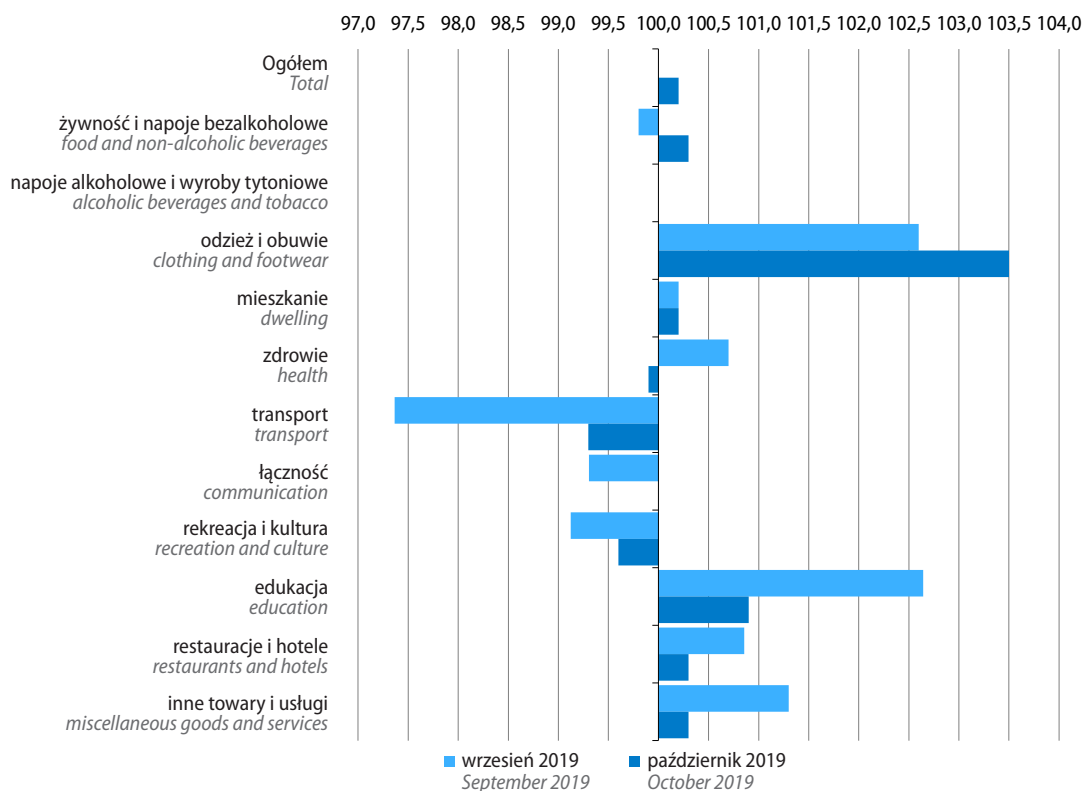
W październiku br. ceny żywności, jak również ceny napojów bezalkoholowych były wyższe niż przed miesiącem (po 0,3%). Podrożały m.in. owoce (o 1,1%), makarony i produkty makaronowe (o 0,7%), pieczywo (o 0,6%) oraz mąka (o 0,3%). Ceny artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” były przeciętnie o 0,3% wyższe niż we wrześniu br. (w tym wzrosły ceny jogurtów – o 0,6%, jaj – o 0,5%, serów i twarogów – o 0,4% oraz śmietany – o 0,3%; tańsze było natomiast mleko – o 0,2%). Więcej niż przed miesiącem płacono także za ryby i owoce morza (o 0,3%), mięso (przeciętnie o 0,2%, w tym wędliny były droższe o 1,1%, przy niższych cenach mięsa: drobiowego – o 1,6%, wołowego – o 0,5% oraz wieprzowego – o 0,1%). Wzrosły także ceny ryżu (o 0,2%) i cukru (o 0,1%). Ceny warzyw nie uległy zmianie. Mniej niż we wrześniu br. konsumenci płacili natomiast za oleje i tłuszcze (przeciętnie o 0,2%, w tym masło potaniało o 0,1%).

Ceny obuwia były o 3,9% wyższe niż we wrześniu br., a ceny odzieży wzrosły o 3,4%.

Towary i usługi związane z mieszkaniem podrożały o 0,2%. Podniesiono opłaty za nośniki energii (przeciętnie o 0,1%, w tym droższa była energia cieplna – o 0,4% oraz opał – o 0,2%; nie uległy zmianie natomiast ceny energii elektrycznej i gazu). Wzrosły także opłaty za wywóz śmieci (o 1,1%) oraz za usługi kanalizacyjne i zaopatrywanie w wodę (po 0,1%). Towary i usługi w zakresie wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego były o 0,3% droższe niż przed miesiącem.

Wykres 11 Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych miesiąc poprzedni=100

Chart 11. Price indices of consumer goods and services previous month=100

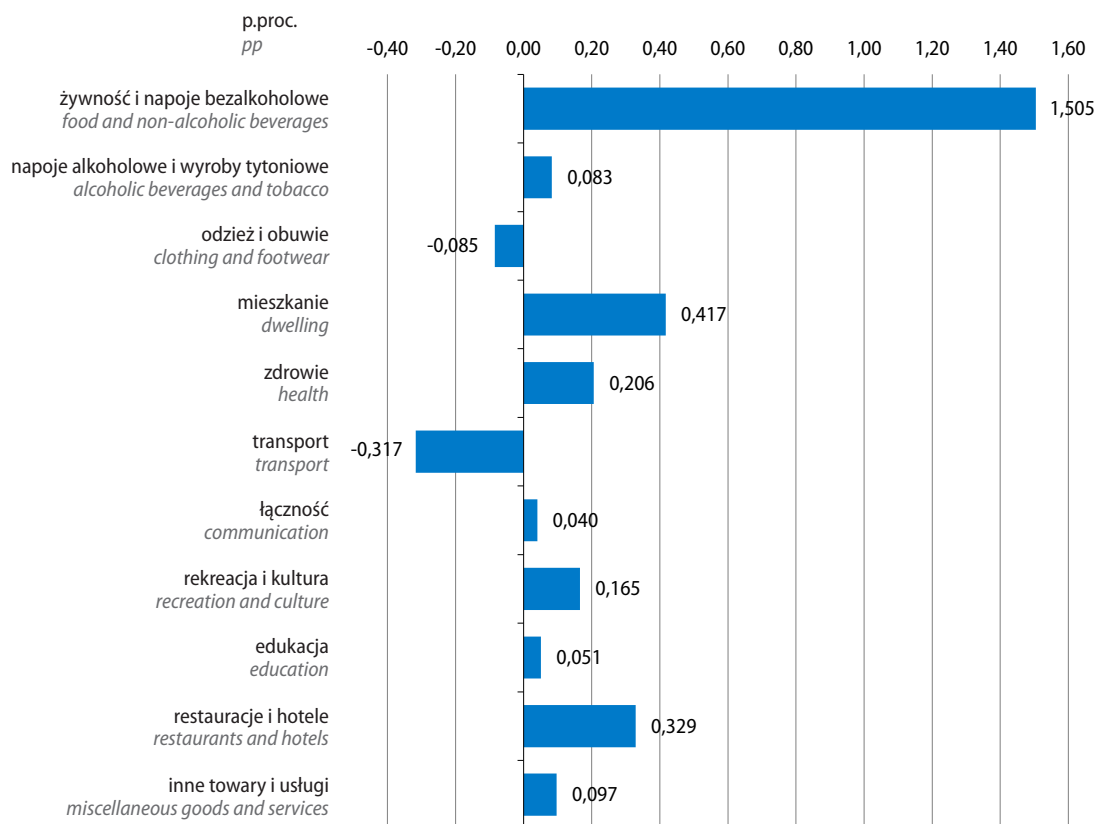

Ceny związane z transportem były o 0,7% niższe niż we wrześniu br. Mniej niż przed miesiącem konsumenci płacili za paliwa do prywatnych środków transportu (przeciętnie o 1,0%, w tym tańsza była benzyna – o 1,2%, olej napędowy – o 0,8% oraz gaz ciekły – o 0,5%). Spadły także ceny samochodów osobowych (o 1,7%). Wzrosły natomiast ceny usług transportowych (o 1,2%).

W skali roku ceny towarów i usług konsumpcyjnych w październiku br. wzrosły o 1,8% (w tym towary podrożały o 1,7%, a usługi – o 4,8%). Największy wpływ na wskaźnik cen konsumpcyjnych ogółem miały wzrosty cen żywności, cen towarów i usług związanych z mieszkaniem oraz w zakresie restauracji i hoteli, które podwyższyły wskaźnik cen ogółem odpowiednio o 1,46 p.proc., 0,42 p.proc. oraz 0,33 p.proc. Spadki cen w zakresie transportu oraz odzieży i obuwia obniżyły wskaźnik cen konsumpcyjnych ogółem odpowiednio o 0,32 p.proc. oraz o 0,08 p.proc.

Wykres 12. Wpływ zmian cen grup towarów i usług na wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w październiku 2019 r. analogiczny okres roku poprzedni=100

Chart 12. Impact of price changes of goods and services groups on the total consumer price index in October 2019 corresponding period of previous year=100

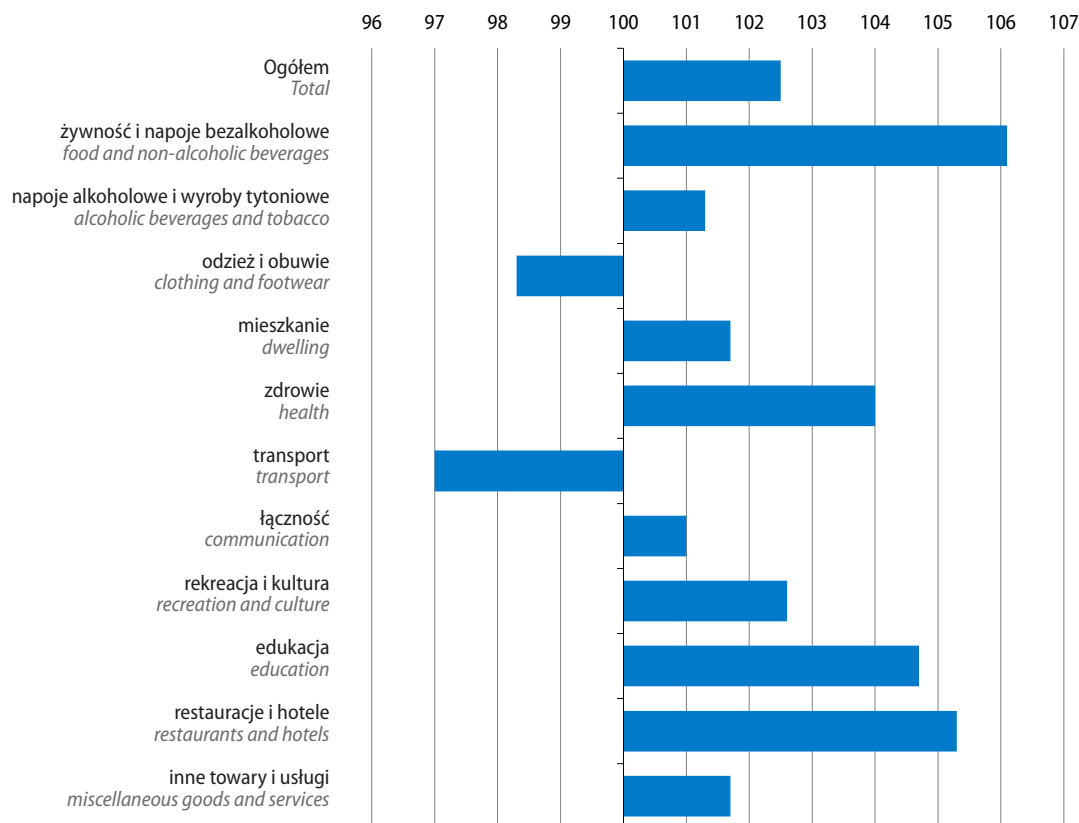

Tablica 9. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych
Table 9. Price indices of consumer goods and services

Okresy <i>Periods</i>	Ogółem <i>Total</i>	żywność i napoje bezalko- holowe <i>food and non- alcoholic beverages</i>	napoje al- koholowe i wyroby tytoniowe <i>alcoholic bevera- ges and tobacco</i>	odzież i obuwie <i>clothing and footwear</i>	mieszka- nie <i>dwelling</i>	zdrowie <i>health</i>	transport <i>transport</i>	łącność <i>communi- cation</i>	rekreacja i kultura <i>recreation and culture</i>	edukacja <i>education</i>	resta- racje i hotele <i>resta- rants and hotels</i>	
2018	Grudzień roku poprzedniego=100 <i>December of previous year=100</i>											
X	101,1	100,2	101,4	98,8	101,5	101,9	105,2	96,5	101,1	102,6	102,7	
2019	X	102,4	105,3	101,3	99,8	101,4	103,0	97,4	103,8	102,6	104,4	104,8
2018	Miesiąc poprzedni=100 <i>Previous month=100</i>											
X	100,4	100,4	99,7	103,9	100,2	99,9	100,7	99,9	99,5	100,6	100,2	
XI	100,0	100,0	100,4	99,9	100,2	100,8	100,2	97,4	99,3	100,3	100,3	
XII	100,0	100,7	99,6	98,6	100,0	100,1	98,6	99,9	100,5	100,0	100,2	
2019												
I	99,8	101,1	100,4	95,8	99,1	100,2	97,4	101,8	101,1	100,3	100,5	
II	100,4	100,9	100,2	98,3	100,4	100,3	100,4	100,9	100,2	100,1	100,3	
III	100,3	100,4	100,2	103,2	100,2	100,1	100,2	99,9	100,2	100,0	100,4	
IV	101,1	101,0	99,9	103,1	100,6	100,3	104,4	100,0	100,5	100,0	100,4	
V	100,2	101,4	100,5	99,9	100,1	100,5	98,4	99,6	99,5	100,0	100,7	
VI	100,3	100,3	100,1	98,8	100,1	100,2	100,6	101,1	101,3	100,1	100,4	
VII	100,0	100,3	100,0	96,5	100,4	100,6	99,0	100,4	101,2	100,1	100,5	
VIII	100,0	99,7	100,0	98,5	100,2	100,1	100,5	100,8	99,9	100,0	100,5	
IX	100,0	99,8	100,0	102,6	100,2	100,7	97,4	99,3	99,1	102,6	100,9	
X	100,2	100,3	100,0	103,5	100,2	99,9	99,3	100,0	99,6	100,9	100,3	
2018	Analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>Corresponding period of previous year=100</i>											
X	101,8	101,8	101,5	97,1	101,8	102,1	107,5	96,4	101,9	102,8	103,1	
XI	101,3	100,7	101,7	97,3	101,8	102,9	106,1	94,1	100,7	103,0	103,1	
XII	101,1	100,9	101,4	97,3	101,7	102,9	104,0	93,9	100,9	103,0	103,1	
2019												
I	100,7	100,8	101,3	97,0	100,4	102,6	101,9	95,4	101,2	103,1	103,3	
II	101,2	102,1	101,4	96,8	100,6	102,6	102,5	97,6	101,3	103,1	103,4	
III	101,7	102,6	101,5	97,6	101,0	102,9	103,5	97,5	101,9	103,1	103,6	
IV	102,2	103,3	101,1	97,8	101,4	103,0	104,8	98,1	102,4	103,0	103,8	
V	102,4	105,0	101,4	98,1	101,5	103,1	101,7	97,4	102,9	103,0	104,1	
VI	102,6	105,7	101,5	98,4	101,5	103,1	101,4	98,5	103,4	103,1	104,1	
VII	102,9	106,8	101,2	98,5	101,7	103,7	100,3	98,9	103,0	103,1	104,4	
VIII	102,9	107,2	101,3	98,6	101,6	103,6	99,8	99,3	102,8	103,1	104,7	
IX	102,6	106,3	101,0	98,8	101,6	103,9	98,3	100,9	102,6	104,4	105,2	
X	102,5	106,1	101,3	98,3	101,7	104,0	97,0	101,0	102,6	104,7	105,3	
I-X	102,2	104,6	101,3	98,0	101,3	103,3	101,1	98,4	102,4	103,4	104,2	

Wykres 13. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w październiku 2019 r. analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 13. Price indices of consumer goods and services in October 2019 corresponding period of previous year=100

Wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych w październiku br. w skali roku wyniósł 6,1%, przy czym żywność podrożała o 6,5%, a napoje bezalkoholowe – o 2,1%. Znacznie więcej niż przed rokiem płacono za cukier (o 22,6%), warzywa (o 16,3%) oraz owoce (o 12,5%). Podrożało także mięso (przeciętnie o 8,0%, w tym więcej niż w październiku ub. roku płacono za mięso wieprzowe – o 14,1%, wędliny – o 8,7%, mięso drobiowe – o 1,2% oraz mięso wołowe – o 0,1%). Droższa była także mąka (o 7,8%), pieczywo (o 7,2%), ryż (o 6,7%), ryby i owoce morza (o 4,5%), makarony i produkty makaronowe (o 3,6%) oraz kasze i ziarna zbóż (o 3,5%). Więcej należało zapłacić także za artykuły w grupie „mleko, sery i jaja” (przeciętnie o 0,8%, w tym wzrosły ceny jogurtów – o 3,4%, śmietany – o 1,9%, serów i twarogów – o 1,5% oraz mleka o 0,2%, przy spadku cen jaj – o 4,9%). Niższe niż przed rokiem były m.in. ceny olejów i tłuszczów (przeciętnie o 4,7%, w tym masło było tańsze o 9,4%).

Ceny odzieży obniżyły się w skali roku o 1,9%, a obuwia – o 1,8%.

Ceny w zakresie mieszkania były o 1,7% wyższe niż przed rokiem. Podniesiono opłaty za wywóz śmieci – o 31,3%, usługi kanalizacyjne – o 4,2% oraz za zaopatrywanie w wodę – o 2,5%. Spadły natomiast opłaty za nośniki energii (przeciętnie o 1,7%, w tym energia elektryczna potaniała o 5,8%, a opał – o 0,2%, przy wzroście opłat za energię cieplną – o 2,2% oraz za gaz – o 0,5%). Ceny towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego wzrosły o 0,8%.

Ceny artykułów i usług związanych ze zdrowiem były o 4,0% wyższe niż w październiku ub. roku. Wzrosły opłaty za usługi lekarskie (o 6,2%), stomatologiczne (o 4,3%) oraz szpitalne (o 3,2%); opłaty za usługi sanatoryjne nie uległy zmianie. Więcej niż przed rokiem należało zapłacić za wyroby farmaceutyczne (o 4,1%).

Ceny towarów i usług w zakresie transportu były o 3,0% niższe niż przed rokiem. Spadły ceny paliw do prywatnych środków transportu (przeciętnie o 4,8%, w tym mniej płacono za gaz ciekły – o 19,9%, olej napędowy – o 3,5% oraz benzynę – o 3,0%). Obniżyły się również ceny samochodów osobowych (o 4,4%). Podrożały natomiast usługi transportowe (o 1,2%).

Opłaty związane z rekreacją i kulturą wzrosły o 2,6% w porównaniu z październikiem ub. roku. Podrożały książki (o 6,7%), usługi w zakresie turystyki zorganizowanej (o 6,5%), gazety i czasopisma (o 4,3%) oraz bilety do kin, teatrów i na koncerty (o 1,8%). Spadły natomiast ceny m.in. sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego (o 4,4%).

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczony metodą średniej ruchomej w okresie listopad 2018 r. – październik 2019 r. w stosunku do poprzednich dwunastu miesięcy wyniósł 1,9% (wobec wzrostu o 1,9% w okresie październik 2018 r. – wrzesień 2019 r.). Ceny konsumpcyjne według **zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP)**¹ wzrosły w tym okresie o 1,8%.

¹ Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) obliczany jest według ujednoliconej metodologii Unii Europejskiej. Podstawę do opracowania HICP dla Polski stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz system wag oparty na strukturze spożycia w sektorze gospodarstw domowych (w 2019 r. – struktura spożycia z 2017 r. w cenach grudnia 2018 r.). Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Europejskiej Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (ECOICOP).

Rolnictwo Agriculture

W październiku br. średnia temperatura powietrza w Polsce wyniosła 10,6°C i była o 2,3°C wyższa od średniej normy z lat 1971–2000. Średnia suma opadów ukształtowała się na poziomie ok. 36 mm i była o ok. 21% niższa od średniej normy z wielolecia.

Warunki agrometeorologiczne w październiku br. były zróżnicowane. Pogoda sprzyjała zbiorom upraw, ale niekorzystnie wpływała na stan uwilgotnienia gleby. W wielu rejonach kraju nadal notowano jej przesuszenie, które utrudniało wykonywanie orki i siewów ozimin. Występujące pod koniec miesiąca chłodniejsze dni sprzyjały hartowaniu się roślin.

Do końca drugiej dekady października br. zakończono rozpoczęte we wrześniu br. siewy żyta i pszenżyta oraz pszenicy ozimej. Pod koniec października zaczęły się krzewić oziminy wysiane w poprzednim miesiącu. Stan wschodów upraw ozimych oceniono na 3,7–4,0 stopnia kwalifikacyjnego (wobec 3,5–3,8 stopnia przed rokiem). W drugiej dekadzie miesiąca zakończono wykopki ziemniaków; nadal prowadzono zbiór buraków cukrowych oraz kukurydzy uprawianej na ziarno. Pod koniec października br. na ogół prace te zakończono. W ciągu miesiąca odbywał się sprzęt poplonów ścierniskowych. Powszechnie wykonywano orki przedzimowe, przy czym miejscami było to utrudnione ze względu na niedostateczne uwilgotnienie gleby. Do końca miesiąca na obszarze całego kraju trwał okres pastwiskowy.

Na rynku rolnym w październiku br. przeciętne ceny skupu większości podstawowych produktów rolnych pochodzenia roślinnego i zwierzęcego kształtowały się poniżej poziomu sprzed roku, z wyjątkiem cen żywca wieprzowego oraz ziemniaków.

Tablica 10. Skup zbóż^a
Table 10. Procurement of cereals^a

Wyszczególnienie Specification	VII–X 2019			X 2019		
	w tys. ton in thousand tonnes	VII–X 2018=100	udział skupu w zbiorach 2019 r. w % share of procure- ment harvest of 2019 in %	w tys. ton in thousand tonnes	X 2018=100	IX 2019=100
Ziarno zbóż^b Cereal grains^b	3604,3	104,1	15,8	582,5	105,5	83,1
w tym: of which:						
Pszenica Wheat	2278,2	97,3	23,2	427,8	101,8	90,6
Żyto Rye	369,1	124,6	17,0	45,3	107,9	72,0

a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. b Podstawowych z mieszankami zbożowymi bez ziarna siewnego.

a Without procurement realized by natural persons. b Basic cereals including cereal mixed and excluding cereals designated for sowing.

Przy zwiększonych dostawach pszenżyta (o 30,5%) i żyta (o 24,6%) oraz zmniejszonych – pszenicy (o 2,7%), **skup zbóż podstawowych** (z mieszankami zbożowymi bez ziarna siewnego) w okresie lipiec–październik br. był o 4,1% większy niż rok wcześniej. W październiku br. do skupu dostarczono mniej ziarna niż przed miesiącem, głównie w wyniku ograniczenia dostaw pszenicy i pszenżyta. Podaż ziarna, podobnie jak w dwóch poprzednich miesiącach, była wyższa niż przed rokiem (o 5,5%).

Tablica 11. Skup podstawowych produktów zwierzęcych^a

Table 11. Procurement of major animal products^a

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	I-X 2019		X 2019		
	w tys. ton <i>in thousand tonnes</i>	I-X 2018=100	w tys. ton <i>in thousand tonnes</i>	X 2018=100	IX 2019=100
Żywiec rzeźny ^b <i>Animals for slaughter^b</i>	3444,4	97,8	345,4	100,5	111,2
w tym: <i>of which:</i>					
wołowy (z cielęcym) <i>cattle (including calves)</i>	282,9	95,0	21,8	111,9	107,1
wieprzowy <i>pigs</i>	1223,5	94,1	110,2	94,8	108,4
drobiowy <i>poultry</i>	1933,3	100,8	213,2	102,6	113,2
Mleko <i>Milk</i>	9934,5 ^c	102,1	956,4 ^c	101,9	101,6

a W okresie VII–VIII bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. b Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w przeliczeniu na mięso łącznie z tłuszczami w wadze poubojowej ciepłej. c W milionach litrów.

a In the period VII–VIII without procurement realised by natural persons. b Includes cattle, calves, pigs, sheep, horses and poultry; in terms of meat including fats in warm post-slaughter weight. c In million litres.

W wyniku zwiększenia dostaw wszystkich podstawowych gatunków **żywca rzeźnego**, skup tego surowca ogółem (w wadze poubojowej ciepłej) w październiku br. był większy niż przed miesiącem. W skali roku podaż żywca rzeźnego ogółem wzrosła w niewielkim stopniu.

W październiku br. zarówno w skupie, jak i na targowiskach utrzymała się tendencja spadkowa **cen** podstawowych gatunków **zbóż** w odniesieniu do poprzedniego miesiąca (z wyjątkiem cen skupu pszenicy). Ceny skupu ziarna były niższe, a w obrocie targowiskowym nadal wyższe niż przed rokiem.

Skup **ziemniaków** był o 30,9% większy niż we wrześniu br., ale o 11,9% niższy niż przed rokiem. Na obydwu rynkach za ten surowiec płacono mniej niż przed miesiącem, ale nadal znacznie więcej niż przed rokiem.

Tablica 12. Ceny podstawowych produktów rolnych
 Table 12. Average prices of major agricultural products

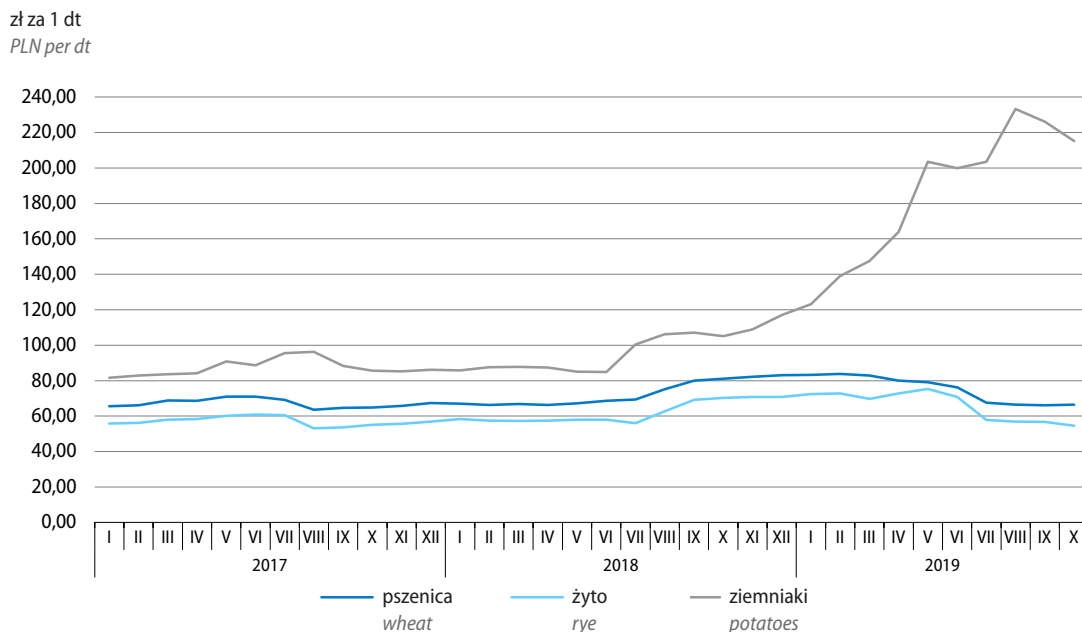
Wyszczególnienie Specification	Ceny w skupie Procurement prices					Ceny na targowiskach Marketplace prices				
	X 2019			I-X 2019		X 2019			I-X 2019	
	w zł in PLN	X 2018= =100	IX 2019= =100	w zł in PLN	I-X 2018= =100	w zł in PLN	X 2018= =100	IX 2019= =100	w zł in PLN	I-X 2018= =100
Pszemica ^a za 1 dt <i>Wheat^a – per dt</i>	66,43	82,0	100,6	73,42	103,4	87,88	100,7	98,9	92,59	112,5
Żyto ^a za 1 dt <i>Rye^a – per dt</i>	54,50	77,7	96,1	62,33	106,9	71,55	101,1	98,9	74,28	112,2
Ziemniaki ^b za 1 dt <i>Potatoes^b – per dt</i>	37,03	116,4	87,8	59,81	144,1	215,23	204,7	95,2	185,50	197,9
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej: <i>Animals for slaughter (in live weight) – per kg:</i>										
w tym: of which:										
bydło ^c (bez cieląt) <i>cattle^c (excluding calves)</i>	6,05	93,1	100,7	6,35	96,2	6,43	92,7	97,7	6,85	97,0
w tym młode bydło of which young cattle	6,17	91,5	100,3	6,47	95,3	6,73	92,2	99,1	7,10	96,2
trzoda chlewna <i>pigs</i>	5,89	133,8	99,2	5,23	115,8	5,96	119,9	98,8	5,57	111,6
drób <i>poultry</i>	3,90	99,8	97,4	3,89	103,3	.	x	x	.	x
Prosię na chów za 1 szt. <i>Piglet – per head</i>	.	x	x	.	x	212,50	123,5	107,5	195,79	106,8
Mleko za 1 hl <i>Milk per hl</i>	132,95	96,9	101,3	134,01	100,8	.	x	x	.	x

a W skupie bez ziarna siewnego. b Na targowiskach – jadalne późne. c Na targowiskach średnia ważona cena bydła rzeźnego obliczona przy przyjęciu struktury ilości skupu młodego bydła i krów rzeźnych.

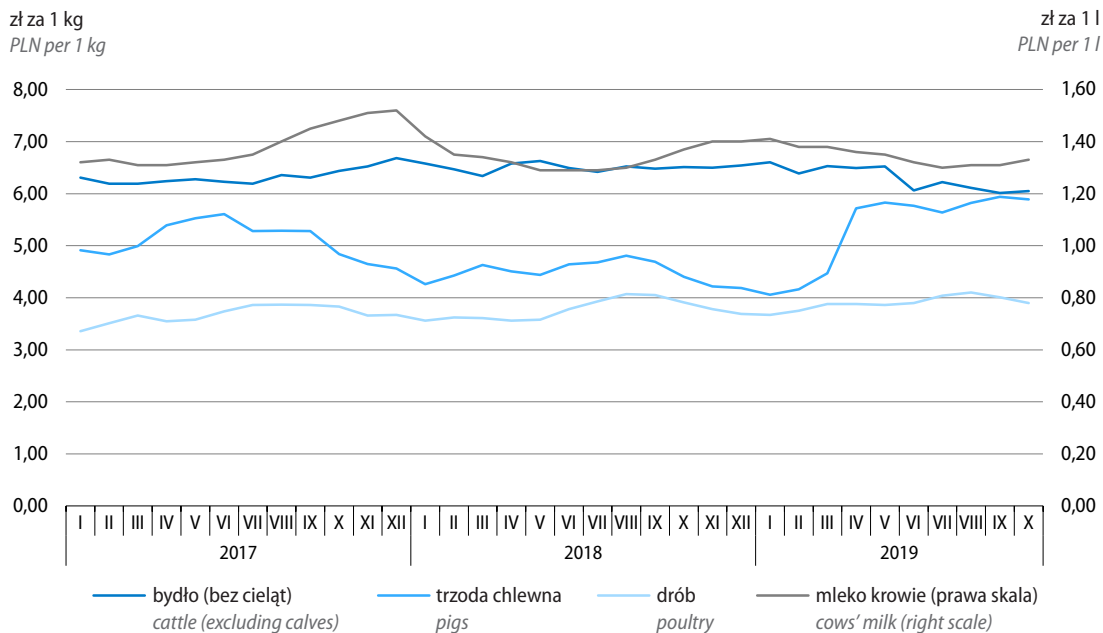
a In procurement excluding cereals designated for sowing. b On marketplace – late edible. c On marketplace – average weighted price of cattle for slaughter calculated with the use of structure of procurement quantity of young cattle and cows for slaughter.

Przy wysokiej podaży **żywca wieprzowego** ceny skupu tego surowca w październiku br. spadły w skali miesiąca; także w obrocie targowiskowym ceny wieprzowiny były niższe niż we wrześniu br. Na obydwu rynkach ceny żywca wieprzowego były nadal wyraźnie wyższe niż przed rokiem. Przy jednoczesnym spadku cen żywca wieprzowego i cen żyta na targowiskach, opłacalność tuczu trzody chlewnej w październiku br. utrzymała się na poziomie sprzed miesiąca (relacja cen wyniosła 8,2 wobec 6,2 przed rokiem). Za 1 prosię w obrocie targowiskowym w październiku br. płacono więcej niż przed miesiącem i przed rokiem.

Wykres 14. Przeciętne ceny skupu zbóż i targowiskowe ceny ziemniaków
 Chart 14. Average procurement prices of cereal grain and average marketplace prices of potatoes

Wykres 15. Przeciętne ceny skupu żywca i mleka
 Chart 15. Average procurement prices of animals for slaughter and of cows' milk

Przy utrzymującej się wysokiej krajowej podaży **żywca drobiowego**, ceny drobiu rzeźnego w skupie ponownie spadły w skali miesiąca (o 2,6%) i były niższe niż przed rokiem (o 0,2%).

Przeciętne ceny skupu **żywca wołowego i młodego bydła rzeźnego** w październiku br. były zbliżone do notowanych we wrześniu br., ale niższe niż przed rokiem. W obrocie targowiskowym ceny wołowiny kształtowały się poniżej poziomu sprzed miesiąca i sprzed roku.

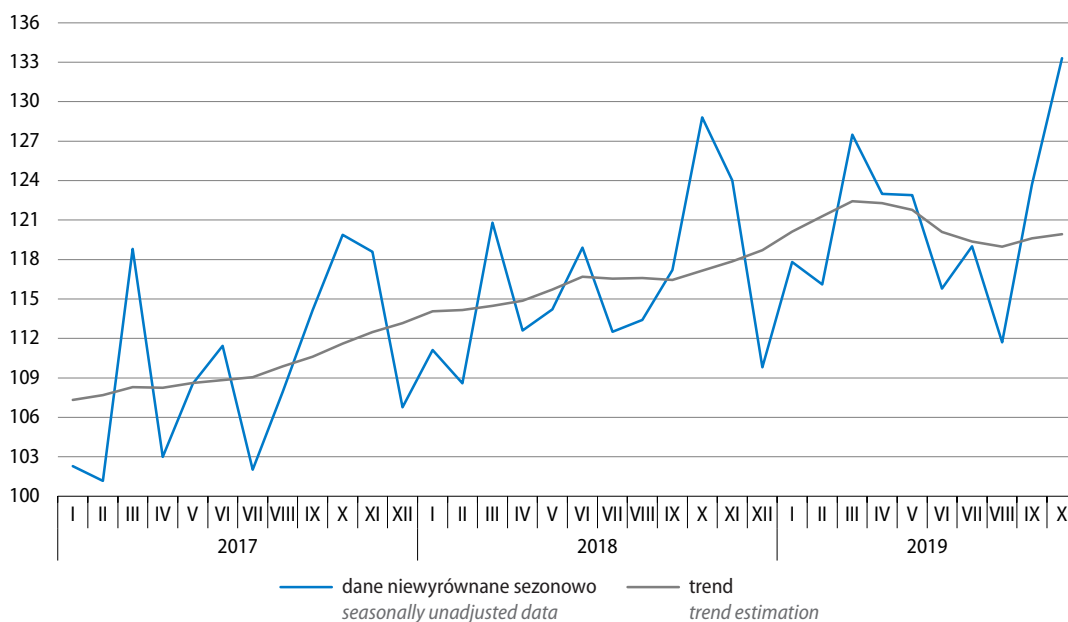
Od początku br. skupiono o 2,1% więcej **mleka** niż rok wcześniej; przeciętnie za ten surowiec płacono o 0,8% więcej niż w okresie dziesięciu miesięcy ub. roku. W październiku br. ceny skupu mleka były o 1,3% wyższe niż we wrześniu br. i o 3,1% niższe niż w październiku ub. roku.

Przemysł Industry

W październiku br. **produkcja sprzedana przemysłu**¹ była o 3,5% wyższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 5,6% we wrześniu br. i o 7,4% w październiku ub. roku). Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym produkcja sprzedana wzrosła o 3,7% w skali roku i o 1,1% w skali miesiąca.

Wykres 16. Produkcja sprzedana przemysłu (ceny stałe) przeciętna miesięczna 2015=100

Chart 16. Sold production of industry (constant prices) monthly average of 2015=100

Spośród sekcji przemysłu produkcja sprzedana najbardziej zwiększyła się w stosunku do października ub. roku w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – o 8,3%. Wzrost produkcji notowano także w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 6,4% oraz w sekcji o największym udziale w przemyśle ogółem, tj. przetwórstwie przemysłowym – o 3,5%. Spadek obserwowano natomiast w górnictwie i wydobywaniu – o 6,1%.

W okresie styczeń–październik br. produkcja sprzedana przemysłu była o 4,3% wyższa niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 6,1%). Sprzedaż wzrosła w większości sekcji, w tym najbardziej w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji. Spadek (po wzroście przed rokiem) wystąpił jedynie w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.

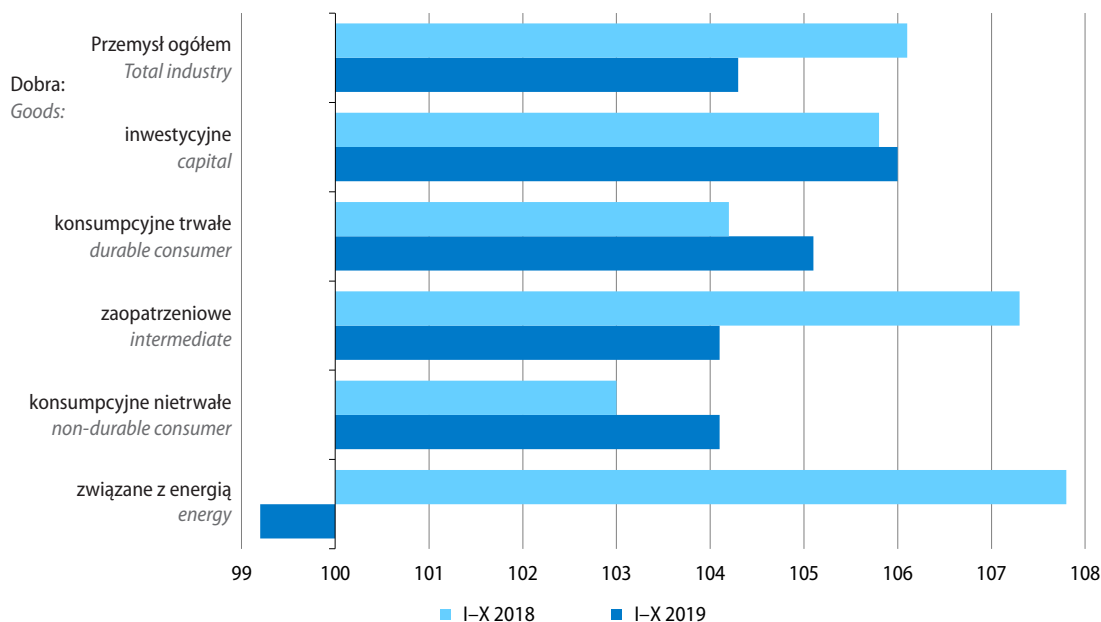
W większości **głównych grupowań przemysłowych** produkcja sprzedana w okresie styczeń–październik br. była większa niż przed rokiem: w produkcji dóbr inwestycyjnych – o 6,0%, konsumpcyjnych trwałych – o 5,1% oraz zaopatrzeniowych i konsumpcyjnych nietrwałych – po 4,1%. Niewielki spadek (po wzroście przed rokiem) notowano natomiast w produkcji dóbr związanych z energią – o 0,8%.

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego, w okresie styczeń–październik br. była o 2,3% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku, przy wzroście przeciętnego zatrudnienia – o 2,0% oraz przeciętnego miesięcznego nominalnego wynagrodzenia brutto – o 6,6%.

1 W cenach stałych; w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

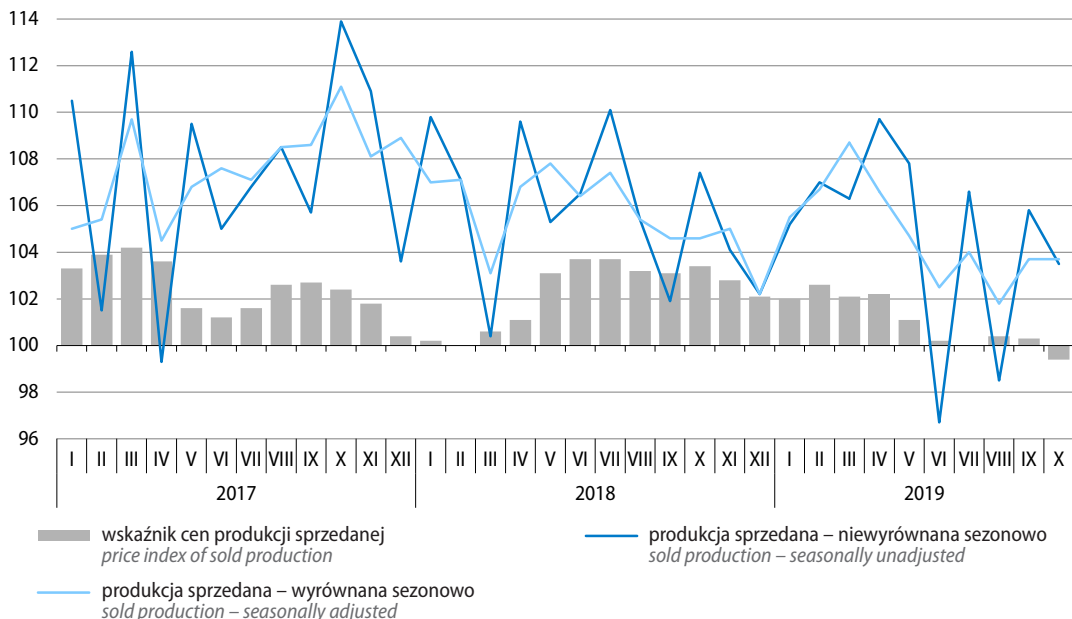
Wykres 17. Produkcja sprzedana przemysłu według głównych grupowań przemysłowych (ceny stałe) analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 17. Sold production of industry by main industrial groupings (constant prices) corresponding period of previous year=100

Wykres 18. Produkcja sprzedana (ceny stałe) i wskaźnik cen w przetwórstwie przemysłowym analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 18. Sold production (constant prices) and price index in manufacturing corresponding period of previous year=100

Tablica 13. Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu
Table 13. Indices (at constant prices) and structure (at current prices) of sold production of industry

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2018		2019		2018	
	X	I-X	X	I-X		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year = 100</i>				struktura w % <i>structure in %</i>	
Przemysł <i>Industry</i>	107,4	106,1	103,5	104,3	100,0	100,0
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	99,6	101,4	93,9	101,3	3,3	3,4
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	107,4	106,1	103,5	104,7	87,6	87,5
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	111,4	108,3	106,4	98,8	6,7	6,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	108,8	105,9	108,3	110,0	2,4	2,3
Z przemysłu ogółem – działy: <i>From total industry – divisions:</i>						
wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego <i>mining of coal and lignite</i>	98,1	100,1	96,3	94,4	1,5	1,6
produkcja artykułów spożywczych <i>manufacture of food products</i>	105,8	104,0	101,1	103,1	15,9	16,0
produkcja napojów <i>manufacture of beverages</i>	105,8	106,0	107,2	106,1	1,5	1,5
produkcja odzieży <i>manufacture of wearing apparel</i>	92,6	101,7	104,7	98,7	0,5	0,5
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	107,6	107,5	103,1	101,4	2,5	2,6
produkcja papieru i wyrobów z papieru <i>manufacture of paper and paper products</i>	110,2	110,0	100,4	102,5	3,1	3,2
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej <i>manufacture of coke and refined petroleum products</i>	101,4	109,6	98,4	101,0	5,8	5,9
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych <i>manufacture of chemicals and chemical products</i>	103,5	103,0	104,4	105,2	4,5	4,5
produkcja wyrobów farmaceutycznych <i>manufacture of pharmaceutical products</i>	75,7	81,7	107,6	99,7	0,7	0,8
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych <i>manufacture of rubber and plastic products</i>	107,9	106,4	106,5	107,5	6,6	6,5

Tablica 13. Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu (dok.)Table 13. *Indices (at constant prices) and structure (at current prices) of sold production of industry (cont.)*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2018		2019			2018
	X	I-X	X	I-X		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year = 100</i>				struktura w % <i>structure in %</i>	
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych <i>manufacture of other non-metallic mineral products</i>	111,1	108,8	99,7	103,4	4,2	4,1
produkcja metali <i>manufacture of basic metals</i>	103,4	104,3	96,2	98,4	3,9	4,3
produkcja wyrobów z metali <i>manufacture of metal products</i>	112,7	111,5	106,2	105,9	7,3	7,2
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych <i>manufacture of computer, electronic and optical products</i>	107,4	99,2	110,5	108,8	2,7	2,6
produkcja urządzeń elektrycznych <i>manufacture of electrical equipment</i>	119,4	112,1	113,0	113,5	4,7	4,3
produkcja maszyn i urządzeń <i>manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	107,4	110,6	107,5	103,3	3,2	3,3
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep <i>manufacture of motor vehicles, trailers and semitrailers</i>	109,1	103,5	100,9	104,3	10,6	10,6
produkcja pozostałego sprzętu transportowego <i>manufacture of other transport equipment</i>	118,0	109,3	106,8	121,9	1,7	1,4
produkcja mebli <i>manufacture of furniture</i>	104,4	106,7	107,3	104,3	3,0	3,1

W październiku br. wzrost produkcji sprzedanej w skali roku notowano w 26 (spośród 34) działach przemysłu. Znacznie większa niż przed rokiem była sprzedaż w gospodarce odpadami; odzysku surowców – o 14,8%; wzrost notowano także m.in. w produkcji:

- urządzeń elektrycznych – o 13,0% (w tym baterii i akumulatorów – o 85,5% oraz pozostałego sprzętu elektrycznego – o 50,3%);
- komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych – o 10,5% (m.in. elektronicznych elementów i obwodów drukowanych – o 10,3%);
- wyrobów farmaceutycznych – o 7,6%;
- maszyn i urządzeń – o 7,5% (w tym pozostałych maszyn specjalnego przeznaczenia – o 37,3%);
- mebli – o 7,3%;
- napojów – o 7,2%;
- pozostałego sprzętu transportowego – o 6,8% (m.in. statków i łodzi – o 35,9%);
- wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – o 6,5% (w tym wyrobów z tworzyw sztucznych – o 7,1%);
- wyrobów z metali – o 6,2% (m.in. metalowych elementów konstrukcyjnych – o 8,9%).

Spadek produkcji sprzedanej w stosunku do października ub. roku obserwowano natomiast m.in. w produkcji metali – o 3,8%, wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego – o 3,7% oraz naprawie, konserwacji i instalowaniu maszyn i urządzeń – o 3,2%.

Sprzedaż w produkcji artykułów spożywczych (stanowiąca 15,8% produkcji sprzedanej przemysłu) w październiku br. zwiększyła się w skali roku o 1,1% (wobec wzrostu o 5,8% przed rokiem). Sprzedaż wzrosła w wytwarzaniu wyrobów mleczarskich – o 6,4%, produkcji pozostałych artykułów spożywczych – o 5,4%, olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego – o 3,8% oraz wyrobów piekarskich i mącznych – o 1,7%, jak również w przetwarzaniu i konserwowaniu ryb, skorupiaków i mięczaków – o 1,6%. Niższa niż przed rokiem była natomiast produkcja sprzedana w przetwarzaniu i konserwowaniu owoców i warzyw – o 7,4%, wytwarzaniu produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych – o 3,4%, produkcji gotowych pasz i karmy dla zwierząt – o 0,9%, a także w przetwarzaniu i konserwowaniu mięsa oraz produkcji wyrobów z mięsa – o 0,5%.

Z obserwowanych w październiku br. 298 **wyrobów i grup wyrobów przemysłowych** produkcja 134 była wyższa niż przed rokiem, w tym znacznie zwiększyła się m.in. produkcja: tworzyw sztucznych, silników spalinowych do pojazdów mechanicznych, odkurzaczy, komputerów, aluminium niestopowego, pojazdów do transportu publicznego, nawozów mineralnych lub chemicznych fosforowych, zmywarek do naczyń, kuchni elektrycznych, odbiorników telewizyjnych, wódki czystej, masła oraz rowerów. Niższa niż przed rokiem była natomiast produkcja 163 wyrobów i grup wyrobów, w tym znacznie zmniejszyła się m.in. produkcja: kuchni gazowych z piekarnikiem, samochodów osobowych, węgla brunatnego, obuwia, pestycydów, wyrobów walcowanych na gorąco (bez półwyrobów), tarcicy liściastej, samochodów ciężarowych i ciągników drogowych do ciągnięcia naczep, piwa, produktów uboju trzody chlewnej, stali surowej oraz wędlin.

W okresie styczeń–wrzesień br. **sytuacja finansowa** przedsiębiorstw przemysłowych² była słabsza od obserwowanej w analogicznym okresie ub. roku. Badane podmioty uzyskały niższy niż przed rokiem wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (spadek o 2,1% do 67,8 mld zł, przy wzroście przychodów z tej sprzedaży o 6,3%). Obniżył się też ich wynik finansowy brutto (o 4,0% do 70,9 mld zł) oraz netto (o 4,0% do 59,8 mld zł). Niższy niż przed rokiem był wynik finansowy netto w górnictwie i wydobywaniu – o 37,2%, wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 5,7% oraz przetwórstwie przemysłowym – o 2,2%, natomiast w sekcji dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja odnotowano jego wzrost – o 15,4%. Spośród działów przetwórstwa przemysłowego słabszy niż przed rokiem wynik finansowy netto uzyskano m.in. w produkcji metali, koksu i produktów rafinacji ropy naftowej oraz wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny. Poprawił się natomiast wynik finansowy netto m.in. w produkcji wyrobów farmaceutycznych, mebli, wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych oraz wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych.

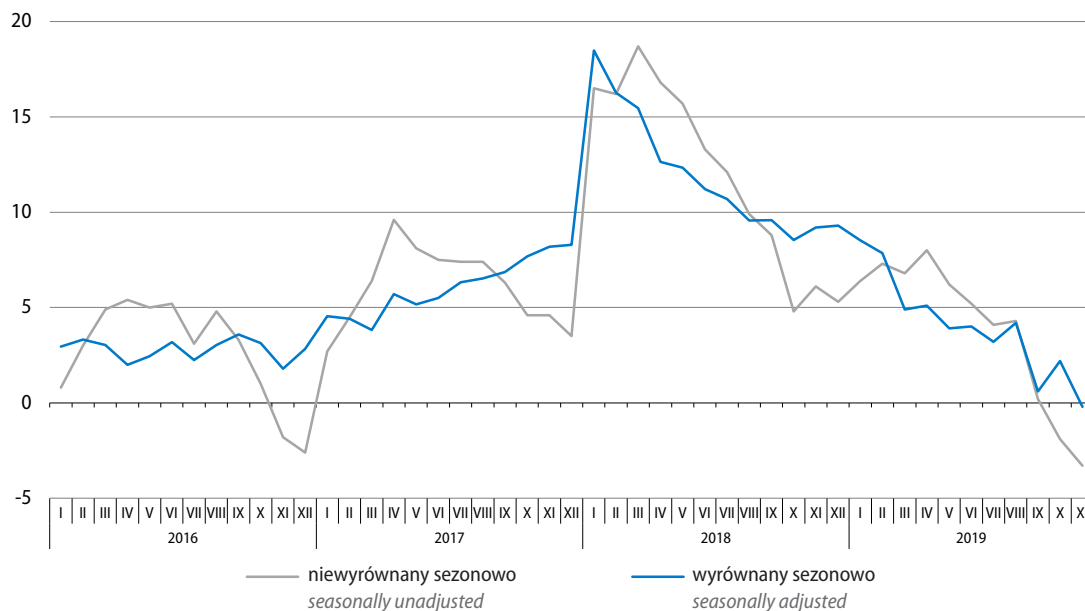
Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto w przemyśle wyniósł 5,8% (wobec 6,2% w okresie styczeń–wrzesień ub. roku). Obniżyły się wskaźniki rentowności obrotu brutto (z 6,5% przed rokiem do 5,9%) oraz netto (z 5,4% do 4,9%). Zwiększył się wskaźnik poziomu kosztów (o 0,6 p.proc. do 94,1%). Niższe niż przed rokiem były wskaźniki płynności finansowej – I stopnia (32,8% wobec 33,2%) oraz II stopnia (96,6% wobec 99,2%). Udział przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw przemysłowych zwiększył się (o 0,4 p.proc. do 79,4%), przy nieznacznym spadku udziału ich przychodów w przychodach badanych przedsiębiorstw (o 0,2 p.proc. do 88,5%).

W okresie styczeń–wrzesień br. **nakłady inwestycyjne**³ w przemyśle wyniosły 61,6 mld zł i zwiększyły się w skali roku o 18,0% (wobec wzrostu o 5,2% przed rokiem). Wzrost nakładów notowano we wszystkich sekcjach, największy w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (po spadku rok wcześniej). Liczba nowo rozpoczętych przez przedsiębiorstwa inwestycji była o 8,5% większa niż przed rokiem, natomiast ich wartość kosztorysowa – o 3,6% mniejsza.

² Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

³ Dane dotyczące nakładów inwestycyjnych i wartości kosztorysowej podano w cenach bieżących. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

Wykres 19. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w przetwórstwie przemysłowym
 Chart 19. General business climate indicators in manufacturing

W listopadzie br. oceny **ogólnego klimatu koniunktury** w przetwórstwie przemysłowym są negatywne, zbliżone do formułowanych w październiku br. Bieżąca produkcja oceniana jest pozytywnie (wobec nieznacznie negatywnych diagnoz przed miesiącem), natomiast dotyczące jej prognozy są nadal niekorzystne. Utrzymują się negatywne diagnozy oraz przewidywania w zakresie portfela zamówień (krajowego i zagranicznego) oraz sytuacji finansowej przedsiębiorstw. Firmy nadal planują ograniczenie zatrudnienia. Podobnie jak w poprzednich miesiącach, przedsiębiorcy spodziewają się wzrostu cen sprzedaży wyrobów przemysłowych.

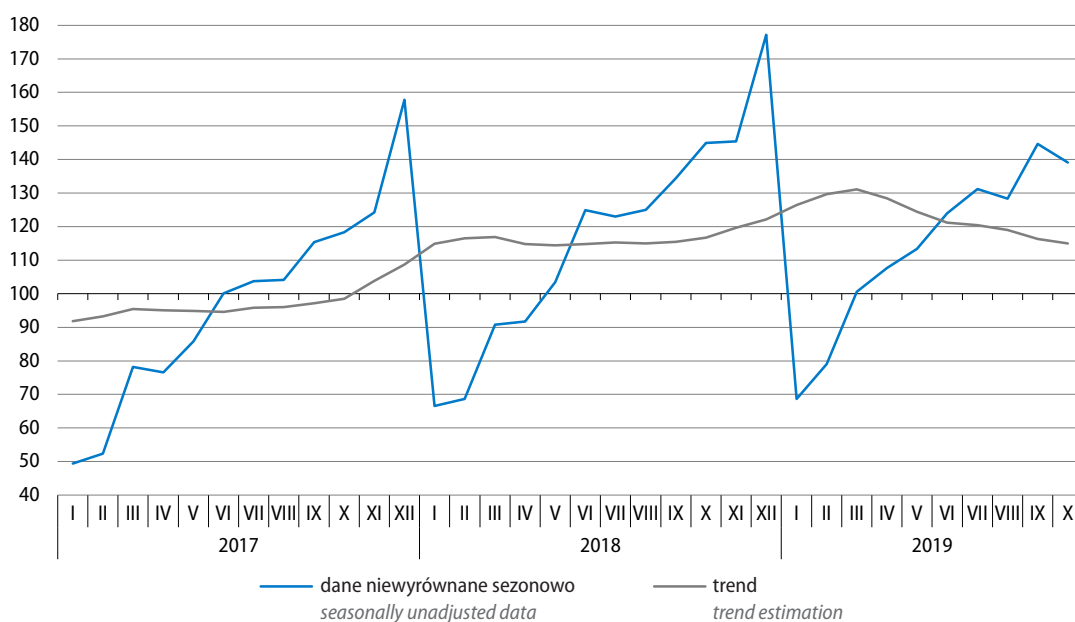
Poziom zapasów wyrobów gotowych w listopadzie br. jest określany przez jednostki przetwórstwa przemysłowego jako wystarczający, podobnie jak przed miesiącem. Nadmiar zapasów nadal zgłaszają m.in. producenci wyrobów tekstylnych oraz wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych. Wzrost stanu zapasów w skali miesiąca sygnalizują m.in. producenci metali i odzieży, a spadek – m.in. producenci pozostałego sprzętu transportowego oraz papieru i wyrobów z papieru.

Budownictwo Construction

W październiku br. **produkcja budowlano-montażowa**¹ była o 4,0% niższa niż w analogicznym miesiącu ub. roku (wobec wzrostu o 7,6% przed miesiącem i o 22,5% przed rokiem). Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym notowano spadek produkcji zarówno w skali roku – o 1,1%, jak i w skali miesiąca – o 5,6%.

Wykres 20. Produkcja budowlano-montażowa (ceny stałe) przeciętna miesięczna 2015=100

Chart 20. Construction and assembly production (constant prices) monthly average of 2015=100

Spośród działów budownictwa produkcja budowlano-montażowa spadła w przedsiębiorstwach zajmujących się głównie budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 8,6%) oraz, w niewielkim stopniu, w jednostkach specjalizujących się w budowie budynków (o 0,4%). Nieco wyższa niż w październiku ub. roku była natomiast produkcja w podmiotach realizujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (o 0,4%). Obniżyła się sprzedaż robót inwestycyjnych (o 6,7%), a nieznacznie wzrosła – robót o charakterze remontowym (o 0,3%).

Produkcja budowlano-montażowa w okresie styczeń–październik br. zwiększyła się w skali roku o 3,6% (wobec wzrostu o 17,9% przed rokiem). Wzrost produkcji w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku notowano we wszystkich działach budownictwa, najwyższy – w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej.

¹ W cenach stałych; w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Tablica 14. Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej
Table 14. Indices (at constant prices) and structure (at current prices) of construction and assembly production

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2018		2019		2018	
	X	I-X	X	I-X		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year = 100</i>				struktura w % <i>structure in %</i>	
Ogółem <i>Total</i>	122,5	117,9	96,0	103,6	100,0	100,0
roboty budowlane o charakterze: <i>construction work with:</i>						
inwestycyjnym <i>investment character</i>	119,6	116,2	93,3	103,4	62,1	62,2
remontowym <i>restoration character</i>	127,6	120,7	100,3	103,9	37,9	37,8
Budowa budynków <i>Construction of buildings</i>	126,0	120,4	99,6	102,7	33,9	34,0
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej <i>Civil engineering</i>	125,2	119,6	91,4	104,5	41,2	40,9
Roboty budowlane specjalistyczne <i>Specialised construction activities</i>	112,8	112,0	100,4	103,4	24,9	25,1

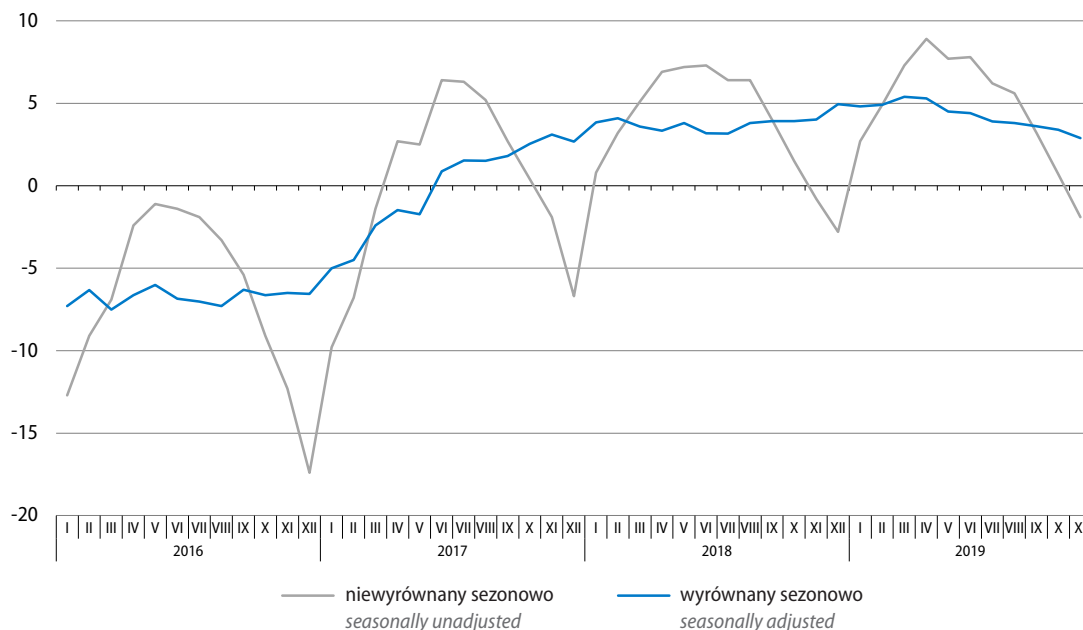
W okresie styczeń–wrzesień br. **sytuacja finansowa** przedsiębiorstw budowlanych² była lepsza niż w analogicznym okresie ub. roku. Przedsiębiorstwa uzyskały wyższy niż przed rokiem wynik finansowy ze sprzedaży produktów towarów i materiałów (wzrost o 25,7% do 3,1 mld zł, przy przychodach z tej sprzedaży wyższych o 4,5%). Zwiększył się ich wynik finansowy brutto (o 35,5% do 3,8 mld zł) oraz netto (o 33,9% do 3,1 mld zł). Wyniki finansowe brutto i netto wzrosły w skali roku we wszystkich działach budownictwa, najbardziej – w jednostkach specjalizujących się w budowie budynków.

Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto w budownictwie wyniósł 3,7% (wobec 3,1% w okresie styczeń–wrzesień ub. roku). Poprawiły się także wskaźniki rentowności obrotu brutto (z 3,5% przed rokiem do 4,5%) oraz netto (z 2,9% do 3,7%). Obniżył się wskaźnik poziomu kosztów (o 1,0 p.proc. do 95,5%). Na wyższym niż przed rokiem poziomie ukształtowały się wskaźniki płynności finansowej – I stopnia (31,2% wobec 28,4%) oraz II stopnia (104,1% wobec 102,8%). Zwiększył się udział podmiotów wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw budowlanych (o 3,6 p.proc. do 78,6%) oraz udział ich przychodów w przychodach badanych przedsiębiorstw (o 8,3 p.proc. do 83,2%).

Nakłady inwestycyjne³ w budownictwie w okresie styczeń–wrzesień br. były o 11,5% niższe niż w analogicznym okresie ub. roku (kiedy notowano ich wzrost o 24,5%). Większa niż przed rokiem była liczba nowo rozpoczętych przez przedsiębiorstwa budowlane inwestycji – o 10,8%, przy znacznym wzroście ich wartości kosztorysowej – o 45,3%.

² Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

³ Dane dotyczące nakładów inwestycyjnych i wartości kosztorysowej podano w cenach bieżących. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

Wykres 21. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w budownictwieChart 21. *General business climate indicators in construction*

W listopadzie br. **ogólny klimat koniunktury** w budownictwie oceniany jest niekorzystnie, po raz pierwszy od grudnia 2018 r. Oceny bieżące oraz przewidywania dotyczące portfela zamówień krajowych, produkcji budowlano-montażowej i sytuacji finansowej przedsiębiorstw są bardziej negatywne od formułowanych przed miesiącem. Pogorszyły się także niekorzystne prognozy w zakresie portfela zamówień zagranicznych. Firmy budowlane nadal sygnalizują możliwość redukcji zatrudnienia. Podobnie jak w poprzednich miesiącach, przedsiębiorcy spodziewają się wzrostu cen robót budowlano-montażowych.

Do głównych barier działalności przedsiębiorstw w budownictwie zaliczane są, podobnie jak w poprzednich miesiącach, koszty zatrudnienia, niedobór wykwalifikowanych pracowników i wysokie obciążenia na rzecz budżetu. W porównaniu ze wskazaniami sprzed roku zmalało m.in. znaczenie ograniczeń związanych z niedoborem wykwalifikowanych pracowników oraz kosztami materiałów.

Budownictwo mieszkaniowe

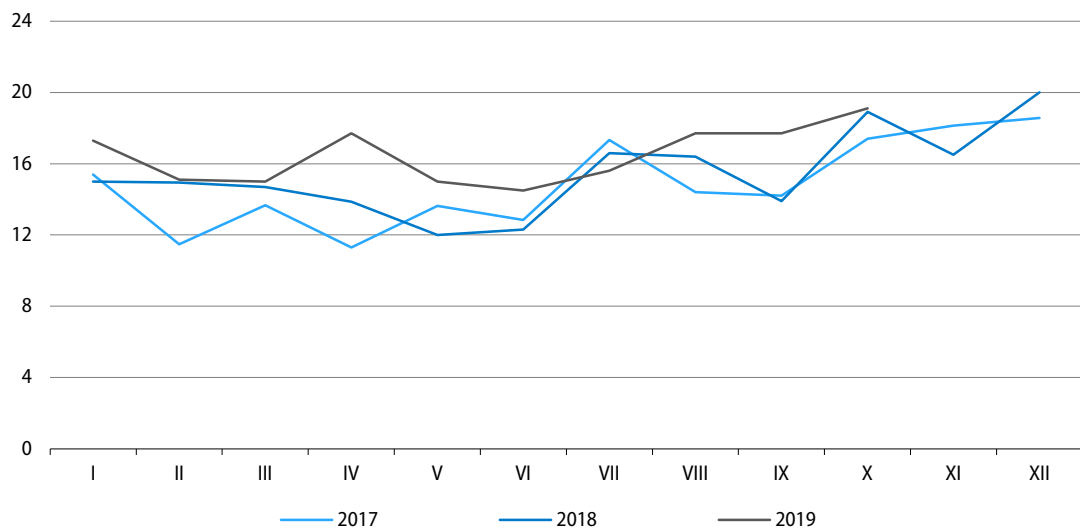
Housing construction

W październiku br. oddano do użytkowania nieco więcej mieszkań niż przed rokiem. Znacznie wzrosła liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto oraz mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym.

Wykres 22. Mieszkania oddane do użytkowania

Chart 22. Dwellings completed

tys.
thousand

Według wstępnych danych¹ w październiku br. **oddano do użytkowania** 19,1 tys. mieszkań, tj. o 1,1% więcej niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 8,4%). Nieznacznie zwiększyła się liczba mieszkań zrealizowanych zarówno w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 1,6% do 11,9 tys.), jak i w budownictwie indywidualnym (o 1,0% do 6,3 tys.). Więcej mieszkań niż w październiku ub. roku oddano także w budownictwie komunalnym (280 wobec 274) oraz zakładowym (7 wobec 3). Spadek obserwowano w budownictwie spółdzielczym (z 392 do 355) i społecznym czynszowym (z 207 do 190).

W okresie styczeń–październik br. oddano do użytkowania 164,6 tys. mieszkań, tj. o 10,8% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. Wzrost notowano w większości form budownictwa, z wyjątkiem budownictwa spółdzielczego.

¹ Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

Tablica 15. Mieszkania oddane do użytkowania
Table 15. Dwellings completed

Formy budownictwa <i>Forms of construction</i>	I-X 2018			I-X 2019		
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	struktura w % <i>structure in %</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	struktura w % <i>structure in %</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>
Ogółem <i>Total</i>	148623	100,0	104,9	164632	100,0	110,8
Indywidualne ^a <i>Private^a</i>	54442	36,6	99,7	56359	34,2	103,5
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^b <i>For sale or rent^b</i>	89473	60,2	108,4	102706	62,4	114,8
Spółdzielcze <i>Cooperative</i>	2167	1,5	116,8	1866	1,1	86,1
Spółeczne czynszowe <i>Public building society</i>	1264	0,8	93,6	2058	1,3	162,8
Komunalne <i>Municipal</i>	1183	0,8	99,8	1408	0,9	119,0
Zakładowe <i>Company</i>	94	0,1	92,2	235	0,1	250,0

a Realizowane na użytek własny inwestora. b Łącznie z budownictwem osób fizycznych przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem w celu osiągnięcia zysku.

a Realised for the own use of the investor. b Including construction realised by natural persons designated for sale or rent in order to achieve a profit.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oddanego do użytkowania w okresie styczeń–październik br. wyniosła 89,5 m² i była o 1,6 m² mniejsza niż przed rokiem.

W październiku br. **wydano pozwolenia** na budowę lub **dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym** dla 27,8 tys. mieszkań, tj. o 12,3% więcej niż rok wcześniej (kiedy notowano wzrost o 9,2%). Liczba mieszkań, których **budowę rozpoczęto** wyniosła 24,1 tys. i w stosunku do października ub. roku zwiększyła się o 20,1% (wobec wzrostu o 23,3% przed rokiem).

Szacuje się, że na koniec października br. **w budowie** pozostawało 833,6 tys. mieszkań, tj. o 3,6% więcej niż przed rokiem.

Tablica 16. Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym i których budowę rozpoczętoTable 16. *Dwellings for which permits have been granted or which have been registered with a construction project and dwellings in which construction has begun*

Formy budownictwa <i>Forms of construction</i>	Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym <i>Dwellings for which permits have been granted or which have been registered with a construction project</i>			Mieszkania, których budowę rozpoczęto <i>Dwellings in which construction has begun</i>		
	I-X 2019					
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	struktura w % <i>structure in %</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	struktura w % <i>structure in %</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>
Ogółem <i>Total</i>	228934	100,0	105,0	202539	100,0	104,4
Indywidualne ^a <i>Private^a</i>	83487	36,5	105,2	80823	39,9	105,0
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^b <i>For sale or rent^b</i>	141956	62,0	106,1	117445	58,0	104,3
Spółdzielcze <i>Cooperative</i>	1301	0,6	89,0	1895	0,9	94,5
Spółeczne czynszowe <i>Public building society</i>	759	0,3	34,5	1146	0,6	102,2
Komunalne <i>Municipal</i>	1171	0,5	101,9	1228	0,6	113,2
Zakładowe <i>Company</i>	260	0,1	490,6	2	0,0	x ^c

a Realizowane na użytek własny inwestora. b Łącznie z budownictwem osób fizycznych przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem w celu osiągnięcia zysku. c W okresie I-X 2018 r. rozpoczęto budowę 277 mieszkań.

a Realised for the own use of the investor. b Including construction realised by natural persons designated for sale or rent in order to achieve a profit. c In the period of I-X 2018 construction of 277 dwellings has begun.

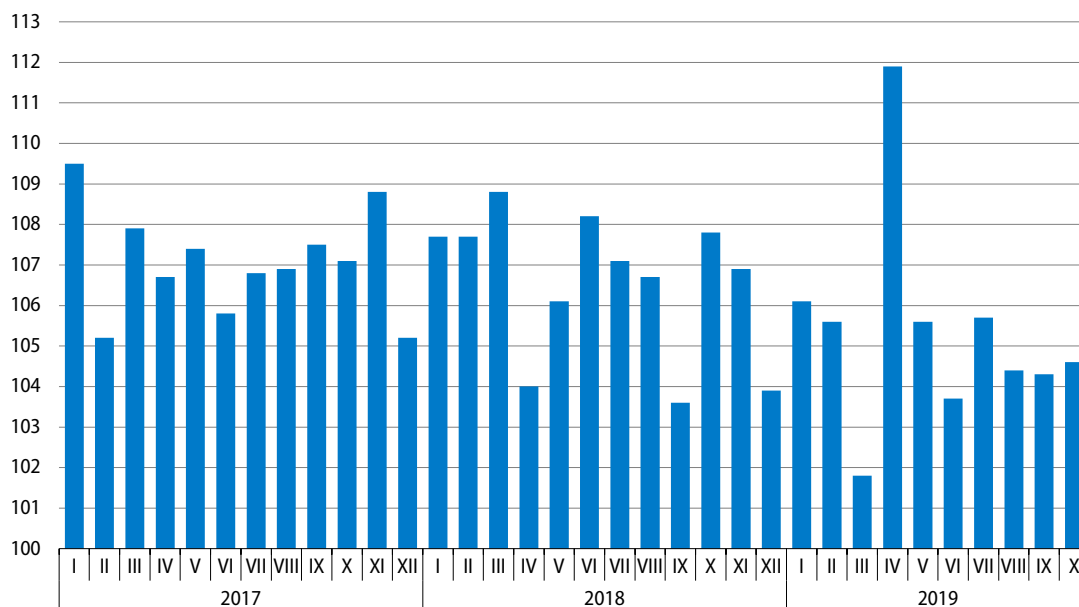
Rynek wewnętrzny

Domestic market

W październiku br. **sprzedaż detaliczna**¹ zwiększyła się w skali roku o 4,6% (wobec wzrostu o 4,3% przed miesiącem oraz o 7,8% w październiku ub. roku). W okresie styczeń–październik br. sprzedaż detaliczna była o 5,6% wyższa niż przed rokiem.

Wykres 23. Sprzedaż detaliczna towarów (ceny stałe) analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 23. Retail sales of goods (constant prices)
corresponding period of previous year=100

W większości grup sprzedaż była wyższa niż w październiku ub. roku, z wyjątkiem grupy pozostałe, gdzie wystąpił spadek (o 1,7%). Spośród grup o znaczącym udziale w sprzedaży detalicznej ogółem wysoki wzrost notowano w podmiotach prowadzących pozostałą sprzedaż detaliczną w niewyspecjalizowanych sklepach (o 9,1%) oraz handlujących pojazdami samochodowymi, motocyklami, częściami (o 6,8%). Sprzedaż zwiększyła się również w grupach: paliwa stałe, ciekłe i gazowe (o 2,5%) oraz żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 0,9%).

Sprzedaż hurtowa² w październiku br. była o 3,8% wyższa niż przed rokiem, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych zwiększyła się o 2,3%. W okresie styczeń–październik br. sprzedaż hurtowa w skali roku wzrosła o 6,8%, w tym wśród przedsiębiorstw hurtowych – o 4,8%.

1 W cenach stałych; w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

2 W cenach bieżących; w przedsiębiorstwach handlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Tablica 17. Dynamika sprzedaży detalicznej (w cenach stałych)Table 17. *Indices (at constant prices) of retail sales*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2018		2019	
	X	I-X	X	I-X
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>			
Ogółem^a <i>Total^a</i>	107,8	106,5	104,6	105,6
w tym: <i>of which:</i>				
Pojazdy samochodowe, motocykle, części <i>Motor vehicles, motorcycles, parts</i>	109,7	107,1	106,8	109,3
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe <i>Solid, liquid and gaseous fuels</i>	111,0	107,8	102,5	103,4
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe <i>Food, beverages and tobacco products</i>	101,5	101,2	100,9	100,9
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach <i>Other retail sale in non-specialised stores</i>	105,9	106,9	109,1	108,8
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny <i>Pharmaceuticals, cosmetics, orthopaedic equipment</i>	111,7	111,8	105,7	107,2
Tekstylia, odzież, obuwie <i>Textiles, clothing, footwear</i>	111,6	112,4	106,3	109,1
Meble, rtv, agd <i>Furniture, radio, TV and household appliances</i>	107,5	106,8	110,9	115,0
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach <i>Newspapers, books, other sale in specialised stores</i>	102,4	100,9	105,8	103,9
Pozostałe <i>Others</i>	115,0	110,7	98,3	101,3

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii wg przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wolumenu sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

a Groups of enterprises were created based on the Polish Classification of Activities – PKD 2007. A given enterprise is included to a specific category by predominating kind of activity and according to its present organisational status. The recorded changes of rise or fall of the volume of retail sales in particular groups of enterprises activity may result from a change in the predominating kind of activity and organisational changes (e.g. a merger of enterprises). This does not have impact on the dynamics of the total retail sales.

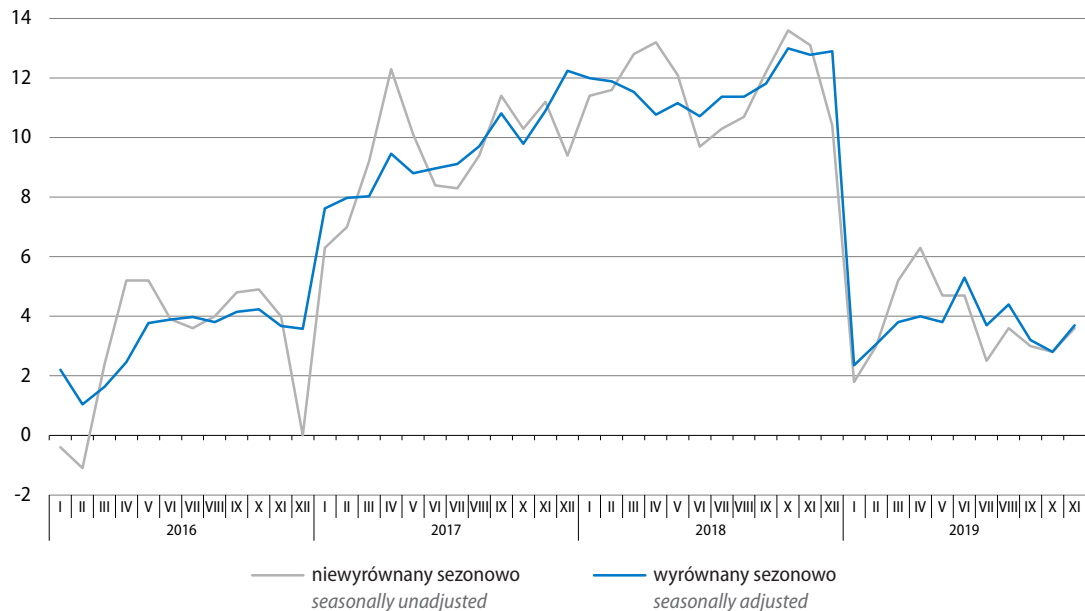
W okresie styczeń–wrzesień br. **wyniki finansowe**³ przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych były lepsze niż przed rokiem. Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów zwiększył się o 8,7% (do 21,2 mld zł), wynik finansowy brutto wzrósł o 6,7% (do 19,1 mld zł), a netto – o 5,7% (do 15,3 mld zł). Nieznacznie poprawił się wskaźnik rentowności ze sprzedaży (z 2,8% przed rokiem do 2,9%); nie uległy zmianie natomiast wskaźniki obrotu brutto (2,6%) i netto (2,1%). Wskaźnik poziomu kosztów wyniósł 97,4%, podobnie jak przed rokiem. Zwiększył się wskaźnik płynności finansowej I stopnia (z 22,0% do 24,6%), a zmniejszył – II stopnia (z 77,8% do 76,5%). Wzrósł udział przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych (z 76,9% do 77,7%) oraz udział ich przychodów w przychodach z całokształtu działalności ogółu podmiotów w tej sekcji (z 80,8% do 82,8%).

³ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

Nakłady inwestycyjne⁴ zrealizowane przez jednostki prowadzące działalność w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych w okresie styczeń–wrzesień br. były o 6,7% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 21,3% w analogicznym okresie ub. roku). Zwiększyła się liczba nowo rozpoczętych inwestycji (o 10,4%) oraz ich wartość kosztorysowa (o 5,6%).

Wykres 24. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w handlu detalicznym

Chart 24. General business climate indicators in retail trade

W listopadzie br. **ogólny klimat koniunktury** w handlu detalicznym oceniany jest pozytywnie, podobnie jak przed miesiącem. Poprawiły się optymistyczne nastroje podmiotów dużych i średnich. Jednostki małe zgłaszają nieznacznie pesymistyczne oceny, zbliżone do sygnalizowanych przed miesiącem. Negatywnie, gorzej niż w październiku br., oceniają koniunkturę firmy mikro. Pozytywne opinie w zakresie koniunktury są zgłaszane przez przedsiębiorstwa we wszystkich badanych branżach, w tym najlepsze formułuje od maja ub. roku branża tekstylna, odzież i obuwie. Korzystnie i lepiej niż w poprzednich miesiącach oceniana jest przez ogół przedsiębiorstw zarówno bieżąca, jak i prognozowana sprzedaż. Oceny sytuacji finansowej są mniej negatywne niż w październiku br., przy nieznacznie optymistycznych przewidywaniach w tym obszarze. Przedsiębiorcy nie przewidują zmian w zatrudnieniu oraz oczekują wzrostu cen i zwiększonego popytu na towary.

Wśród czynników ograniczających działalność firm handlowych w listopadzie br. jako najbardziej uciążliwe wskazywane są koszty zatrudnienia oraz zbyt duża konkurencja na rynku. W skali roku najbardziej zmniejszyła się dotkliwość zbyt dużej konkurencji na rynku oraz niedoboru pracowników, a zwiększyła – niepewności ogólnej sytuacji gospodarczej.

⁴ Dane dotyczące nakładów inwestycyjnych i wartości kosztorysowej podano w cenach bieżących. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

Bilans płatniczy

Balance of payments

Według wstępnych danych **saldo rachunku bieżącego bilansu płatniczego**¹ we wrześniu br. wyniosło 0,7 mld zł (wobec minus 3,4 mld zł we wrześniu ub. roku). **Saldo obrotów towarowych** ukształtowało się na poziomie 2,0 mld zł (wobec minus 1,7 mld zł rok wcześniej); eksport zwiększył się o 10,7% do 84,0 mld zł, a import wzrósł o 5,6% do 81,9 mld zł. **Saldo usług** wyniosło 8,0 mld zł i było o 0,5 mld zł wyższe niż we wrześniu ub. roku; złożyły się na nie salda: podróży zagranicznych (1,1 mld zł), usług transportowych (3,1 mld zł) i pozostałych usług (3,8 mld zł). Przychody z tytułu eksportu usług ukształtowały się na poziomie 23,2 mld zł (wzrost o 6,2% w skali roku), a rozchody z tytułu importu usług wyniosły 15,2 mld zł, tj. o 6,2% więcej. **Saldo dochodów pierwotnych** wyniosło minus 8,7 mld zł i w porównaniu z wrześniem ub. roku poprawiło się o 1,4 mld zł. Na wysokość salda dochodów pierwotnych w największym stopniu wpłynęło saldo dochodów z inwestycji w kwocie minus 7,4 mld zł. Dochody uzyskane przez bezpośrednich inwestorów zagranicznych z tytułu ich zaangażowania kapitałowego w polskich podmiotach ukształtowały się na poziomie 7,3 mld zł, a dochody nierezydentów z inwestycji portfelowych wyniosły 1,1 mld zł. **Saldo dochodów wtórnych** wyniosło minus 0,6 mld zł (wobec 0,8 mld zł rok wcześniej), przy czym wartość przychodów zmniejszyła się o 0,3 mld zł do 1,9 mld zł, a wartość rozchodów zwiększyła się o 1,1 mld zł do 2,5 mld zł.

Rachunek kapitałowy zamknął się dodatnim saldem w wysokości 1,3 mld zł (wobec 0,9 mld zł we wrześniu ub. roku), przy czym kwoty przychodów i rozchodów ukształtowały się odpowiednio na poziomie 1,7 mld zł oraz 0,4 mld zł (wobec odpowiednio 1,4 mld zł oraz 0,6 mld zł przed rokiem).

Saldo rachunku finansowego bilansu płatniczego we wrześniu br. wyniosło 1,0 mld zł (wobec minus 5,8 mld zł rok wcześniej). **Saldo inwestycji zagranicznych** w Polsce ukształtowało się na poziomie 26,5 mld zł, przy czym inwestycje bezpośrednie nierezydentów wzrosły o 6,7 mld zł. **Saldo polskich inwestycji za granicą** wyniosło 27,5 mld zł, a inwestycje bezpośrednie rezydentów zwiększyły się o 4,8 mld zł. Na wielkość salda rachunku finansowego wpływały również **inwestycje portfelowe**, dla których aktywa zagraniczne rezydentów zmniejszyły wartość o 1,1 mld zł oraz wystąpił odpływ kapitału nierezydentów w kwocie 0,7 mld zł. W **pozostałych inwestycjach** aktywa rezydentów zwiększyły się o 5,2 mld zł oraz wystąpił napływ kapitału nierezydentów w kwocie 20,5 mld zł, na co największy wpływ miało zwiększenie zobowiązań NBP o 14,8 mld zł (głównie z tytułu transakcji „repo”). Saldo pochodnych instrumentów finansowych ukształtowało się na poziomie minus 0,4 mld zł.

Wartość **oficjalnych aktywów rezerwowych** we wrześniu br. wzrosła o 19,0 mld zł i wyniosła 483,5 mld zł na koniec miesiąca.

¹ Opracowano na podstawie danych Narodowego Banku Polskiego (NBP).

Tablica 18. Bilans płatniczy
Table 18. Balance of payments

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	IX 2018	IX 2019	X 2018 – IX 2019 ^a
	w mln zł <i>in million PLN</i>		
Rachunek bieżący <i>Current account</i>	-3416	750	-2582
Saldo obrotów towarowych <i>Balance on goods</i>	-1712	2036	-3569
eksport <i>exports</i>	75840	83953	977525
import <i>imports</i>	77552	81917	981094
Saldo usług <i>Balance on services</i>	7552	8006	97741
przychody <i>credit</i>	21894	23244	265575
rozchody <i>debit</i>	14342	15238	167834
Saldo dochodów pierwotnych <i>Balance on primary income</i>	-10074	-8716	-86335
przychody <i>credit</i>	3109	3111	52752
rozchody <i>debit</i>	13183	11827	139088
Saldo dochodów wtórnych <i>Balance on secondary income</i>	818	-576	-10419
przychody <i>credit</i>	2207	1879	24677
rozchody <i>debit</i>	1389	2456	35096
Rachunek kapitałowy <i>Capital account</i>	874	1251	47050
Przychody <i>Credit</i>	1449	1694	54012
Rozchody <i>Debit</i>	575	443	6962
Rachunek finansowy <i>Financial account</i>	-5802	1001	39955
Inwestycje bezpośrednie – aktywa <i>Direct investment – assets</i>	3705	4786	8788
akcje i inne formy udziałów kapitałowych <i>equity and investment fund shares</i>	582	-3899	-7553
instrumenty dłużne <i>debt instruments</i>	3123	8685	16341
Inwestycje bezpośrednie – pasywa <i>Direct investment – liabilities</i>	8829	6735	43177
akcje i inne formy udziałów kapitałowych <i>equity and investment fund shares</i>	4754	3134	47945
instrumenty dłużne <i>debt instruments</i>	4075	3601	-4768

a Dane skumulowane są prezentowane krocząco w ujęciu 12 m-cy.
a Cumulated data presented as 12-month moving data.

Tablica 18. Bilans płatniczy (dok.)
Table 18. Balance of payments (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	IX 2018	IX 2019	X 2018 – IX 2019 ^a
	w mln zł <i>in million PLN</i>		
Inwestycje portfelowe – aktywa <i>Portfolio investment – assets</i>	1943	-1055	-3339
udziałowe papiery wartościowe <i>equity securities</i>	-87	-444	-4842
dłużne papiery wartościowe <i>debt securities</i>	2030	-612	1503
Inwestycje portfelowe – pasywa <i>Portfolio investment – liabilities</i>	2178	-709	-35381
udziałowe papiery wartościowe <i>equity securities</i>	-29	-146	1549
dłużne papiery wartościowe <i>debt securities</i>	2207	-563	-36929
Pozostałe inwestycje – aktywa <i>Other investment – assets</i>	3734	5229	12974
NBP <i>monetary authorities</i>	0	-2921	-4
sektor rządowy <i>general government</i>	105	19	4912
Monetarne Instytucje Finansowe <i>Monetary Financial Institutions</i>	-72	7157	5491
pozostałe sektory <i>other sectors</i>	3701	975	2574
Pozostałe inwestycje – pasywa <i>Other investment – liabilities</i>	2419	20472	-1451
NBP <i>monetary authorities</i>	-1022	14778	8406
sektor rządowy <i>general government</i>	-2650	-33	-5729
Monetarne Instytucje Finansowe <i>Monetary Financial Institutions</i>	1436	1717	-17785
pozostałe sektory <i>other sectors</i>	4655	4010	13657
Pochodne instrumenty finansowe <i>Financial derivatives</i>	-1546	-428	-7662
Oficjalne aktywa rezerwowe <i>Official reserve assets</i>	-212	18967	35540
Saldo błędów i opuszczeń <i>Net errors and omissions</i>	-3260	-1000	-4513

a Dane skumulowane są prezentowane krocząco w ujęciu 12 m-cy.
a Cumulated data presented as 12-month moving data.

Handel zagraniczny

Foreign trade

W okresie trzech kwartałów br. obroty towarowe z zagranicą (wyrażone w złotych) wzrosły w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku w większym stopniu po stronie eksportu niż importu. Saldo obrotów ogółem było dodatnie wobec ujemnego przed rokiem. Zwiększyła się wymiana z większością grup krajów, z wyjątkiem importu z krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Obroty w cenach stałych w okresie styczeń–sierpień br. wzrosły w skali roku, a wskaźnik terms of trade kształtował się korzystnie.

Eksport liczony w złotych (**w cenach bieżących**) w okresie trzech kwartałów br. wzrósł w skali roku o 6,5% do 745,9 mld zł, a import zwiększył się o 4,1% do 742,3 mld zł. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 3,6 mld zł (wobec minus 12,3 mld zł przed rokiem).

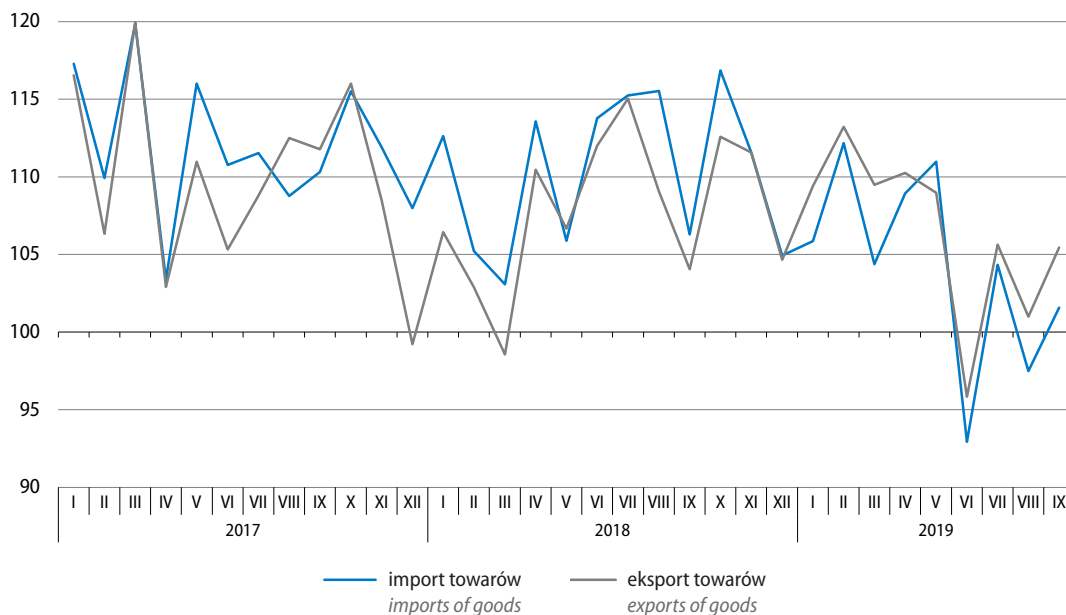
Eksport **w cenach stałych** w okresie styczeń–sierpień br. zwiększył się o 3,7% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, a import wzrósł o 1,8%. Wyższy niż przed rokiem był wolumen eksportu do krajów Europy Środkowo-Wschodniej (o 10,2%), krajów UE (o 3,4%) oraz krajów rozwijających się (o 2,5%). W imporcie zwiększył się wolumen towarów sprowadzanych z krajów rozwijających się (o 9,8%), natomiast obniżył się z krajów Europy Środkowo-Wschodniej (o 6,9%) oraz krajów UE (o 0,4%).

Ceny transakcyjne towarów eksportowanych (liczone w złotych) były wyższe niż w okresie ośmiu miesięcy ub. roku o 2,8%, natomiast towarów importowanych wzrosły o 2,6%.

Wskaźnik terms of trade w obrotach ogółem w okresie styczeń–sierpień br. kształtował się na poziomie 100,2 (wobec 99,2 przed rokiem). W wymianie z krajami UE wyniósł 100,1 (wobec 99,4 w analogicznym okresie ub. roku), w obrotach z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – 99,9 (w porównaniu z 87,8), a z krajami rozwijającymi się – 101,7 (wobec 99,3).

Wykres 25. Obroty handlu zagranicznego (ceny bieżące) analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 25. Foreign trade turnover (current prices)
corresponding period of previous year=100

Tablica 19. Obroty towarowe handlu zagranicznego

Table 19. Foreign trade turnover of goods

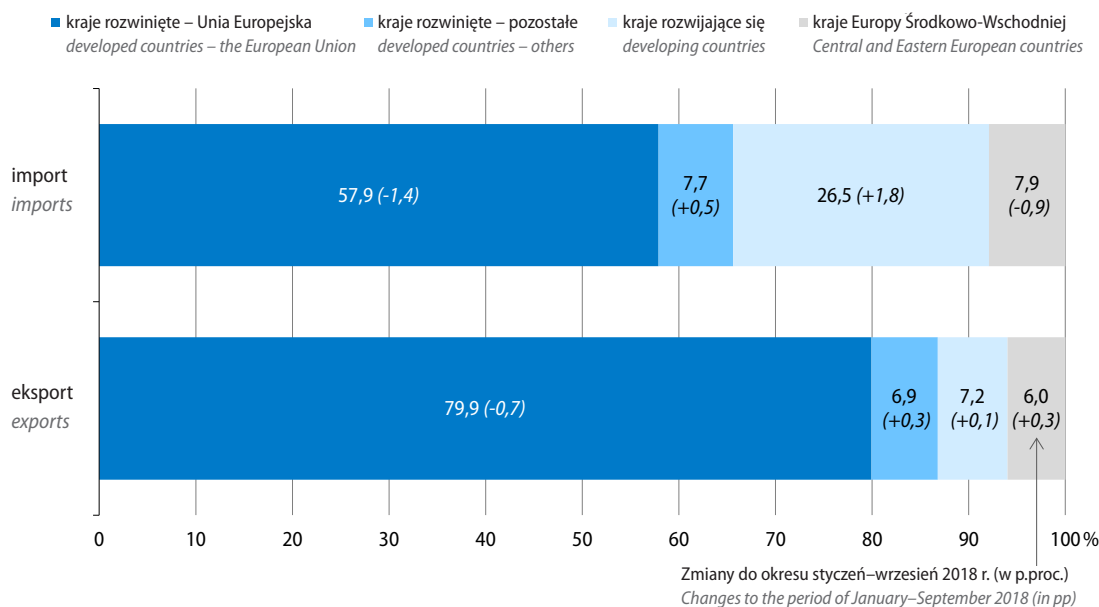
Wyszczególnienie Specification	I–IX 2019						I–IX 2018	I–IX 2019
	w mln zł in million PLN	w mln EUR in million EUR	w mln USD in million USD	I–IX 2018=100				
				zł PLN	EUR EUR	USD USD	struktura w % structure in %	
Eksport Exports	745895,6	173640,4	195571,5	106,5	105,0	98,9	100,0	100,0
Kraje rozwinięte <i>Developed countries</i>	647802,6	150803,5	169864,7	106,0	104,6	98,5	87,2	86,8
w tym Unia Europejska <i>of which European Union</i>	595572,6	138645,1	156172,5	105,5	104,0	98,0	80,6	79,9
w tym strefa euro <i>of which euro-area</i>	429107,0	99894,3	112525,5	105,7	104,3	98,2	58,0	57,5
Kraje rozwijające się <i>Developing countries</i>	53371,8	12426,1	13988,9	107,2	105,8	99,6	7,1	7,2
Kraje Europy Środkowo- -Wschodniej <i>Central and Eastern European countries</i>	44721,2	10410,9	11718,0	112,2	110,8	104,4	5,7	6,0
Import^a Imports^a	742268,9	172814,9	194652,3	104,1	102,7	96,8	100,0	100,0
Kraje rozwinięte <i>Developed countries</i>	486693,6	113304,1	127640,8	102,7	101,3	95,4	66,5	65,6
w tym Unia Europejska <i>of which European Union</i>	429762,9	100048,7	112711,0	101,6	100,2	94,4	59,3	57,9
w tym strefa euro <i>of which euro-area</i>	342105,0	79644,1	89723,1	100,8	99,5	93,7	47,6	46,1
Kraje rozwijające się <i>Developing countries</i>	197132,1	45902,3	51684,5	111,9	110,5	104,1	24,7	26,5
Kraje Europy Środkowo- -Wschodniej <i>Central and Eastern European countries</i>	58443,3	13608,5	15327,0	93,0	91,8	86,6	8,8	7,9
Saldo Balance	3626,7	825,5	919,2	x	x	x	x	x
Kraje rozwinięte <i>Developed countries</i>	161109,0	37499,4	42223,9	x	x	x	x	x
w tym Unia Europejska <i>of which European Union</i>	165809,7	38596,4	43461,5	x	x	x	x	x
w tym strefa euro <i>of which euro-area</i>	87002,0	20250,2	22802,4	x	x	x	x	x
Kraje rozwijające się <i>Developing countries</i>	-143760,3	-33476,2	-37695,6	x	x	x	x	x
Kraje Europy Środkowo- -Wschodniej <i>Central and Eastern European countries</i>	-13722,1	-3197,6	-3609,0	x	x	x	x	x

a Dane dot. importu w podziale na grupy krajów prezentowane są wg kraju pochodzenia. Dane dot. importu wg kraju wysyłki dostępne są w informacji sygnałnej o wynikach wstępnych „Obroty handlu zagranicznego ogółem i wg krajów w okresie styczeń–wrzesień 2019 r.” na stronie internetowej GUS: https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5466/1/86/1/obroty_towarowe_handlu_zagranicznego_w_okresie_styczen-wrzesien_2019_sygnalna.pdf

a Imports data by groups of countries are presented by country of origin. Data on imports by country of consignment are available in news releases on preliminary results 'Foreign trade turnover of goods in total and by countries in period of January–September of 2019' at Statistics Poland's website: https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/en/defaultaktualnosci/3285/1/88/1/foreign_trade_turnover_of_goods_in_january-september_2019.pdf

Wykres 26. Struktura geograficzna obrotów handlu zagranicznego według grup krajów w okresie styczeń–wrzesień 2019 r.

Chart 26. Geographical structure of foreign trade turnover by groups of countries in the period of January–September 2019

W strukturze geograficznej obrotów, w okresie trzech kwartałów br., udział krajów rozwiniętych (w tym krajów UE) obniżył się w skali roku po obu stronach wymiany, natomiast krajów rozwijających się – zwiększył się. Udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej wzrósł po stronie eksportu, a zmniejszył się po stronie importu.

Eksport do krajów **Unii Europejskiej** zwiększył się w stosunku do okresu styczeń–wrzesień ub. roku o 5,5% do 595,6 mld zł, a import wzrósł o 1,6% do 429,8 mld zł. Dodatkowo saldo wymiany wyniosło 165,8 mld zł (wobec 141,6 mld zł przed rokiem). Obroty z krajami Unii Europejskiej stanowiły 79,9% wartości eksportu ogółem (spadek w skali roku o 0,7 p.proc.) i 57,9% wartości importu ogółem (spadek odpowiednio o 1,4 p.proc.).

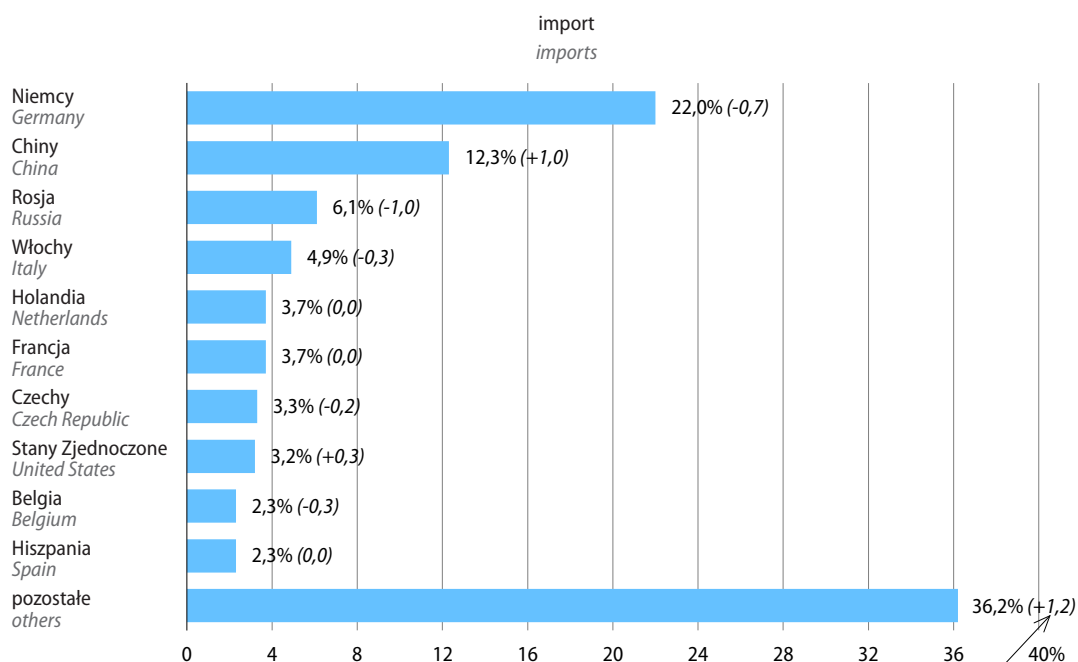
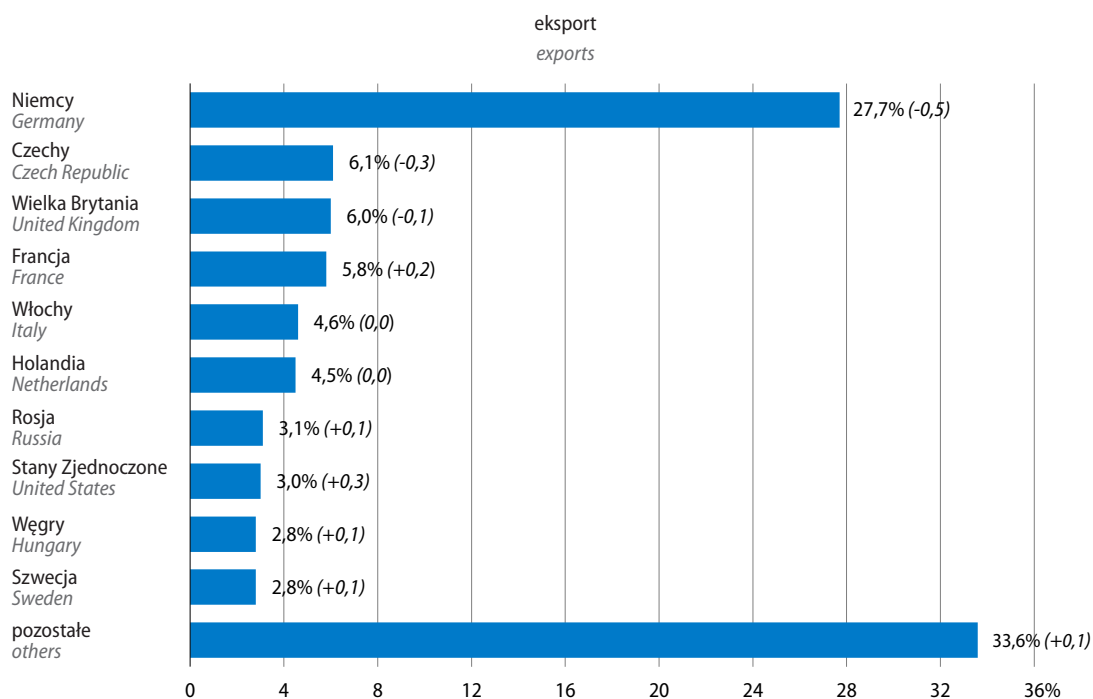
Wartość obrotów z **Niemcami** wzrosła w skali roku zarówno po stronie eksportu – o 4,7% do 206,5 mld zł, jak i importu – o 1,0% do 163,6 mld zł. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 42,9 mld zł (wobec 35,3 mld zł w okresie styczeń–wrzesień ub. roku). Udział Niemiec obniżył się po obu stronach wymiany – w eksporcie ogółem o 0,5 p.proc. do 27,7%, natomiast w imporcie ogółem – o 0,7 p.proc. do 22,0%.

W wymianie z Niemcami wg grup towarowych SITC odnotowano wzrost eksportu m.in. sprzętu do telekomunikacji, urządzeń elektrycznych i nieelektrycznych typu domowego, gdzie indziej niewymienionych, ani niewłączonych oraz mebli i ich części. Zmniejszył się natomiast eksport m.in. pojazdów samochodowych do przewozu osób. W imporcie zwiększyła się wartość m.in. spalinowych silników tłokowych i ich części oraz pojazdów samochodowych do przewozu osób, a obniżyła się – papieru i tektury oraz wyrobów z metali nieszlachetnych gdzie indziej niewymienionych.

Wielka Brytania w okresie styczeń–wrzesień br. była naszym trzecim partnerem handlowym w eksporcie, natomiast w imporcie zajmowała jedenaste miejsce. Wartość eksportu do Wielkiej Brytanii zwiększyła się w skali roku o 3,6% do 44,6 mld zł, a wartość importu z tego kraju obniżyła się o 5,4% do 16,4 mld zł. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 28,2 mld zł (wobec 25,8 mld zł w analogicznym okresie ub. roku). Udział Wielkiej Brytanii w obrotach ogółem obniżył się nieznacznie po obu stronach wymiany i wyniósł odpowiednio 6,0% w eksporcie oraz 2,2% w imporcie.

Wykres 27. Struktura geograficzna obrotów handlu zagranicznego według krajów w okresie styczeń–wrzesień 2019 r.

Chart 27. Geographical structure of foreign trade turnover by countries in the period of January–September 2019

Zmiany do okresu styczeń–wrzesień 2018 r. (w p.proc.)
Changes to the period of January–September 2018 (in pp)

W wymianie z Wielką Brytanią wg grup towarowych SITC po stronie eksportu odnotowano wzrost wartości m.in. srebra, platyny i pozostałych platynowców, maszyn do automatycznego przetwarzania danych oraz urządzeń elektrycznych i nieelektrycznych typu domowego, a spadek – pojazdów samochodowych do przewozu osób. Po stronie importu zwiększyła się wartość m.in. pigmentów, farb, pokostów i materiałów pokrewnych oraz części i akcesoriów do pojazdów mechanicznych, a obniżyła – leków.

Obroty towarowe z krajami **Europy Środkowo-Wschodniej** w okresie styczeń–wrzesień br. po stronie eksportu wzrosły w skali roku o 12,2% do 44,7 mld zł, a po stronie importu obniżyły się o 7,0% do 58,4 mld zł.

Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w kwocie 13,7 mld zł (wobec minus 23,0 mld zł przed rokiem). Udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej w eksporcie ogółem zwiększył się w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 0,3 p.proc. do 6,0%, a w imporcie ogółem zmniejszył się o 0,9 p.proc. do 7,9%.

Rosja w rankingu naszych partnerów handlowych w eksporcie uplasowała się na siódmej pozycji, a w imporcie – na trzeciej. Eksport do Rosji wzrósł o 10,0% do 23,0 mld zł, natomiast import z tego kraju obniżył się o 10,9% do 45,1 mld zł. Saldo obrotów wyniosło minus 22,1 mld zł (wobec minus 29,7 mld zł w analogicznym okresie ub. roku). Udział Rosji w eksporcie ogółem wzrósł z 3,0% przed rokiem do 3,1%, natomiast w imporcie ogółem zmniejszył się odpowiednio z 7,1% do 6,1%.

W obrotach z Rosją wg grup towarowych SITC w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku odnotowano znaczny wzrost eksportu m.in. części i akcesoriów do pojazdów mechanicznych, leków oraz mechanicznych urządzeń transportowych oraz ich części. Zmniejszył się natomiast eksport preparatów perfumeryjnych, kosmetycznych i toaletowych. W imporcie wzrosła wartość m.in. nawozów, przetworzonych olejów ropy naftowej i otrzymanych z minerałów bitumicznych, a zmniejszyła się wartość węgla oraz surowych olejów ropy naftowej.

W okresie styczeń–wrzesień br. obroty z krajami **rozwijającymi się** zwiększyły się w skali roku zarówno po stronie eksportu (o 7,2% do 53,4 mld zł), jak i importu (o 11,9% do 197,1 mld zł). Ujemne saldo wyniosło 143,7 mld zł (wobec minus 126,3 mld zł przed rokiem).

Chiny w rankingu partnerów handlowych Polski zajmowały dwudzieste miejsce w eksporcie oraz drugie w imporcie. Eksport do tego kraju zwiększył się w skali roku o 28,5% do 8,1 mld zł, natomiast import z Chin wzrósł o 13,3% do 91,0 mld zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w kwocie 82,9 mld zł (wobec minus 74,0 mld zł w analogicznym okresie ub. roku). Udział Chin w eksporcie ogółem wzrósł z 0,9% przed rokiem do 1,1%, a w imporcie ogółem zwiększył się odpowiednio z 11,3% do 12,3%.

W obrotach z Chinami wg nomenklatury SITC odnotowano wzrost eksportu m.in. drewna surowego, części i akcesoriów (innych niż pokrowce, futerały i tym podobne) nadających się do stosowania wyłącznie lub głównie do maszyn oraz mleka, śmietany i produktów mleczarskich innych niż masło lub ser, przy spadku eksportu m.in. mebli i ich części. W imporcie zwiększyła się wartość m.in. monitorów i rzutników, mebli i ich części oraz części oraz urządzeń elektrycznych i nieelektrycznych, typu domowego, gdzie indziej niewymienionych, ani niewłączonych, natomiast obniżyła – wózków dziecięcych, zabawek, gier i artykułów sportowych.

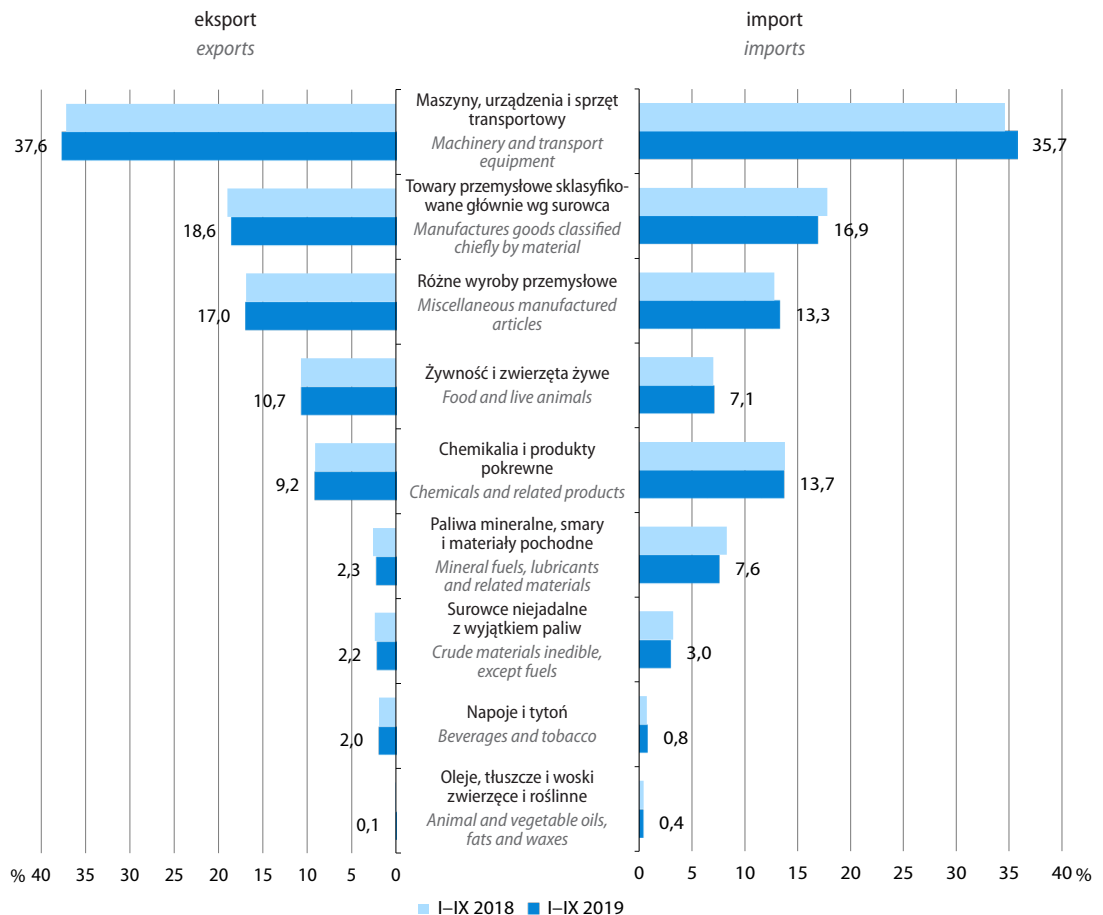
W wymianie towarowej ogółem **wg nomenklatury SITC**, w porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku, odnotowano wzrost eksportu i importu w większości sekcji towarowych. W eksporcie największy wzrost wystąpił w sekcjach: oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne oraz napoje i tytoń, natomiast spadek odnotowano w sekcji paliwa mineralne, smary i materiały pochodne. Po stronie importu najbardziej wzrosła wartość sprowadzanych napojów i tytoniu oraz różnych wyrobów przemysłowych, a spadła – paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych. W strukturze towarowej obrotów po obu stronach wymiany w największym stopniu wzrósł udział sekcji maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy, a zmniejszył się – sekcji towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca.

Tablica 20. Dynamika i struktura obrotów towarowych handlu zagranicznego według sekcji SITC
 Table 20. Foreign trade indices and structure by SITC sections

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	I–IX 2019		I–IX 2018	
	w mln zł <i>in million PLN</i>	I–IX 2018=100	struktura w % <i>structure in %</i>	
Eksport Exports	745895,6	106,5	100,0	100,0
w tym: <i>of which:</i>				
Żywność i zwierzęta żywe <i>Food and live animals</i>	79513,1	105,7	10,7	10,7
Napoje i tytoń <i>Beverages and tobacco</i>	14869,5	112,2	2,0	1,9
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw <i>Crude materials inedible, except fuels</i>	16661,2	100,9	2,2	2,4
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne <i>Mineral fuels, lubricants and related materials</i>	17282,8	95,6	2,3	2,6
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne <i>Animal and vegetable oils, fats and waxes</i>	995,3	125,0	0,1	0,1
Chemikalia i produkty pokrewne <i>Chemicals and related products</i>	68499,6	107,9	9,2	9,1
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca <i>Manufactures goods classified chiefly by material</i>	138834,3	104,1	18,6	19,0
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy <i>Machinery and transport equipment</i>	280601,9	107,7	37,6	37,2
Różne wyroby przemysłowe <i>Miscellaneous manufactured articles</i>	126537,2	107,0	17,0	16,9
Import Imports	742268,9	104,1	100,0	100,0
w tym: <i>of which:</i>				
Żywność i zwierzęta żywe <i>Food and live animals</i>	52961,4	106,8	7,1	7,0
Napoje i tytoń <i>Beverages and tobacco</i>	5648,1	114,8	0,8	0,7
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw <i>Crude materials inedible, except fuels</i>	22196,4	98,9	3,0	3,2
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne <i>Mineral fuels, lubricants and related materials</i>	56603,4	95,4	7,6	8,3
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne <i>Animal and vegetable oils, fats and waxes</i>	2633,2	105,0	0,4	0,4
Chemikalia i produkty pokrewne <i>Chemicals and related products</i>	101960,6	103,3	13,7	13,8
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca <i>Manufactures goods classified chiefly by material</i>	125050,7	98,7	16,9	17,8
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy <i>Machinery and transport equipment</i>	265017,8	107,5	35,7	34,6
Różne wyroby przemysłowe <i>Miscellaneous manufactured articles</i>	98560,1	108,4	13,3	12,8

Wykres 28. Udział wybranych sekcji SITC w obrotach towarowych handlu zagranicznego ogółem w okresie styczeń–wrzesień 2019 r.

Chart 28. Share of selected SITC sections in total foreign trade turnover in the period of January–September 2019

Eksport **produktów rolno-spożywczych (według CN)** w okresie trzech kwartałów br. był wyższy niż przed rokiem o 7,2% i wyniósł 99,2 mld zł, a import wzrósł o 6,6% do 66,6 mld zł. Obroty zamknęły się dodatnim saldem w wysokości 32,6 mld zł (wobec 30,1 mld zł w analogicznym okresie ub. roku). Udział towarów rolno-spożywczych w eksporcie ogółem wzrósł w skali roku o 0,1 p.proc. do 13,3%, a w imporcie ogółem – o 0,2 p.proc. do 9,0%.

Wzrosły obroty towarami rolno-spożywczymi ze wszystkimi grupami krajów – najbardziej z krajami Europy Środkowo-Wschodniej: po stronie eksportu o 17,7%, a po stronie importu – o 21,9%.

W strukturze **rozdysponowania importu według głównych kategorii ekonomicznych**, w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, zwiększył się udział dóbr inwestycyjnych (z 15,2% do 15,4%) oraz towarów konsumpcyjnych (z 24,7% do 26,1%), natomiast obniżył się udział towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie (z 60,0% do 58,4%). Wyższy niż przed rokiem był import dóbr w ramach wszystkich kategorii ekonomicznych: towarów konsumpcyjnych – o 9,9%, dóbr inwestycyjnych – o 5,5% oraz towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie – o 1,4%.

Tablica 21. Obroty towarowe produktami rolno-spożywczymi (według CN)
 Table 21. Foreign trade turnover of agri-food products (by CN)

Wyszczególnienie Specification	I–IX 2019						I–IX 2018	I–IX 2019
	w mln zł in million PLN	w mln EUR in million EUR	w mln USD in million USD	I–IX 2018=100				
				zł PLN	EUR EUR	USD USD	struktura w % structure in %	
Eksport <i>Exports</i>	99240,3	23103,5	26016,4	107,2	105,8	99,7	100,0	100,0
Przetwory spożywcze <i>Prepared foodstuffs</i>	52357,5	12188,8	13724,2	110,1	108,7	102,5	51,4	52,8
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego <i>Live animals; animal products</i>	31030,7	7224,4	8136,4	103,7	102,3	96,3	32,3	31,3
Produkty pochodzenia roślinnego <i>Vegetable products</i>	14459,9	3366,2	3790,8	104,8	103,5	97,6	14,9	14,5
Tłuszcze i oleje <i>Fats and oils</i>	1392,2	324,1	365,0	109,5	108,0	101,8	1,4	1,4
Import <i>Imports</i>	66639,1	15515,2	17477,5	106,6	105,2	99,0	100,0	100,0
Przetwory spożywcze <i>Prepared foodstuffs</i>	27423,2	6384,7	7189,7	107,9	106,5	100,3	40,7	41,1
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego <i>Live animals; animal products</i>	18749,1	4365,3	4916,2	105,7	104,3	98,2	28,4	28,1
Produkty pochodzenia roślinnego <i>Vegetable products</i>	17497,5	4074,0	4593,6	106,4	104,8	98,6	26,3	26,3
Tłuszcze i oleje <i>Fats and oils</i>	2969,3	691,2	778,0	102,8	101,4	95,4	4,6	4,5
Saldo <i>Balance</i>	32601,2	7588,3	8538,9	x	x	x	x	x
Przetwory spożywcze <i>Prepared foodstuffs</i>	24934,3	5804,1	6534,5	x	x	x	x	x
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego <i>Live animals; animal products</i>	12281,6	2859,1	3220,2	x	x	x	x	x
Produkty pochodzenia roślinnego <i>Vegetable products</i>	-3037,6	-707,8	-802,8	x	x	x	x	x
Tłuszcze i oleje <i>Fats and oils</i>	-1577,1	-367,1	-413,0	x	x	x	x	x

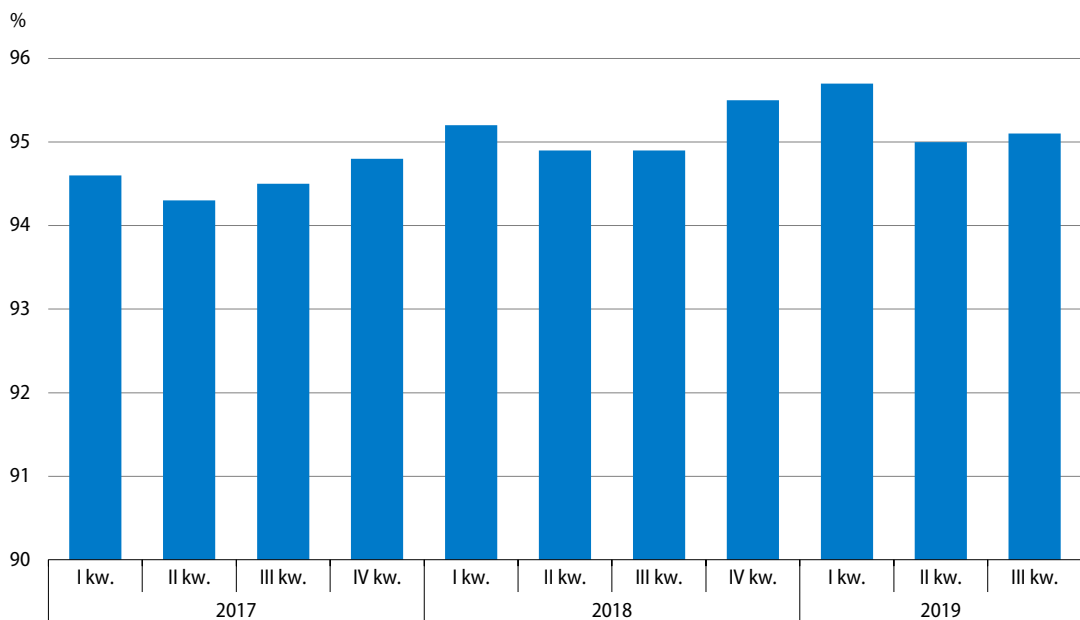
Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych

Financial results of non-financial enterprises

Wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw¹ w okresie styczeń–wrzesień br. były wyższe od uzyskanych przed rokiem. Nieco wolniejsza dynamika przychodów niż kosztów z całokształtu działalności wpłynęła na nieznaczne osłabienie wskaźników ekonomiczno-finansowych. Poprawę wyników finansowych oraz podstawowych relacji ekonomiczno-finansowych odnotowano m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych, budownictwie, informacji i komunikacji oraz w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej. Ich pogorszenie obserwowano w górnictwie i wydobywaniu, przetwórstwie przemysłowym oraz w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. Zwiększyły się przychody ze sprzedaży na eksport. Większość podstawowych relacji ekonomiczno-finansowych osiągniętych przez eksporterów była słabsza niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku, ale lepsza niż dla badanych przedsiębiorstw ogółem.

Przychody z całokształtu działalności w okresie styczeń–wrzesień br. były o 6,7% wyższe od osiągniętych rok wcześniej, a **koszty ich uzyskania** wzrosły o 7,0%. W rezultacie odnotowano nieznaczne pogorszenie **wskaźnika poziomu kosztów** (z 94,9% do 95,1%). Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów były o 6,9% większe niż przed rokiem. Ich wzrost obserwowano we wszystkich sekcjach, w tym największy w handlu; naprawie pojazdów samochodowych, przetwórstwie przemysłowym, wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz w transporcie i gospodarce magazynowej.

Wykres 29. Wskaźnik poziomu kosztów
Chart 29. Cost level indicator

¹ Dane dotyczą 17365 przedsiębiorstw niefinansowych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007); działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007); szkół wyższych; samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

Tablica 22. Przychody, koszty oraz wyniki finansowe podmiotów objętych badaniem
Table 22. Revenues, costs and financial results of surveyed enterprises

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	I–IX 2018	I–IX 2019
	w mln zł	in million PLN
Przychody z całokształtu działalności <i>Revenues from total activity</i>	2232988,3	2383038,7
w tym przychód netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów <i>of which net revenues from sale of products, goods and materials</i>	2172770,8	2323022,5
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności <i>Cost of obtaining revenues from total activity</i>	2119411,1	2267106,1
w tym koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów <i>of which costs of products, goods and materials</i>	2066679,5	2213344,9
Wynik finansowy brutto <i>Gross financial result</i>	113577,3	115932,6
Wynik finansowy netto <i>Net financial result</i>	94612,3	96449,8
Zysk netto <i>Net profit</i>	110996,8	114198,2
Strata netto <i>Net loss</i>	16384,6	17748,4

Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów był o 3,4% wyższy niż przed rokiem i wyniósł 109677,6 mln zł. W efekcie niższej dynamiki przychodów niż kosztów ich uzyskania, pogorszył się wynik na pozostałej działalności operacyjnej (o 1762,8 mln zł do 6502,8 mln zł). Nieznacznie zmniejszyła się strata na operacjach finansowych (z minus 779,5 mln zł przed rokiem do minus 247,8 mln zł), co było następstwem spadku kosztów finansowych.

Wynik finansowy brutto był o 2,1% wyższy niż przed rokiem i wyniósł 115932,6 mln zł (zysk brutto – 133466,2 mln zł, strata brutto – 17533,6 mln zł). Obciążenia wyniku finansowego brutto wzrosły w skali roku o 2,7% do 19482,8 mln zł. Poprawę wyniku finansowego brutto odnotowano w informacji i komunikacji (o 1816,5 mln zł do 7661,2 mln zł), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 1322,6 mln zł do 3677,5 mln zł), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 1202,0 mln zł do 19087,3 mln zł), budownictwie (o 1004,8 mln zł do 3832,7 mln zł), administrowaniu i działalności wspierającej (o 384,8 mln zł do 2126,7 mln zł), zakwaterowaniu i gastronomii (o 203,9 mln zł do 1065,0 mln zł), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 195,5 mln zł do 1881,6 mln zł) oraz w pozostałej działalności usługowej (o 31,8 mln zł do 260,5 mln zł). Pogorszenie wyniku finansowego brutto odnotowano w przetwórstwie przemysłowym (o 1193,4 mln zł do 53716,8 mln zł), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 1003,6 mln zł do 12487,7 mln zł), górnictwie i wydobywaniu (o 931,3 mln zł do 2792,2 mln zł), transporcie i gospodarce magazynowej (o 595,5 mln zł do 5206,7 mln zł) oraz w obsłudze rynku nieruchomości (o 112,6 mln zł do 1470,0 mln zł).

Wynik finansowy netto był o 1,9% wyższy niż przed rokiem i ukształtował się na poziomie 96449,8 mln zł (zysk netto – 114198,2 mln zł, strata netto – 17748,4 mln zł). Poprawę wyniku finansowego netto odnotowano w informacji i komunikacji (o 1442,5 mln zł do 6096,0 mln zł), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 1316,5 mln zł do 3277,3 mln zł), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 818,9 mln zł do 15282,0 mln zł), budownictwie (o 797,4 mln zł do 3146,5 mln zł), administrowaniu i działalności wspierającej (o 415,9 mln zł do 1771,1 mln zł), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 211,6 mln zł do 1583,3 mln zł), zakwaterowaniu i gastronomii (o 151,0 mln zł do 899,8 mln zł) oraz w pozostałej działalności usługowej (o 23,2 mln zł do 204,9 mln zł).

Pogorszenie wyniku finansowego netto odnotowano w górnictwie i wydobywaniu (o 1052,8 mln zł do 1774,6 mln zł), przetwórstwie przemysłowym (o 1015,5 mln zł do 45549,4 mln zł), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 654,4 mln zł do 10893,5 mln zł), transporcie i gospodarce magazynowej (o 526,2 mln zł do 4282,4 mln zł) oraz w obsłudze rynku nieruchomości (o 119,3 mln zł do 1246,9 mln zł).

W okresie styczeń–wrzesień br. 77,7% badanych przedsiębiorstw wykazało zysk netto (wobec 76,6% przed rokiem), a uzyskane przez nie przychody stanowiły 85,2% przychodów z całokształtu działalności badanych przedsiębiorstw (wobec 84,3% rok wcześniej). W przetwórstwie przemysłowym zysk netto osiągnęło 80,0% przedsiębiorstw (wobec 79,4% przed rokiem), a udział ich przychodów w przychodach wszystkich podmiotów tej sekcji wyniósł 87,2% (wobec odpowiednio 88,6%).

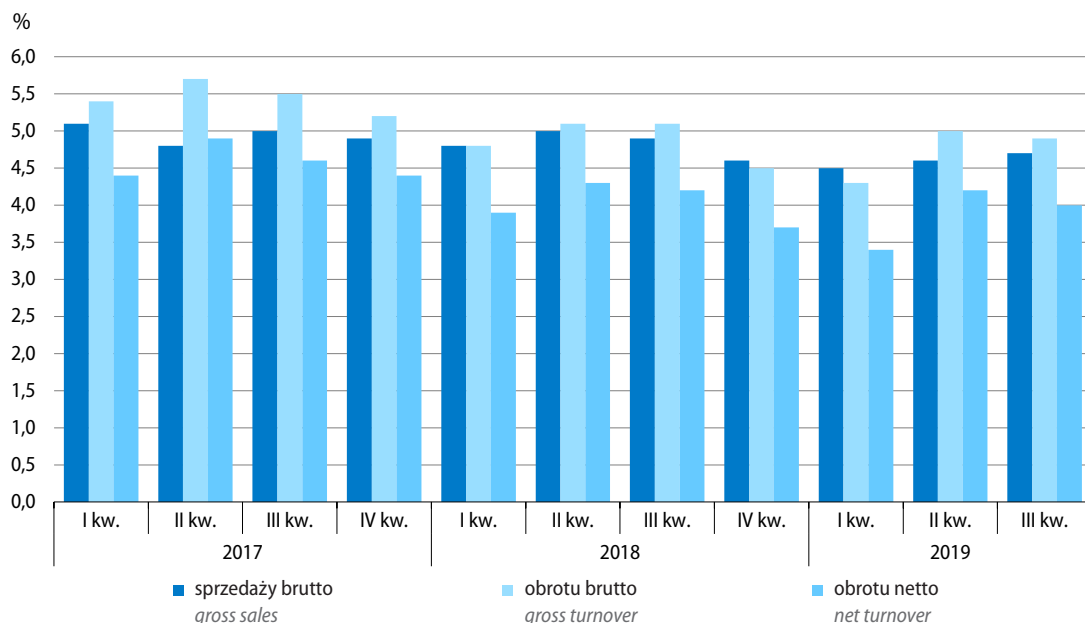
Tablica 23. Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe podmiotów objętych badaniem

Table 23. Basic economic and financial indicators of surveyed enterprises

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	I–IX 2018	I–IX 2019
	w %	in %
Wskaźnik poziomu kosztów <i>Cost level indicator</i>	94,9	95,1
Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto <i>Gross sales profitability indicator</i>	4,9	4,7
Wskaźnik rentowności obrotu brutto <i>Gross turnover profitability indicator</i>	5,1	4,9
Wskaźnik rentowności obrotu netto <i>Net turnover profitability indicator</i>	4,2	4,0
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia <i>First degree financial liquidity indicator</i>	34,8	35,4
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia <i>Second degree financial liquidity indicator</i>	99,9	98,7

Wykres 30. Wskaźniki rentowności

Chart 30. Profitability indicators

Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto obniżył się z 4,9% do 4,7%. Nieznacznemu pogorszeniu uległy wskaźniki rentowności obrotu brutto – z 5,1% do 4,9% i obrotu netto – z 4,2% do 4,0%. W ogólnej liczbie badanych podmiotów zwiększył się udział jednostek rentownych (wykazujących wskaźnik rentowności obrotu netto równy lub większy od 0,0) z 76,8% przed rokiem do 77,8%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności wzrósł z 84,3% do 85,2%. Poprawę wskaźnika rentowności obrotu netto odnotowano w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (z 5,6% do 8,2%), informacji i komunikacji (z 6,1% do 7,7%), budownictwie (z 2,9% do 3,7%), pozostałej działalności usługowej (z 6,5% do 7,2%), administrowaniu i działalności wspierającej (z 3,3% do 4,0%), zakwaterowaniu i gastronomii (z 6,8% do 7,3%) oraz w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (z 6,2% do 6,6%). Osłabienie wskaźnika rentowności obrotu netto wystąpiło w górnictwie i wydobywaniu (z 6,8% do 4,4%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (z 7,8% do 6,4%), transporcie i gospodarce magazynowej (z 4,6% do 3,8%), obsłudze rynku nieruchomości (z 7,9% do 7,1%) oraz w przetwórstwie przemysłowym (z 5,0% do 4,7%). W sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych wskaźnik rentowności obrotu netto nie uległ zmianie i wyniósł 2,1%.

Wzrosła wartość wskaźnika płynności finansowej **I stopnia** (z 34,8% przed rokiem do 35,4%), a obniżeniu uległa wartość wskaźnika płynności finansowej **II stopnia** (z 99,9% do 98,7%). Wskaźnik płynności I stopnia powyżej 20% uzyskało 50,5% badanych przedsiębiorstw (wobec 48,4% przed rokiem), a wskaźnik płynności II stopnia w przedziale od 100% do 130% odnotowało 12,0% badanych przedsiębiorstw (wobec 12,6% rok wcześniej).

Relacja zobowiązań do należności (z tytułu dostaw i usług) ukształtowała się na poziomie wyższym niż w analogicznym okresie ub. roku (95,9% wobec 95,1%). Wartość zobowiązań z tytułu dostaw i usług wyższą od wartości należności z tego tytułu odnotowano m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych, górnictwie i wydobywaniu oraz w zakwaterowaniu i gastronomii.

Tablica 24. Poziom i struktura rodzajowa kosztów

Table 24. Operating expenses and structure according to the nature of expense method

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	I–IX 2018		I–IX 2019	
	w mln zł <i>in million PLN</i>	struktura w % <i>structure in %</i>	w mln zł <i>in million PLN</i>	struktura w % <i>structure in %</i>
Koszty ogółem <i>Total costs</i>	1387038,7	100,0	1473569,1	100,0
amortyzacja <i>depreciation</i>	73471,2	5,3	81723,6	5,5
zużycie materiałów i energii <i>costs of materials and energy</i>	627778,4	45,3	656911,8	44,6
w tym energia <i>of which energy</i>	31402,1	2,3	33936,2	2,3
usługi obce <i>external services</i>	312515,2	22,5	329469,4	22,4
podatki i opłaty <i>taxes and payments</i>	74546,4	5,4	78826,7	5,3
wynagrodzenia brutto <i>gross wages and salaries</i>	212721,7	15,3	230647,0	15,7
ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia <i>social insurance and other employee benefits</i>	49437,7	3,6	54125,5	3,7
w tym składki z tytułu ubezpieczeń społecznych <i>of which premium for social security insurance</i>	37502,8	2,7	40641,0	2,8
pozostałe koszty <i>other costs</i>	36568,1	2,6	41865,1	2,8

Koszty bieżącej działalności poniesione przez badane podmioty ogółem w okresie styczeń–wrzesień br. były o 6,2% wyższe niż przed rokiem. W strukturze rodzajowej kosztów ogółem zwiększył się udział wynagrodzeń, ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń, amortyzacji oraz pozostałych kosztów, a zmniejszył się udział usług obcych, kosztów zużycia materiałów oraz podatków i opłat. Udział kosztów zużycia energii nie uległ zmianie.

Z grupy przedsiębiorstw objętych badaniem 53,2% jednostek wykazało w okresie styczeń–wrzesień br. sprzedaż na eksport (wobec 49,9% rok wcześniej). Poziom sprzedaży eksportowej był o 11,8% wyższy niż w analogicznym okresie ub. roku. Udział sprzedaży na eksport w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółu podmiotów zwiększył się z 24,3% do 25,4%. W okresie styczeń–wrzesień br. 71,6% sprzedaży na eksport przypadało na przedsiębiorstwa, w których stanowiła ona więcej niż 50% obrotu ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (wobec 70,7% rok wcześniej).

Zwiększył się udział jednostek wykazujących zysk netto w grupie podmiotów eksportujących – z 79,7% przed rokiem do 80,1%. W sekcji przetwórstwo przemysłowe odsetek jednostek wykazujących zysk netto wzrósł z 80,0% do 80,3%. Podstawowe relacje ekonomiczno-finansowe osiągnięte przez eksporterów uległy pogorszeniu w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, ale były lepsze od notowanych dla ogółu przedsiębiorstw. Wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia tych podmiotów były niższe od uzyskanych przez ogół badanych przedsiębiorstw.

Spośród badanych przedsiębiorstw, 90,7%, tj. 15748 jednostek, prowadziło działalność gospodarczą zarówno w 2019 r., jak i w 2018 r. (wobec odpowiednio 89,5% przed rokiem). Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów tych podmiotów stanowiły 97,3% przychodów netto ze sprzedaży ogółu podmiotów (wobec 97,4% rok wcześniej). Udział tej grupy przedsiębiorstw w zysku i stracie netto ogółu podmiotów objętych badaniem wyniósł odpowiednio 96,8% i 93,8% (wobec 97,2% i 92,5% przed rokiem). Wyniki finansowe brutto i netto odnotowane przez tę zbiorowość ukształtowały się na poziomie wyższym niż rok wcześniej.

Wartość **aktywów obrotowych** badanych przedsiębiorstw na koniec września br. wyniosła 1076206,0 mln zł i była o 5,2% wyższa niż przed rokiem. Wzrosła wartość inwestycji krótkoterminowych (o 7,5%), należności krótkoterminowych (o 2,9%) oraz zapasów (o 7,1%). Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe wzrosły o 2,7%. W rzeczowej strukturze aktywów obrotowych zwiększył się udział zapasów (z 28,7% do 29,3%), inwestycji krótkoterminowych (z 23,7% do 24,2%), a obniżył się udział należności krótkoterminowych (z 44,3% do 43,3%) oraz rozliczeń międzyokresowych (z 3,3% do 3,2%). W strukturze zapasów ogółem zwiększył się udział produktów gotowych (z 14,7% do 14,9%) oraz towarów (z 37,5% do 37,8%), a obniżył się udział materiałów (z 30,9% do 30,5%) oraz półproduktów i produktów w toku (z 14,9% do 14,5%).

Aktywa obrotowe finansowane były głównie zobowiązaniami krótkoterminowymi, a ich udział w pokryciu finansowym aktywów stanowił 68,5% (wobec 68,1% przed rokiem).

W porównaniu z okresem styczeń–wrzesień ub. roku nie odnotowano istotnych zmian w zakresie sprawności działania przedsiębiorstw. Cykle rotacji należności z tytułu dostaw i usług oraz spłaty zobowiązań z tytułu dostaw i usług uległy skróceniu o 2 dni odpowiednio do 45 i 43 dni. Cykl rotacji zapasów nie uległ zmianie i wyniósł 37 dni.

Zobowiązania długo- i krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) na koniec września br. wyniosły 1149985,0 mln zł i były o 8,1% wyższe niż przed rokiem. Zobowiązania długoterminowe stanowiły 35,9% zobowiązań ogółem (wobec 34,5% przed rokiem).

Wartość **zobowiązań krótkoterminowych** badanych przedsiębiorstw ukształtowała się na poziomie 736667,8 mln zł i była o 5,8% wyższa niż na koniec września ub. roku. Zwiększyły się zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych – o 20,4%, zobowiązania z tytułu zaliczek otrzymanych na poczet dostaw – o 18,0%, zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek – o 5,0%, zobowiązania z tytułu dostaw i usług – o 2,7%, zobowiązania z tytułu wynagrodzeń – o 9,5% oraz pozostałe zobowiązania krótkoterminowe – o 18,2%. Rozliczenia międzyokresowe wzrosły o 7,2%. Zobowiązania z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń zmniejszyły się o 0,8%.

Zobowiązania długoterminowe badanych przedsiębiorstw na koniec września br. wyniosły 413317,2 mln zł i były o 12,6% wyższe niż przed rokiem. Odnotowano wzrost zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek o 10,5% oraz pozostałych zobowiązań długoterminowych o 54,2%, a spadek zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych o 11,5%.

Wyniki finansowe banków

Financial results of banks

Wyniki finansowe sektora bankowego¹ w okresie I–IX 2019 r. były wyższe od osiągniętych w analogicznym okresie ub. roku.

Wynik finansowy przed opodatkowaniem z tytułu działalności kontynuowanej wzrósł w skali roku o 5,2% do 16,1 mld zł, a wynik finansowy netto zwiększył się o 1,7% do 11,7 mld zł.

Tablica 25. Wybrane pozycje rachunku zysków i strat sektora bankowego

Table 25. Selected items of the income statement of the banking sector

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	I–IX 2018	I–IX 2019	
	w mln zł <i>in million PLN</i>		I–IX 2018=100
Całkowite przychody operacyjne, netto <i>Total operating income, net</i>	49959	53994	108,1
w tym: <i>of which:</i>			
wynik z tytułu odsetek <i>net interest income</i>	34107	36998	108,5
wynik z tytułu opłat i prowizji <i>net fee and commission income</i>	9769	9917	101,5
Koszty administracyjne <i>Administrative expenses</i>	26047	26654	102,3
w tym koszty pracownicze <i>of which staff expenses</i>	13086	13364	102,1
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych <i>Depreciation of fixed assets and intangible fixed assets</i>	2182	3300	151,2
Rezerwy lub odwrócenie rezerw <i>Provisions or reversal of provisions</i>	433	734	169,5
Utrata wartości lub odwrócenie utraty wartości aktywów finansowych <i>Impairment or reversal of impairment of financial assets</i>	6004	7047	117,4
Wynik finansowy przed opodatkowaniem z tytułu działalności kontynuowanej <i>Profit or loss before tax from continuing operations</i>	15279	16081	105,2
Obciążenia podatkowe z tytułu działalności kontynuowanej <i>Tax expense from continuing operations</i>	3739	4349	116,3
Wynik finansowy netto <i>Profit or loss for the year</i>	11540	11732	101,7

¹ Opracowano na podstawie danych Narodowego Banku Polskiego (NBP).

Suma bilansowa sektora bankowego na koniec września br. wyniosła 2009,0 mld zł i była o 7,6% wyższa niż rok wcześniej. Główną pozycję aktywów stanowiły kredyty i zaliczki wyceniane według zamortyzowanego kosztu, które osiągnęły wartość 1298,3 mld zł (wzrost o 5,9%).

Tablica 26. Wybrane pozycje bilansowe sektora bankowego
Table 26. Selected items of the balance sheet of the banking sector

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	30 IX 2018	30 IX 2019	
	w mln zł <i>in million PLN</i>		30 IX 2018=100
Suma bilansowa <i>Balance sheet, total</i>	1867824	2009047	107,6
w tym: <i>of which:</i>			
kredyty i zaliczki wyceniane według zamortyzowanego kosztu <i>loans and advances at amortised cost</i>	1225883	1298252	105,9
instrumenty dłużne <i>debt instruments</i>	436239	464913	106,6
instrumenty pochodne – aktywa <i>derivatives – assets</i>	9800	15046	153,5
Zobowiązania finansowe <i>Financial liabilities</i>	1610592	1749097	108,6
w tym depozyty <i>of which deposits</i>	1330677	1476386	110,9
Kapitał własny <i>Equity, total</i>	205557	210147	102,2
w tym: <i>of which:</i>			
kapitał wpłacony <i>paid up capital</i>	40041	36699	91,7
pozostałe kapitały rezerwowe <i>other reserves</i>	114863	112436	97,9
zyski zatrzymane <i>retained earnings</i>	-3905	1272	x

Zobowiązania ogółem na koniec września br. wyniosły 1798,9 mld zł (o 8,2% więcej niż rok wcześniej), w tym zobowiązania finansowe – 1749,1 mld zł (wzrost o 8,6%). Kapitały własne banków wyniosły 210,1 mld zł, tj. o 2,2% więcej niż przed rokiem.

Wartość kredytów udzielonych przez banki sektorowi niefinansowemu wyniosła 1132,9 mld zł, tj. zwiększyła się w skali roku o 5,7%. Wartość depozytów tego sektora złożonych w bankach ukształtowała się na poziomie 1208,0 mld zł i była o 10,3% wyższa niż rok wcześniej.

Zadłużenie instytucji rządowych i samorządowych z tytułu kredytów w bankach zmniejszyło się o 6,8% w porównaniu do stanu na koniec września ub. roku i wyniosło 85,5 mld zł. Wartość depozytów tych instytucji zwiększyła się w skali roku o 32,4% do 138,4 mld zł.

Tablica 27. Kredyty^a i depozyty sektora niefinansowego oraz instytucji rządowych i samorządowych
Table 27. Loans^a and deposits of the non-financial sector and the general government sector

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	30 IX 2018	30 IX 2019	
	w mln zł <i>in million PLN</i>		30 IX 2018=100
Kredyty sektora niefinansowego <i>Non-financial sector's loans</i>	1071391	1132876	105,7
w tym: <i>of which:</i>			
przedsiębiorstwa <i>corporations</i>	369425	386746	104,7
MŚP ^b <i>SME^b</i>	205428	209505	102,0
duże przedsiębiorstwa <i>large corporations</i>	163997	177241	108,1
gospodarstwa domowe <i>households</i>	694945	738714	106,3
w tym: <i>of which:</i>			
mieszkaniowe <i>housing loans</i>	409746	442692	108,0
konsumpcyjne dla osób prywatnych <i>consumer loans to individuals</i>	156666	165427	105,6
Kredyty sektora instytucji rządowych i samorządowych <i>General government sector's loans</i>	91764	85539	93,2
Depozyty sektora niefinansowego <i>Non-financial sector's deposits</i>	1095486	1207954	110,3
w tym osoby prywatne <i>of which individuals</i>	733878	816037	111,2
Depozyty sektora instytucji rządowych i samorządowych <i>General government sector's deposits</i>	104486	138350	132,4

a Portfel B. b Sektor MŚP tworzą tu jednostki o liczbie pracujących mniejszej niż 250 osób oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, o liczbie pracujących powyżej 9 osób, lecz mniejszej niż 250 osób (stan pracujących w końcu ostatniego zakończonego roku obrotowego).

a Portfolio B. b Sector SME consists of entities where the number of employees at the end of the last financial year was less than 250 or a natural person, who runs a business on one's own account, if the number of employees was more than 9 persons, but less than 250.

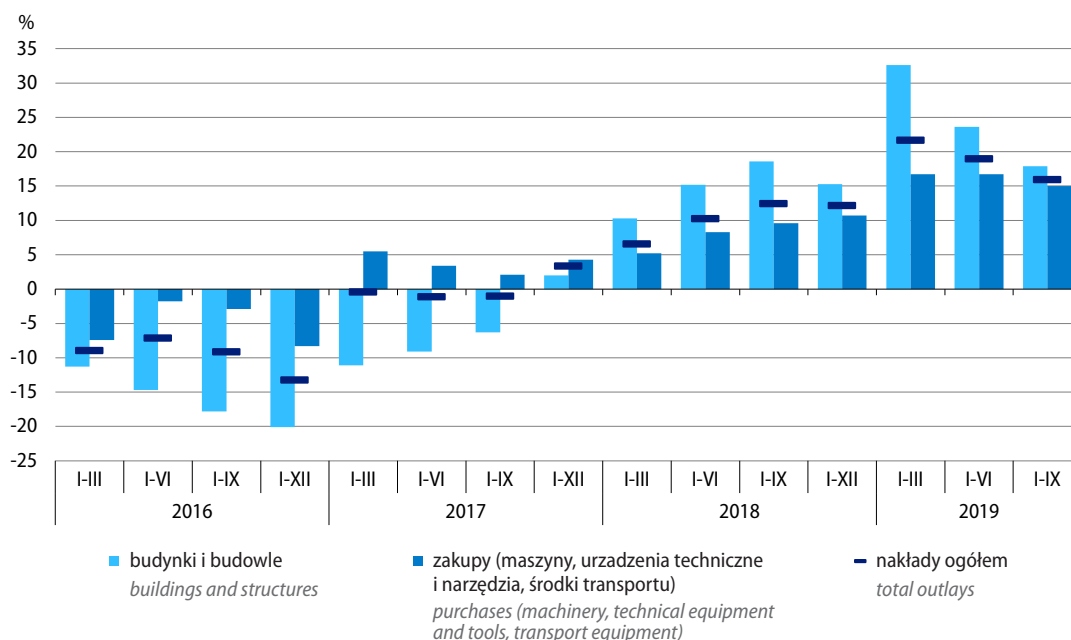
Nakłady inwestycyjne

Investment outlays

W okresie styczeń–wrzesień br. badane przedsiębiorstwa niefinansowe poniosły wyższe nakłady niż przed rokiem. W większym stopniu wzrosły nakłady na budynki i budowle niż na zakupy. Zwiększyła się liczba nowo rozpoczętych inwestycji oraz ich wartość kosztorysowa. Wzrosły nakłady podmiotów z kapitałem zagranicznym.

Wykres 31. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw (ceny stałe) wzrost / spadek w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego w %

Chart 31. Investment outlays of enterprises (constant prices)
increase / decrease compared to the corresponding period of previous year in %

Nakłady ogółem badanych przedsiębiorstw¹ w okresie styczeń–wrzesień br. wyniosły 104,5 mld zł i były (w cenach stałych) o 16,0% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 11,9% w analogicznym okresie ub. roku i o 19,0% w I półroczu br.). Nakłady na budynki i budowle wzrosły o 17,9%, natomiast na zakupy² zwiększyły się o 15,0%. Udział zakupów w nakładach ogółem obniżył się z 63,7% przed rokiem do 62,1%. Nakłady realizowało 80,2% badanych podmiotów (wobec 80,1% przed rokiem).

Największy wzrost nakładów (w cenach bieżących) notowano w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 27,8% wobec spadku o 6,9% przed rokiem). Zwiększyły się również nakłady w obsłudze rynku nieruchomości (o 25,8% wobec wzrostu o 23,7% przed rokiem), w administrowaniu i działalności wspierającej (o 23,7% wobec spadku o 0,8%), w transporcie i gospodarce magazynowej (o 22,8% wobec wzrostu o 40,7%), w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami;

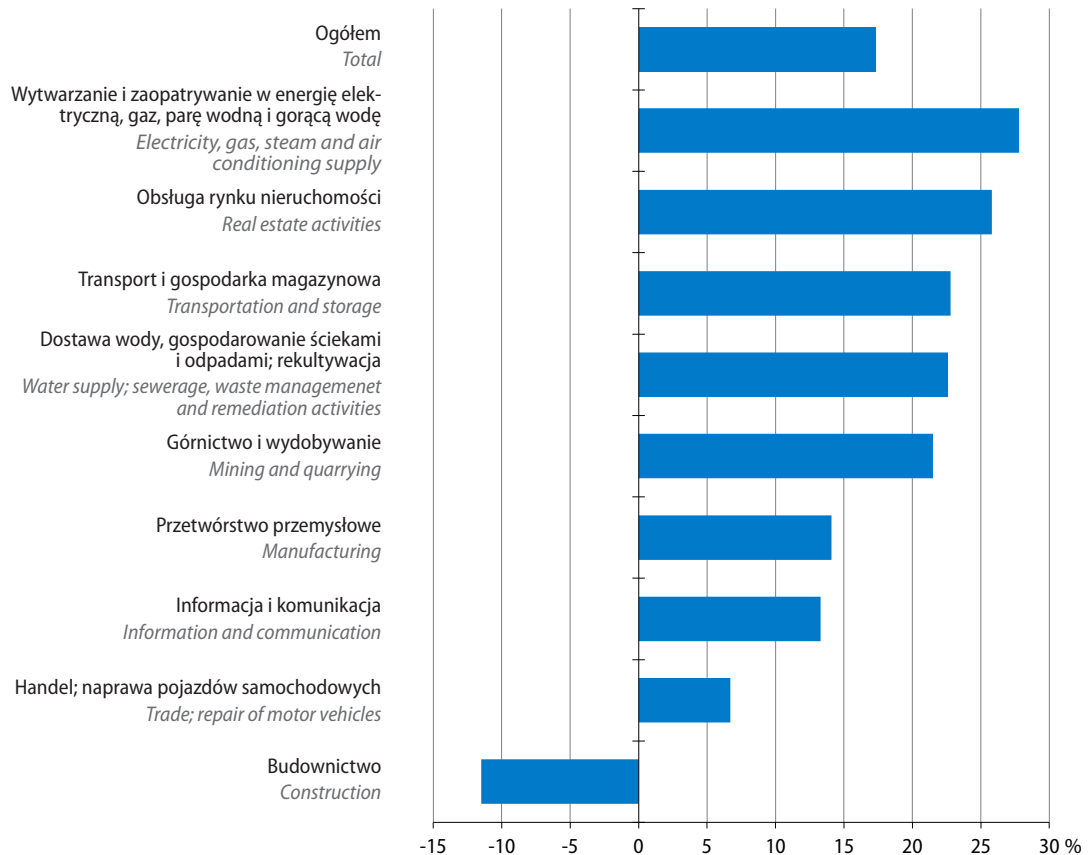
1 Dane dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007); działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007); szkół wyższych; samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

2 Maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu.

rekultywacji (o 22,6% wobec wzrostu o 27,2%), w górnictwie i wydobywaniu (o 21,5% wobec wzrostu o 32,0%), w przetwórstwie przemysłowym (o 14,1% wobec wzrostu o 6,0%), w informacji i komunikacji (o 13,3% wobec wzrostu o 19,8%), w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 6,7% wobec wzrostu o 21,3%). Spadek nakładów wystąpił natomiast w budownictwie (o 11,5% wobec wzrostu o 24,5%).

Wykres 32. Nakłady inwestycyjne w wybranych sekcjach PKD w okresie I–IX 2019 r. (ceny bieżące) wzrost / spadek w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego

Chart 32. Investment outlays in selected sections of PKD in the period of January–September 2019 (current prices) increase / decrease compared to the corresponding period of previous year

Spośród działów **przetwórstwa przemysłowego** o największym udziale w nakładach inwestycyjnych, najbardziej zwiększyły się nakłady w przedsiębiorstwach zajmujących się produkcją: urządzeń elektrycznych (o 120,8% wobec wzrostu o 24,7% w analogicznym okresie ub. roku), produkcją pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 33,7% wobec spadku o 0,4%), produkcją artykułów spożywczych (o 18,3% wobec spadku o 8,4%) oraz produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 12,6% wobec wzrostu o 18,7%). Największy spadek nakładów notowano w przedsiębiorstwach zajmujących się produkcją: maszyn i urządzeń (o 15,2% wobec wzrostu o 44,0% przed rokiem), metalowych wyrobów gotowych (o 6,3% wobec wzrostu o 24,7%), metali (o 5,9% wobec wzrostu o 20,3%) oraz wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 4,5% wobec wzrostu o 37,4%).

W strukturze nakładów ogółem według sekcji, w okresie styczeń–wrzesień br., zwiększył się w skali roku udział nakładów poniesionych m.in. przez jednostki wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (z 12,6% przed rokiem do 13,7%), transportu i gospodarki magazynowej (z 11,2% do 11,7%), administrowania i działalności wspierającej (z 7,5% do 7,9%). Obniżył się natomiast

Tablica 28. Struktura inwestowania według wybranych sekcji i klas wielkości przedsiębiorstw w okresie I–IX 2019 r.

Table 28. Structure of investments by selected sections and size classes of enterprises in the period of January–September 2019

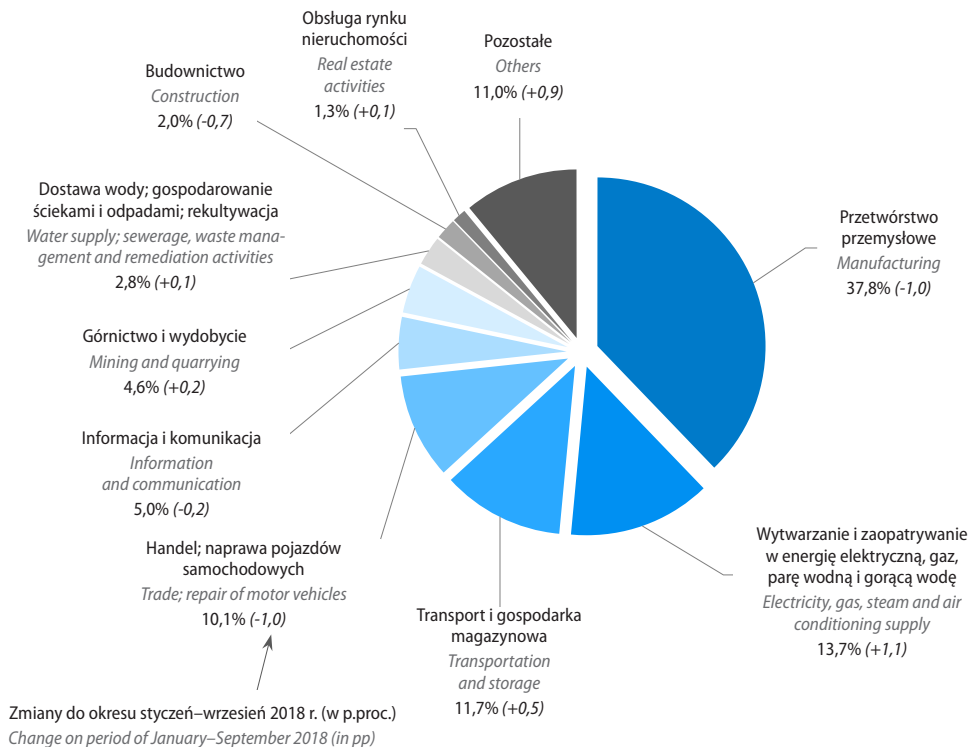
Wyszczególnienie Specification	Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących Entities employing					
	50–249 osób 50–249 persons		250–1000 osób 250–1000 persons		powyżej 1000 osób more than 1000 persons	
	jednostki inwestujące investing units	nakłady ogółem outlays in total	jednostki inwestujące investing units	nakłady ogółem outlays in total	jednostki inwestujące investing units	nakłady ogółem outlays in total
	w % ogółem w danej sekcji in % of given section					
Ogółem <i>Total</i>	75,7	20,2	20,0	27,2	4,3	52,6
Górnictwo i wydobywanie <i>Mining and quarrying</i>	69,7	5,1	22,0	3,9	8,3	91,0
Przetwórstwo przemysłowe <i>Manufacturing</i>	71,8	19,0	23,4	34,6	4,8	46,4
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	76,2	8,1	15,4	8,4	8,4	83,5
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja <i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	86,5	51,6	12,6	34,3	0,9	14,1
Budownictwo <i>Construction</i>	87,3	56,9	10,9	21,1	1,8	22,0
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	82,5	25,8	14,6	26,0	2,9	48,2
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	70,7	9,8	22,3	11,9	7,0	78,3
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	76,3	33,0	21,7	21,9	2,0	45,1
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	72,1	9,8	21,1	20,2	6,8	70,0
Obsługa rynku nieruchomości <i>Real estate activities</i>	91,3	60,7	7,9	36,9	0,8	2,4

udział m.in. przetwórstwa przemysłowego (z 38,8% do 37,8%), handlu; naprawy pojazdów samochodowych (z 11,1% do 10,1%), budownictwa (z 2,7% do 2,0%) oraz informacji i komunikacji (z 5,2% do 5,0%).

Wzrost nakładów notowano we wszystkich klasach wielkości przedsiębiorstw, w tym: w jednostkach o liczbie pracujących od 50 do 249 osób – o 11,2%, w podmiotach o liczbie pracujących od 250 do 1000 osób – o 16,0% oraz powyżej 1000 osób – o 20,5%.

W okresie styczeń–wrzesień br. **rozpoczęto** 183,6 tys. **inwestycji**, tj. o 4,8% więcej niż przed rokiem (wobec wzrostu o 12,1% w analogicznym okresie ub. roku). Około 71% rozpoczętych inwestycji stanowiły przyłącza energetyczne i gazowe o niewielkiej jednostkowej wartości kosztorysowej. Łączna wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych wyniosła 42,3 mld zł i była o 1,4% wyższa niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku (kiedy notowano spadek o 12,1%). Na modernizację istniejących środków trwałych przypadało 36,8% wartości kosztorysowej inwestycji rozpoczętych (wobec 38,0% w analogicznym okresie ub. roku).

Wykres 33. Struktura nakładów inwestycyjnych w okresie I–IX 2019 r.
 Chart 33. Structure of investment outlays in the period of January–September 2019

Wzrosła **wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych** m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej (o 25,1% wobec spadku o 52,3% przed rokiem), w informacji i komunikacji (o 6,5% wobec spadku o 34,6%) oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 5,6% wobec spadku o 6,6%). Zmniejszyła się wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych m.in. w przetwórstwie przemysłowym (o 7,5% wobec spadku o 2,8%), w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; działalności związanej z rekultywacją (o 7,2% wobec wzrostu o 5,4%) oraz w obsłudze rynku nieruchomości (o 3,1% wobec wzrostu o 40,9%).

Podmioty z kapitałem zagranicznym³ poniosły 42,0% ogólnej wartości nakładów zrealizowanych przez badane przedsiębiorstwa w okresie styczeń–wrzesień br. (wobec 42,8% w analogicznym okresie ub. roku). Nakłady tej grupy podmiotów (w cenach stałych) były o 13,7% wyższe niż rok wcześniej. Najwięcej nakładów tej grupy podmiotów zrealizowały jednostki przetwórstwa przemysłowego – 49,9% (przy wzroście nakładów tych jednostek w cenach bieżących o 13,1%), administrowania i działalności wspierającej – 15,2% (przy wzroście nakładów o 15,7%), prowadzące działalność w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych – 14,2% (przy wzroście nakładów o 1,7%), informacji i komunikacji – 9,1% (przy wzroście nakładów o 22,6%).

W strukturze nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa przetwórstwa przemysłowego z kapitałem zagranicznym największy był udział nakładów podmiotów zajmujących się produkcją: pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – 23,7% (których nakłady w cenach bieżących wzrosły o 40,3%), artykułów spożywczych – 9,9% (wzrost nakładów o 16,4%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – 9,5% (wzrost nakładów o 12,2%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – 9,2% (spadek nakładów o 6,9%) oraz urządzeń elektrycznych – 5,5% (wzrost nakładów o 0,8%).

³ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych z kapitałem zagranicznym stanowiącym w kapitale podstawowym powyżej 50%, prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

Tablica 29. Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju
 Table 29. Selected indicators regarding the socio-economic situation of the country

Wyszczególnienie a – 2018 b – 2019		I	II	III	IV	V	VI
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ¹ w tys. osób	a	6187	6197	6205	6212	6210	6222
	b	6368	6378	6394	6392	6380	6394
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu) w tys. osób	a	1134	1127	1092	1043	1002	968
	b	1023	1017	985	938	906	877
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %	a	6,8	6,8	6,6	6,3	6,1	5,8
	b	6,1	6,1	5,9	5,6	5,4	5,3
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹ :							
w złotych	a	4588,58	4599,72	4886,56	4840,44	4696,59	4848,16
	b	4931,80	4949,42	5164,53	5186,12	5057,82	5104,46
poprzedni miesiąc=100	a	92,3	100,2	106,2	99,1	97,0	103,2
	b	93,5	100,4	104,3	100,4	97,5	100,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	107,3	106,8	106,7	107,8	107,0	107,5
	b	107,5	107,6	105,7	107,1	107,7	105,3
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹ – analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100							
	a	105,5	105,5	105,4	106,2	105,3	105,5
	b	106,6	106,2	103,9	104,8	105,3	102,6
Przeciętna miesięczna emerytura i renta realna brutto:							
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych							
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	100,5	100,9	103,0	102,6	102,5	102,5
	b	103,3	103,0	102,6	102,3	102,8	101,7
rolników indywidualnych							
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	100,0	100,0	100,7	100,5	100,3	100,2
	b	101,5	101,2	103,9	103,9	103,3	103,0
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych:							
poprzedni miesiąc=100	a	100,3	99,8	99,9	100,5	100,2	100,1
	b	99,8	100,4	100,3	101,1	100,2	100,3
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	101,9	101,4	101,3	101,6	101,7	102,0
	b	100,7	101,2	101,7	102,2	102,4	102,6
grudzień poprzedniego roku=100	a	100,3	100,1	100,0	100,5	100,6	100,7
	b	99,8	100,2	100,5	101,6	101,9	102,2
Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu:							
poprzedni miesiąc=100	a	100,1	99,8	100,6	100,3	101,3	100,3
	b	100,2	100,5	100,1	100,4	100,2	99,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	100,2	99,9	100,5	101,0	103,0	103,7
	b	102,2	102,9	102,5	102,6	101,4	100,5
Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej:							
poprzedni miesiąc=100	a	100,1	100,1	100,3	100,3	100,3	100,4
	b	100,2	100,1	100,3	100,4	100,3	100,3
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	101,5	101,7	101,9	102,1	102,4	102,8
	b	103,6	103,7	103,7	103,8	103,7	103,7

1 Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

1 Data concern economic entities employing more than 9 persons.

VII	VIII	IX	X	XI	XII	Specification a – 2018 b – 2019
6231	6229	6225	6227	6232	6233	a Average paid employment in the enterprise sector ¹ in thous. persons
6397	6390	6386	6383			b
962	959	947	937	951	969	a Registered unemployed persons (end of period) in thous. persons
868	866	851	841			b
5,8	5,8	5,7	5,7	5,7	5,8	a Registered unemployment rate (end of period) in %
5,2	5,2	5,1	5,0			b
						Average monthly nominal gross wage and salary in the enterprise sector ¹ :
4825,02	4798,27	4771,86	4921,39	4966,61	5274,95	a in zlotys
5182,43	5125,26	5084,56	5213,27			b
99,5	99,4	99,4	103,1	100,9	106,2	a previous month=100
101,5	98,9	99,2	102,5			b
107,2	106,8	106,7	107,6	107,7	106,1	a corresponding month of previous year=100
107,4	106,8	106,6	105,9			b
105,1	104,6	104,7	105,7	106,3	104,9	a Average monthly real gross wage and salary in the enterprise sector ¹ – corresponding month of previous year=100
104,5	104,0	104,0	103,4			b
						Average monthly real gross retirement pay and pension:
						from non-agricultural social security system
102,4	102,7	102,7	101,9	101,2	102,8	a corresponding month of previous year=100
101,5	101,9	102,0	101,8			b
						of farmers
100,5	100,2	100,9	100,7	100,7	101,0	a corresponding month of previous year=100
102,8	102,6	102,2	102,7			b
						Price indices of consumer goods and services:
99,8	100,0	100,2	100,4	100,0	100,0	a previous month=100
100,0	100,0	100,0	100,2			b
102,0	102,0	101,9	101,8	101,3	101,1	a corresponding month of previous year=100
102,9	102,9	102,6	102,5			b
100,6	100,5	100,7	101,1	101,1	101,1	a December of previous year=100
102,2	102,2	102,2	102,4			b
						Price indices of sold production of industry:
100,1	100,0	100,5	100,5	99,6	99,0	a previous month=100
100,1	100,3	100,4	99,6			b
103,4	103,0	103,0	103,2	102,8	102,1	a corresponding month of previous year=100
100,5	100,9	100,8	99,9			b
						Price indices of construction and assembly production:
100,3	100,3	100,4	100,4	100,4	100,4	a previous month=100
100,2	100,2	100,2	100,3			b
103,1	103,2	103,3	103,3	103,4	103,7	a corresponding month of previous year=100
103,5	103,5	103,3	103,2			b

Tablica 29. Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju (dok.)
Table 29. Selected indicators regarding the socio-economic situation of the country (cont.)

Wyszczególnienie a – 2018 b – 2019		I	II	III	IV	V	VI
Produkcja sprzedana przemysłu ¹ (ceny stałe ²):							
poprzedni miesiąc=100	a	104,1	97,7	111,2	93,2	101,4	104,2
	b	107,3	98,5	109,9	96,4	100,0	94,2
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	108,7	107,3	101,6	109,3	105,2	106,7
	b	106,0	106,9	105,6	109,2	107,7	97,4
Produkcja budowlano-montażowa ¹ (ceny stałe ²):							
poprzedni miesiąc=100	a	42,2	103,3	132,1	101,0	112,9	120,6
	b	38,8	115,1	127,2	107,1	105,3	109,3
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	134,7	131,3	116,1	119,7	120,7	124,7
	b	103,2	115,1	110,8	117,4	109,5	99,3
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	a	15005	29926	44634	58495	70467	82786
	b	17324	32380	47425	65085	80053	94533
Sprzedaż detaliczna towarów ¹ (ceny stałe ³):							
poprzedni miesiąc=100	a	79,5	97,2	117,9	94,1	102,2	103,5
	b	81,2	96,8	113,5	103,5	96,5	101,6
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	107,7	107,7	108,8	104,0	106,1	108,2
	b	106,1	105,6	101,8	111,9	105,6	103,7
Wynik budżetu państwa – od początku roku (w mln zł)	a	8562,2	4460,8	3127,6	9325,2	9585,3	9535,5
	b	6587,4	-792,9	-4489,8	-75,1	-1935,3	-5040,4
Średnie kursy walut w zł – NBP:							
100 dolarów amerykańskich	a	341,41	337,01	341,58	341,88	361,83	368,76
	b	376,17	380,23	380,52	381,45	383,93	378,11
100 euro	a	416,36	416,83	421,01	419,48	428,20	430,54
	b	429,54	431,57	429,96	428,74	429,65	426,60
100 franków szwajcarskich	a	355,11	361,15	360,62	353,05	362,83	372,70
	b	380,33	379,75	380,19	378,60	379,78	382,00
Handel zagraniczny ⁴ w mln zł:							
eksport	a	74484,7	71882,0	80730,5	76642,3	78234,1	82355,7
	b	81487,9	81379,3	88396,3	84498,2	85257,9	78930,4
import	a	76630,5	74282,5	82427,2	76700,3	78075,6	84072,5
	b	81124,5	83324,3	86032,6	83548,7	86643,3	78126,3
saldo	a	-2145,8	-2400,5	-1696,7	-58,0	158,5	-1716,8
	b	363,4	-1945,0	2363,7	949,5	-1385,4	804,1

1 Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 Średnie ceny bieżące z 2015 r. 3 Ceny bieżące z okresu
 1 Data concern economic entities employing more than 9 persons. 2 The average current prices from 2015. 3 The current prices from the period preceding

VII	VIII	IX	X	XI	XII	Specification a – 2018 b – 2019	
							<i>Sold production of industry¹ (constant prices²):</i>
94,6	100,8	103,3	109,9	96,3	88,5	a	<i>previous month=100</i>
102,8	93,9	110,8	107,8			b	
110,3	105,0	102,7	107,4	104,6	102,9	a	<i>corresponding month of previous year=100</i>
105,8	98,5	105,6	103,5			b	
							<i>Construction and assembly production¹ (constant prices²):</i>
98,5	101,6	107,5	107,9	100,3	121,8	a	<i>previous month=100</i>
105,8	97,8	112,7	96,2			b	
118,7	120,1	116,5	122,5	117,0	112,3	a	<i>corresponding month of previous year=100</i>
106,6	102,6	107,6	96,0			b	
99423	115838	129752	148623	165093	185063	a	<i>Dwellings completed (from the beginning of year)</i>
110084	127832	145554	164632			b	
							<i>Retail sales of goods¹ (constant prices³):</i>
100,2	101,2	96,1	106,6	97,2	113,2	a	<i>previous month=100</i>
102,1	100,1	95,9	107,0			b	
107,1	106,7	103,6	107,8	106,9	103,9	a	<i>corresponding month of previous year=100</i>
105,7	104,4	104,3	104,6			b	
-858,7	1052,2	3183,7	6476,3	11060,1	-10406,2	a	<i>State budget balance – from the beginning of year (in mln zł)</i>
-4782,9	-1980,7	1786,3	.			b	
							<i>Average exchange rates in zł – National Bank of Poland:</i>
370,95	371,75	368,37	374,95	378,66	376,91	a	<i>100 USD</i>
379,59	390,67	395,35	389,35			b	
433,01	428,73	429,92	430,60	430,29	429,05	a	<i>100 EUR</i>
425,98	434,37	435,47	430,25			b	
372,63	375,66	380,86	377,23	378,08	379,75	a	<i>100 CHF</i>
384,42	398,44	399,19	391,80			b	
							<i>Foreign trade⁴ in mln zł:</i>
78540,2	76323,4	81448,4	91405,6	89497,7	69779,6	a	<i>exports</i>
82970,4	77091,1	85884,1	.			b	
79702,6	79650,7	81385,5	92962,6	89181,0	75759,8	a	<i>imports</i>
83156,0	77649,1	82664,1	.			b	
-1162,4	-3327,3	62,9	-1557,0	316,7	-5980,2	a	<i>balance</i>
-185,6	-558,0	3220,0	.			b	

poprzedzającego okres badany. 4 Od stycznia 2019 r. – dane wstępne.
the surveyed period. 4 Since January 2019 – preliminary data.

Tablica 30. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Table 30. Main macroeconomic indicators

A. Unia Europejska

A. European Union

Wyszczególnienie Specification	PKB GDP			Handel zagraniczny Foreign trade				Zharmonizowana stopa bezrobocia ^a Harmonized unemployment rate ^a			
	2018	2019		eksport exports	import imports	saldo balance	I–VIII 2019	I–VIII 2018	IX 2018	2019	
		I kw. ^d 1st quarter ^d	II kw. ^d 2nd quarter ^d							VIII	IX
	zmiana w % w skali roku annual change in %						w mld EUR in bn EUR		w % in %		
UE-28	2,0	1,7	1,4	6,7	6,3	6,3	
Strefa euro – 19	1,9	1,3	1,2	8,0	7,5	7,5	
Austria	2,4	1,9	1,7	2,4	2,3	-4,7	-4,7	4,9	4,5	4,5	
Belgia	1,5	1,3	1,3	0,1	-0,2	11,1	10,2	5,6	5,5	5,6	
Bułgaria	3,1	3,9	3,8	5,5	-0,8	-1,4	-2,6	5,1	4,0	4,1	
Chorwacja	2,6	3,8	2,5	5,5	6,8	-6,8	-6,2	7,8	6,9	6,8	
Cypr	4,1	3,4	3,2	-34,8	-8,1	-3,3	-2,6	8,0	6,8	6,6	
Czechy	3,0	2,7	2,8	4,8	1,7	13,1	9,5	2,2	2,0	2,1	
Dania	2,4	2,0	2,6	6,2	-0,5	7,2	3,1	5,0	5,1	5,3	
Estonia	4,8	4,6	3,8	2,8	0,4	-1,0	-1,2	5,7	3,9	.	
Finlandia	1,7	0,5	1,3	2,6	-0,8	-0,3	-1,7	7,1	6,7	6,7	
Francja	1,7	1,3	1,4	4,8	2,8	-48,6	-53,6	9,0	8,5	8,4	
Grecja	1,9	1,1	1,9	2,0	4,3	-14,6	-13,5	18,8	16,7	.	
Hiszpania	2,4	2,2	2,0	1,2	0,6	-22,2	-23,2	14,8	14,3	14,2	
Holandia	2,6	1,9	1,6	3,0	4,1	41,0	43,9	3,7	3,5	3,5	
Irlandia	8,2	7,2	6,0	10,8	0,5	44,2	34,6	5,7	4,9	4,9	
Litwa	3,6	4,3	4,0	5,7	5,4	-1,8	-1,8	6,3	6,6	6,5	
Luksemburg	3,1	1,0	3,7	12,2	9,2	-4,2	-4,1	5,5	5,7	5,4	
Łotwa	4,6	3,1	2,5	0,8	1,3	-2,0	-1,9	6,9	6,4	6,3	
Malta	6,8	5,2	4,0	7,6	19,0	-2,7	-2,1	3,6	3,4	3,4	
Niemcy	1,5	1,0	0,3	0,3	1,9	150,3	160,9	3,4	3,1	3,1	
Polska	5,1	4,6	4,2	6,0	3,9	0,1	-2,8	3,8	3,3	3,3	
Portugalia	2,4	2,1	1,9	2,1	7,3	-13,8	-11,0	6,6	6,4	6,6	
Rumunia	4,0	4,9	4,3	1,7	4,8	-11,1	-9,2	3,9	3,8	3,9	
Słowacja	4,0	3,3 ^a	2,4 ^a	2,1	3,8	-0,4	0,5	6,3	5,6	5,6	
Słowenia	4,1	3,5	2,4	7,5	10,3	0,9	1,4	4,9	4,2	4,3	
Szwecja	2,3	1,5	1,0	4,1	-0,7	1,8	-2,6	6,4	7,4	7,4	
Węgry	5,1	5,2	5,2	4,5	4,9	2,5	2,7	3,7	3,4	.	
Wielka Brytania	1,4	2,1	1,3	-0,2	7,4	-128,1	-99,9	4,0	3,8	.	
Włochy	0,8	0,0	0,1	2,0	0,5	32,3	27,5	10,3	9,6	9,9	

a Dane wyrównane sezonowo. b Dane wyrównane dniami roboczymi. c Obejmuje sekcje: górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe oraz f I kw. 2019 r. g II kw. 2019 r. h III kw. 2018 r. i III kw. 2019 r.

a Data seasonally adjusted. b Data adjusted by working days. c Include sections: mining and quarrying; manufacturing and electricity, gas, steam and air i 3rd quarter 2019.

Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych <i>Harmonized Index of Consumer Prices</i>			Produkcja przemysłowa ^{bc} <i>Industrial production^{bc}</i>			Produkcja w budownictwie ^b <i>Production in construction^b</i>			Wyszczególnienie <i>Specification</i>
X 2018	2019		IX 2018	2019		IX 2018	2019		
	IX	X		VIII	IX		VIII	IX	
zmiana w % w skali roku <i>annual change in %</i>									
2,3	1,2	1,1	0,8	-2,0	-1,2	2,9	1,4	0,3	EU-28
2,3	0,8	0,7	0,6	-2,8	-1,7	3,6	0,8	-0,7	Euro area - 19
2,4	1,2	1,0	2,0	-3,6	.	7,8	3,5	.	<i>Austria</i>
3,2	0,6	0,2	-1,2	2,9	.	4,3	-1,6	-1,8	<i>Belgium</i>
3,6	1,6	1,6	0,0	-1,3	-0,1	-3,6	3,0	6,9	<i>Bulgaria</i>
1,7	0,6	0,6	-2,5	-1,7	2,0	7,5	3,4	.	<i>Croatia</i>
1,9	-0,5	-0,5	8,4	4,8	.	13,4 ^e	13,5 ^f	16,6 ^g	<i>Cyprus</i>
2,0	2,6	2,6	2,3	-1,1	-0,6	13,7	-2,3	0,2	<i>Czech Republic</i>
0,7	0,4	0,6	5,2	4,4	4,1	4,2	4,1	.	<i>Denmark</i>
4,5	2,2	1,4	3,0	-2,7	-4,8	20,2 ^e	2,0 ^f	3,0 ^g	<i>Estonia</i>
1,7	1,0	0,9	6,5	4,8	0,3	0,6	-1,2	-1,2	<i>Finland</i>
2,5	1,1	0,9	-1,2	-1,6	0,0	4,1	-2,9	-2,6	<i>France</i>
1,8	0,2	-0,3	3,5	-0,2	1,2	-4,6 ^e	-18,4 ^f	-5,8 ^g	<i>Greece</i>
2,3	0,2	0,2	-0,6	1,5	0,4	5,9	2,3	-10,0	<i>Spain</i>
1,9	2,7	2,8	0,1	-1,2	0,7	8,1	3,5	4,5	<i>Netherlands</i>
1,1	0,6	0,6	9,8	-6,6	5,1	13,9 ^e	10,6 ^f	11,0 ^g	<i>Ireland</i>
2,8	2,0	1,5	0,1	0,3	7,8	17,8 ^h	8,9 ^g	5,6 ⁱ	<i>Lithuania</i>
2,8	1,1	0,8	-3,5	-0,6	-1,2	1,4	3,0	.	<i>Luxembourg</i>
3,2	2,3	2,2	-1,4	2,0	7,2	10,3 ^h	0,9 ^g	5,8 ⁱ	<i>Latvia</i>
2,1	1,6	1,4	-7,2	8,0	3,9	12,4 ^e	16,4 ^f	21,7 ^g	<i>Malta</i>
2,6	0,9	0,9	-0,5	-4,9	-5,3	0,6	1,8	1,2	<i>Germany</i>
1,5	2,4	2,3	5,1	0,7	3,1	19,1	5,0	5,2	Poland
0,8	-0,3	-0,1	0,0	-5,0	-5,0	4,1	3,0	1,6	<i>Portugal</i>
4,2	3,5	3,2	3,9	-5,8	-4,0	-1,9	37,3	28,9	<i>Romania</i>
2,5	3,0	2,9	5,5	-8,1	-2,5	11,5	-6,7	1,8	<i>Slovakia</i>
2,3	1,7	1,5	0,8	0,0	1,9	26,9	-7,8	-8,1	<i>Slovenia</i>
2,4	1,3	1,6	1,2	3,3	1,3	-5,4	7,4	-0,8	<i>Sweden</i>
3,9	2,9	3,0	2,2	2,7	9,0	24,2	8,5	17,8	<i>Hungary</i>
2,4	1,7	1,5	-1,0	-1,6	-1,4	-0,5	0,3	1,4	<i>United Kingdom</i>
1,7	0,2	0,2	1,5	-1,7	-2,1	2,6	2,1	0,3	<i>Italy</i>

wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. d Dane wyrównane sezonowo oraz dniami roboczymi. e II kw. 2018 r.

conditioning supply. d Data seasonally adjusted and adjusted by working days. e 2nd quarter 2018. f 1st quarter 2019. g 2nd quarter 2019. h 3rd quarter 2018.

Tablica 30. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne (dok.)
Table 30. Main macroeconomic indicators (cont.)
B. OECD i wybrane kraje świata
B. OECD and selected countries of the world

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	PKB ^{ab} <i>GDP^{ab}</i>			Handel zagraniczny <i>Foreign trade</i>				Zharmonizowana stopa bezrobocia ^a <i>Harmonized unemployment rate^a</i>		
				eksport <i>exports</i>	import <i>imports</i>	saldo <i>balance</i>				
	2018	2019		I–VIII 2019		I–VIII 2018	IX 2018	2019		
		I kw. <i>1st quarter</i>	II kw. <i>2nd quarter</i>					VIII	IX	
zmiana w % w skali roku <i>annual change in %</i>				w mld USD <i>in bn USD</i>		w % <i>in %</i>				
OECD	2,3	1,7	1,6	-2,6	-2,8	-437,4	-464,5	5,2	5,2	5,2
w tym:										
Australia	2,0	1,7	1,4	7,5	-6,2	39,7	17,5	5,0	5,3	5,2
Chile	4,0	1,9	2,0	-6,3	-3,7	2,6	4,0	7,0	6,9	.
Islandia	4,6	0,2	2,3	-5,1	-14,8	-0,9	-1,5	2,7	3,4	3,4
Izrael	3,4	3,2	3,0	-4,0	-0,4	-15,3	-14,0	4,1	3,8	3,7
Japonia	0,8	0,9	0,8	-4,9	-2,0	-12,8	1,7	2,4	2,2	2,4
Kanada	1,9	1,4	1,6	-1,1	-1,4	-5,2	-6,2	5,8	5,7	5,5
Korea Południowa	2,7	1,6	2,1	-9,4	-4,4	25,3	47,6	4,0	3,1	3,4
Meksyk	2,0	0,1	0,3	4,4	0,1	3,3	-9,5	3,4	3,6	3,6
Norwegia	1,3	1,2	1,2	-14,6	-0,7	11,9	23,5	4,0	3,7	.
Nowa Zelandia	2,8	2,5	2,1	-0,4	-2,1	-2,2	-2,7	4,0 ^c	3,9 ^d	4,2 ^e
Stany Zjednoczone	2,9	2,7	2,3	-0,5	0,2	-578,9	-569,7	3,7	3,7	3,5
Szwajcaria	2,8	0,8	0,3	1,9	-1,0	24,0	19,6	4,8 ^f	4,7 ^g	4,3 ^d
Turcja	2,8	-2,5	-1,4	4,1	-15,3	-21,6	-50,1	10,6 ^f	13,6 ^g	13,9 ^d
Białoruś	3,0	1,3	0,5	-3,0	-0,3	-3,4	-2,9	.	4,4 ^d	3,9 ^e
Brazylia	1,1	0,5	1,0	-5,3	-3,0	32,4	37,2	.	.	.
Chiny	6,6	6,4	6,2	-0,9	-4,1	284,7	240,2	.	.	.
Indie	7,4	5,8	5,1	1,3	-2,7	-114,6	-126,5	.	.	.
Południowa Afryka	0,8	0,1	1,0	-4,8	-4,7	0,3	0,3	27,2 ^c	28,7 ^d	28,8 ^e
Rosja	2,3	1,0	0,8	-3,5	-1,3	114,1	122,2	4,8 ^c	4,6 ^d	4,6 ^e
Ukraina ^h	3,3	2,5	4,6	6,9	8,2	-5,8	-5,0	.	9,1 ^g	.

a Dane wyrównane sezonowo. b Dane na podstawie SNA 2008. c III kw. 2018 r. d II kw. 2019 r. e III kw. 2019 r. f II kw. 2018 r. g I kw. 2019 r. h Dane nie

U w a g a. Przeliczeń danych dotyczących handlu zagranicznego w oparciu o dane zawarte w bazie Eurostatu i OECD dokonano w Departamencie Ź r ó ł o: EUROSTAT, OECD, BELSTAT, UKRSTAT, GUS – dane pobrano w dn. 22.11.2019 r.

a Data seasonally adjusted. b On the basis of SNA 2008. c 3rd quarter 2018. d 2nd quarter 2019. e 3rd quarter 2019. f 2nd quarter 2018. g 1st quarter 2019.

N o t e. Data concerning foreign trade were computed on the basis of data extracted from the Eurostat and OECD databases in the Statistical Products Department S o u r c e: EUROSTAT, OECD, BELSTAT, UKRSTAT, Statistics Poland – data were downloaded on 22.11.2019.

Wskaźnik cen konsumpcyjnych (CPI) <i>Consumer Price Index (CPI)</i>			Produkcja przemysłowa ^a <i>Industrial production^a</i>			Produkcja w budownictwie ^a <i>Production in construction^a</i>			Wyszczególnienie <i>Specification</i>
X 2018	2019		IX 2018	2019		IX 2018	2019		
	IX	X		VIII	IX		VIII	IX	
zmiana w % w skali roku <i>annual change in %</i>									
3,1	1,6	.	2,1	-1,0	.	5,5	0,0	.	OECD
									<i>of which:</i>
1,9 ^c	1,6 ^d	1,7 ^e	3,8 ^f	1,2 ^g	1,9 ^d	5,2 ^f	-4,1 ^g	-6,9 ^d	Australia
2,9	2,2	2,7	-1,5	2,5	-1,1	-1,5	-13,7	31,4	Chile
2,8	3,0	2,8	Iceland
1,2	0,3	0,4	2,6	2,3	Israel
1,4	0,2	.	0,7	-2,0	-0,3	-2,8	0,0	.	Japan
2,4	1,9	1,9	4,1	-1,5	.	-2,6	-1,6	.	Canada
2,0	-0,4	0,0	0,8	-3,2	0,7	-16,7	.	.	South Korea
4,9	3,0	3,0	.	.	.	-1,6	-3,1	-7,3	Mexico
3,1	1,5	1,8	0,2	-9,5	-8,0	3,8 ^c	4,6 ^d	3,7 ^e	Norway
1,9 ^c	1,7 ^d	1,5 ^e	0,8 ^f	2,2 ^g	0,9 ^d	4,1 ^f	5,6 ^g	3,8 ^d	New Zealand
2,5	1,7	1,8	5,4	0,4	-0,1	6,7	-1,9	-2,0	United States
1,1	0,1	-0,3	0,3 ^c	.	.	3,1 ^f	0,9 ^g	-2,4 ^d	Switzerland
25,2	9,3	8,6	-3,2	-3,5	2,8	.	.	.	Turkey
.	5,3	5,3	Belarus
4,6	2,9	.	-0,7	-2,1	0,6	2,6	.	.	Brazil
2,5	3,0	3,8	China
5,2	7,0	.	4,9	India
5,0	4,1	3,7	.	.	.	2,4	60,0	.	South Africa
3,5	4,0	.	2,3	3,1	2,6	.	.	.	Russia
9,5	7,5	6,5	-0,7	-1,7	-1,1	7,4	8,9	12,2	Ukraine ^h

obejmują czasowo okupowanego terytorium Autonomicznej Republiki Krymu i miasta Sewastopol.

Opracowań Statystycznych GUS.

h Excluding the temporarily occupied territory of the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol.

of Statistics Poland.